

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

OTSUSED

KOMISJONI OTSUS (EL) 2016/151,

1. oktoober 2014,

riigiabi SA.31550 (2012/C) (ex 2012/NN) kohta, mida Saksamaa andis Nürburgringile

(teatavaks tehtud numbri C(2014) 3634 all)

(Ainult saksakeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt nimetatud sätetele ⁽¹⁾ ja võttes nende märkusi arvesse

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

1.1. AMETLIK UURIMISMENETLUS

- (1) Aastatel 2002–2012 võttis Saksamaa hulga abimeetmeid Saksamaal asuva Nürburgringi ringraja kasuks, sealhulgas abimeetmeid vabaajapargi, hotellide ja restoranide ehitamiseks ning vormel 1 võidusõitude korraldamiseks. Nürburgringi kompleksi omanikud olid riigiettevõtte Nürburgring GmbH (edaspidi „NG”), Motorsport Resort Nürburgring GmbH (edaspidi „MSR”) ja Congress- und Motorsport Hotel Nürburgring GmbH (edaspidi „CMHN”).
- (2) 2010. aasta juulis edastas Saksamaal Eifeli piirkonnas asuva vabaajapargi omanik Eifelpark GmbH (edaspidi „Eifelpark”) komisjonile teabe väidetava riigiabi kohta projekti „Nürburgring 2009” raames Nürburgringi ringraja äärde ehitatud vabaajarahatiste rahastamisel. 2011. aasta aprillis sai komisjon Saksamaa motosporidiühingult *Ja zum Nürburgring e.V.* riigiabi kohta teise käibuse. Ühing väljendas muret selle pärast, et väidetavalt kahjumis olev projekt „Nürburgring 2009” ohustab ringraja tegelikku kasutamist.
- (3) 21. märtsi 2012. aasta kirjaga teavitas komisjon Saksamaad oma otsusest (edaspidi „21. märtsi 2012. aasta otsus”) algatada käesoleva otsuse punktis 2 kirjeldatud abimeetmete 1–17 tõttu menetlus (edaspidi „ametlik

⁽¹⁾ Otsus riigiabi SA.31550 (2012/C) kohta, (ELT C 216, 21.7.2012, lk 14) ja otsus riigiabi SA. 34890 (2012/C) kohta (ELT C 333, 30.10.2012, lk 1).

uurimismenetlus”) Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping”) artikli 108 lõike 2 alusel ⁽²⁾. Komisjoni otsus menetluse algatamise kohta avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ⁽³⁾. Komisjon kutsus huvitatud isikuid üles esitama märkusi kõnealuste meetmete kohta.

- (4) 15. mail 2012 võttis Saksamaa veel järgmised abimeetmed (meetmed 18 ja 19), mida on kirjeldatud punktis 2, ja teatas nendest 25. mail 2012 komisjonile. Komisjon teavitas 7. augusti 2012. aasta kirjaga Saksamaad oma otsusest (edaspidi „7. augusti 2012. aasta otsus”) laiendada uurimismenetlust uute abimeetmete suhtes ⁽⁴⁾. Komisjoni otsus menetluse laiendamise kohta avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ⁽⁵⁾. Komisjon kutsus huvitatud isikuid üles esitama märkusi uute meetmete kohta.
- (5) 23. aprillil, 15. juunil, 18. juulil, 20. juulil, 17. augustil ja 7. septembril 2012 ning 18. jaanuaril 2013 laekusid komisjonile Saksamaa märkused. 21. märtsi 2012. aasta otsuse kohta edastasid 9. augustist kuni 18. oktoobrini 2012 oma märkused komisjonile üheksa huvitatud isikut. 18. ja 23. oktoobril 2012 edastas komisjon huvitatud isikute märkused Saksamaale. Saksamaa vastas 15. novembril 2012. 7. augusti 2012. aasta otsuse kohta sai komisjon 5. novembrist kuni 30. novembrini 2012 märkused kolmelt huvitatud isikult. 3. detsembril 2012 edastas komisjon huvitatud isikute märkused Saksamaale. Saksamaa vastas 2. jaanuaril 2013.
- (6) 29. jaanuaril 2013, 4. ja 5. juunil 2014 palus komisjon Saksamaalt lisateavet; Saksamaa vastas 15. aprillil 2013, 4. ja 6. juunil 2014.

1.2. MAKSEJÕUETUSMENETLUS JA VARA VÕÕRANDAMINE

- (7) 24. juulil 2012 andis kohus (Amtsgericht Bad Neuenahr-Ahrweiler) Nürburgringi omanikettevõtjate (NR, MSR ja CMHN) vara suhtes ajutise omahalduse korralduse ning algatas seejärel 1. novembril 2012 maksejõuetusmenetluse vara omahalduse kujul. Sellest ajast alates juhivad NG, MSR ja CMHN äritegevust omahaldur või tervendamisuht ja vara ajutine hooldaja (edaspidi mõlemad koos „pankrotihaldur”). Kumbki ei ole kohustatud järgima osanike korraldusi. NG, MSR ja CMHN jätsid maksejõuetusmenetluses oma ainukeseks finantsnõustajaks audiitorfirma KPMG AG (edaspidi „KPMG”), kes korraldas nende ülesandel nende vara võõrandamist ja vastutas kõikide kontaktide eest huvitatud pakkujatega.
- (8) Alates 2012. aasta oktoobrist on komisjon arutanud Saksamaa ja pankrotihalduritega riigiabi alaseid õigusprobleeme, mis võivad tekkida NG, MSR ja CMHN vara võõrandamisel.
- (9) 1. novembrist 2012 käitab kogu Nürburgringi kompleksi 100 % tütarettevõtja Nürburgring Betriebsgesellschaft mbH (edaspidi „NBG”), kelle asutasid pankrotihaldurid. NBG astus varasema käitaja Nürburgring Automotive GmbH (edaspidi „NAG”) asemele ⁽⁶⁾.
- (10) Seoses NG, MSR ja CMHN maksejõuetusega alustasid pankrotihaldurid alates 2013. aasta maist nende vara võõrandamist. 15. mail 2013 algatati vara võõrandamiseks pakkumismenetlus. 23. mai 2013. aasta kahe kirjaga edastasid komisjoni talitused Saksamaale ja pankrotihalduritele arvamuse erinevate vara võõrandamise võimaluste kohta, mis oleksid kooskõlas riigiabi eeskirjadega ⁽⁷⁾.

⁽²⁾ 20. juuni 2012. aasta otsusega edastas komisjon Saksamaale 21. märtsi 2012. aasta otsuse paranduse.

⁽³⁾ ELT C 216, 21.7.2012, lk 14.

⁽⁴⁾ 22. augustil 2012 liideti riigiabi juhtum SA.34890 (2012/C), mis algatati 7. augusti 2012. aasta otsusega ametliku uurimismenetluse laiendamise kohta, halduslikult riigiabi juhtumiga SA.31550 (2012/C).

⁽⁵⁾ ELT C 333, 30.10.2012, lk 1.

⁽⁶⁾ Selle aluseks oli NG, NAG ja NBG vaheline 27. novembri 2012. aasta kompromissleping.

⁽⁷⁾ Komisjoni talitused juhtisid tähelepanu eelkõige sellele, et 1) ringraja väljajätmisel pakkumismenetlusest ei ole võimalik välistada ostjale antud täiendava riigiabi olemasolu ja „vanade” toetuste ülekandmist; 2) üldsuse juurdepääsu ringrajale – välja arvatud Nürburgringi ringraja kasutamine ärieesmärkidel, nt autotööstuse katsesõitudeks – on käimasolevas riigiabi menetluses võimalik käsitleda teatud tingimustel neutraalse elemendina; 3) seoses töötajate garanteeritud tööõhõivega 2016. aasta lõpuni tuleks arvesse võtta komisjoni otsust SERNAMi riigiabi juhtum (komisjoni 4. aprilli 2012. aasta otsus riigiabi SA.34547 kohta – Prantsusmaa – *Reprise des actifs du groupe SERNAM dans le cadre de son redressement judiciaire*); 4) võõrandamine ei tohiks *a priori* põhjustada võimaliku sissenõutava riigiabi üleminekut vara omanikelt vara võimalikule/võimalikele ostja(te)le.

- (11) NG, MSR ja CMHN vara võõrandamise kohta esitas Saksamaa teavet 10., 15. ja 30. aprillil 2013, 9. oktoobril 2013, 27. veebruaril 2014 ja – pärast komisjoni 13. märtsi, 23. mai, 4. juuli ja 7. juuli 2014. aasta teabenõudeid – 23. aprillil, 26. mail ja 10. juulil 2014. 18. oktoobril 2012, 7. märtsil 2013, 11. oktoobril 2013 ja 26. veebruaril 2014 toimusid Brüsselis kõnelused komisjoni, Saksamaa ja pankrotihaldurite vahel. Peale selle sai komisjon huvitatud isikutelt lisamärkusi.
- (12) 23. detsembril 2013 ja 2. jaanuaril 2014 saatsid vastavalt *Ja zum Nürburgring e. V.* (edaspidi „esimene kaebaja“) ⁽⁸⁾ ja pakkumismenetluses osalenud Saksa autoklubi ADAC e. V. (edaspidi „teine kaebaja“) kirjad, milles nad väitsid, et Nürburgringi vara käimasolev võõrandamine pankrotihaldurite kaudu on riigiabi eeskirjadega vastuolus. 4. veebruaril 2014 palus esimene kaebaja komisjonil võõrandamisprotsessi peatada ja esitas uue teabe. Vastuseks komisjoni 13. jaanuari 2014. aasta kirjale edastas Saksamaa oma märkused mõlema kaebaja 10. veebruari 2014. aasta kirjaga esitatud nõuetele. Esimene kaebaja saatis 8. juulil 2014 lisaselgitused, mille kohta Saksamaa esitas märkused 14. juulil 2014.
- (13) 10. aprillil 2014 esitas pakkumismenetluses osalenud [kolmas pakkuja], Inc. (edaspidi „kolmas kaebaja“ või „[kolmas pakkuja]“) komisjonile võõrandamismenetluse kohta kaebuse. 17. aprillil 2014 tegi sedasama Meyrick Cox (edaspidi „neljas kaebaja“), kes kuulus pakkujate konsortsiumi [teine pakkuja] (edaspidi „[teine pakkuja]“, mille koosseisus olid [teine pakkuja] European Capital Partners LLP, Meyrick Cox, Marcus Graf von Oeynhausen-Sierstorf ja Wadell & Reed, Inc.). Need kaebused edastati Saksamaale vastavalt 16. ja 17. aprillil 2014. 25. aprillil 2014 esitas Saksamaa oma märkused neljanda kaebaja kaebuse kohta. 5. mail 2014 tegi ta seda kolmanda kaebaja kaebuse kohta. 19. mail 2014 edastas kolmas kaebaja uued argumendid. 22. mail 2014 edastas Saksamaa nimetatud uute argumentide kohta oma märkused. Kolmas kaebaja andis 23. mail 2014 lisateavet, mille kohta Saksamaa esitas märkused 10. juulil 2014; kaebaja 16. juunil ja 7. juulil 2014 edastatud järgmiste selgituste kohta esitas Saksamaa märkused 11. juulil 2014. 29. juulil, 20. augustil, 8. septembril ja 12. septembril 2014 andis Saksamaa lisateavet, milles käsitleti ka kolmanda ja neljanda kaebaja 21. augusti, 3. septembri ja 12. septembri 2014. aasta märkusi. Lisaks toimus 22. juulil ja 5. septembril 2014 Brüsselis kaks kohtumist komisjoni talituste, Saksamaa esindajate, pankrotihaldurite ja KPMG vahel.
- (14) Kuna ametlik uurimismenetlus võib lõppeda komisjoni negatiivse otsusega, mis tähendab siseturuga kokkusobimatu riigiabi sissenõudmist, palus Saksamaa komisjonil kinnitada, et NG, MSRi ja CMHNi suhtes kehtestatud tagasimaksekohustus ei kehti varade ostja ega tema käitajana tegutseva tütarettevõtja suhtes ega takista NBGI Nürburgringi käitamisest 2014. aasta hooajal, mille järel on ette nähtud selle ettevõtja likvideerimine.

2. ABIMEETMETE KIRJELDUS

2.1. ABI ANDJAD

- (15) Raha on eraldanud viis üksust: 1) Rheinland-Pfalzi liidumaa ⁽⁹⁾ (edaspidi „liidumaa“), 2) liidumaale kuuluv pank Investitions- und Strukturbank Rheinland-Pfalz GmbH (edaspidi „ISB“), 3) ISB 100 % tütarettevõtja Rheinland-Pfälzische Gesellschaft für Immobilien und Projektmanagement GmbH (edaspidi „RIM“), 4) Ahrweilereri maakond ja 5) NG ⁽¹⁰⁾.

2.2. VÄIDETAVAD ABISAAJAD

- (16) 30. aprillini 2010 oli Nürburgringi kompleksi ⁽¹¹⁾ omanik ja käitaja NG.

⁽⁸⁾ Pärast NG ja NAG vahelise rendilepingu ülesütlemit 2012. aasta veebruaris loobus esimene kaebaja, üks kahest esimesest kaebajast, oma ebasoodsast hoiakust ringrajale antud riigiabi suhtes ja teatas, et 2012. aastal päästmisabina teatatud meetmed tuleks heaks kiita, et ringrada iseenesest ei ole abi saanud ja seetõttu tuleks see uurimismenetlusest kõrvale jätta ning et Nürburgringi käitamise puhul on tegemist üldist majandushuvi pakkuvate teenustega.

⁽⁹⁾ Rheinland-Pfalzi liidumaa.

⁽¹⁰⁾ NG (Nürburgring GmbH) tegevusala on autosektori, motosporti ja turismi edendamine Eifeli piirkonnas. 90 % NGst kuulub liidumaale ja 10 % Ahrweilereri maakonnale. Liidumaa ja Ahrweilereri maakond on NG osanikena esindatud NG nõukogus.

⁽¹¹⁾ Nürburgringi kompleksi kirjeldus on esitatud 21. märtsi 2012. aasta otsuse punktis 2.1.

- (17) 1. mail 2010 korraldati Nürburgringi kompleksi omandisuhted ja käitamine ümber. NG jäi ringraja ja vabaajapargi omanikuks, ta omandas 93,3 % osaluse kaudu MSRI⁽¹²⁾ kaudse osaluse majutus- ja toitlustustevõtetes ja temast sai kaudselt 93,3 % ulatuses CMHNI⁽¹³⁾ omanik (MSR ja CMHN jäid majutus- ja toitlustustevõtete otsesteks omanikeks). Ringraja, vabaajapargi ning majutus- ja toitlustustevõtete käitamine anti rendilepinguga üle NAGle⁽¹⁴⁾, vrd 10. meede⁽¹⁵⁾.
- (18) Nagu juba märgitud, on abisaajate NG, MSR ja CMHN suhtes käimas maksejõuetusmenetlus. Teised abisaajad, kelle suhtes algatati maksejõuetusmenetlus, on IPC Gesellschaft für internationale Projektcoordination mbH (edaspidi „IPC“),⁽¹⁶⁾ Weber Projektierungs- und Realisierungs GmbH (edaspidi „Weber“)⁽¹⁷⁾ ja Cash Settlement and Ticketing GmbH (edaspidi „CST“)⁽¹⁸⁾.
- (19) Abisaajad, kes jätkavad oma tegevust ega kuulu maksejõuetusmenetluse alla, on Mediinvest GmbH, kes on vahepeal ümber nimetatud Return Projektmanagement GmbHks (edaspidi „Mediinvest“)⁽¹⁹⁾, Geisler & Trimmel General Contractor GmbH (edaspidi „Geisler & Trimmel“)⁽²⁰⁾, NAG ja Fahrsicherheitszentrum am Nürburgring GmbH & Co. KG (edaspidi „FSZ“)⁽²¹⁾. Tegevuse lõpetanud abisaajad on Erlebnispark Nürburgring GmbH & Co. KG (edaspidi „EWN“)⁽²²⁾, Motorsport Akademie Nürburgring GmbH & Co. KG (edaspidi „MAN“)⁽²³⁾, Test & Training International GmbH (edaspidi „TTI“)⁽²⁴⁾, Bike World Nürburgring GmbH (edaspidi „BWN1“)⁽²⁵⁾, BikeWorld Nürburgring Besitz (edaspidi „BWNB“), BikeWorld Nürburgring GmbH (edaspidi „BWN2“), Camp 4 Fun GmbH & Co. KG (edaspidi „Camp4Fun“)⁽²⁶⁾ ja MI-Beteiligungs- und Verwaltungs GmbH (edaspidi „MIB“)⁽²⁷⁾.
-
- ⁽¹²⁾ MSRI tegevusala on projektiarendus, kinnisvara, puhkerajatiste, hotellide ja kuurortide ehitamine ning osalemine ettevõtetes, mis on seotud projektiarendusega Nürburgringi läheduses. Alates 25. märtsist 2010 on MSR 93,3 % ulatuses NG omandis ja 6,7 % ulatuses RIMI omandis. Enne 25. märtsi 2010 olid MSRI osanikud Mediinvest GmbH (49,5 %), Geisler & Trimmel General Contractor GmbH (33,8 %), NG (10 %) ja Weber Projektierungs- und Realisierungs GmbH (6,7 %).
- ⁽¹³⁾ CMHNI tegevusala on hotellide, puhkusekinnisvara ja kuurortide ehitamine ja käitamine. CMHN on 100 % ulatuses MSRI tütarettevõtja.
- ⁽¹⁴⁾ NAG tegevusala on Nürburgringi ringradade, hotellide, sõiduohutuskeskuse, sõidukooli, mitmeotstarbeliste hallide, ring werk'i ning kõikide muude Nürburgringi sihtkohtade käitamine. NAG osanikud on kumbki 50 %ga Mediinvest GmbH ja Lindner Unternehmensgruppe GmbH & Co Hotel KG.
- ⁽¹⁵⁾ Majutus- ja toitlustustevõtteid käitas NAGga sõlmitud lepingu alusel Lindner Hotels AG.
- ⁽¹⁶⁾ IPC likvideerimine registreeriti äriregistris 4. detsembril 2008. Likvideerimise lõpetamisest ei ole äriregistrile seni teatatud.
- ⁽¹⁷⁾ Weber tegeles majutus- ja toitlustustevõtete ehitamisega. 23. novembril 2010 algatati Weberi likvideerimine.
- ⁽¹⁸⁾ CST tegevusala oli sularahata maksesüsteemi käitamine, mille puhul kliendid maksavad kõikide Nürburgringi kompleksi atraktsioonide külastamise eest ühe kaardiga (*ringcard*). CST osanikud olid 1. novembrini 2012 kumbki 50 %ga NG ja MIB. 19. detsembril 2012 alustas NG 100 % omanikuna likvideerimist. Varad anti üle NGle. Saksamaa andmetel kustutati ettevõtte äriregistrist 22. mail 2014.
- ⁽¹⁹⁾ Mediinvesti tegevusala on kinnistu- ja hoonelepingute sõlmimise vahendamine, projektiarendus ning kinnisvara, puhkerajatiste ja kuurortide ehitamine. Mediinvest on 100 % ulatuses Kai Richteri omand. 18. juunil 2013 nimetati Mediinvest ümber Return Projektmanagement GmbHks.
- ⁽²⁰⁾ Geisler & Trimmel tegeles majutus- ja toitlustustevõtete ehitamisega.
- ⁽²¹⁾ FSZ tegevusala on sõiduohutuskeskuse rajamine, omamine ja käitamine. Ta kuulus 41 % ulatuses NG omandisse. 2013. aasta oktoobris lõpetasid enamused osanikud NGs osalemise.
- ⁽²²⁾ EWNi tegevusala oli motospordile orienteeritud atraktsioonidega lõbustuspargi käitamine Nürburgringi läheduses. 31. märtsil 2011 muudeti ettevõtja ärinimi Ringwerk GmbH & Co. KGs; NG oli ainuosanik 24. augustini 2011, mil EWNi vara läks NGle üle, mille tulemusena registreeriti äriregistris ettevõtja kustutamine ilma ametliku likvideerimiseta.
- ⁽²³⁾ MANi tegevusala oli Saksa motospordi edendamine koolitusasutuse käitamise kaudu. Ainuosanik oli NG. Ettevõtja likvideeriti ja kustutati 11. detsembril 2013 äriregistrist. Kogu vara anti üle NGle.
- ⁽²⁴⁾ TTI tegevusala oli sõiduohutuskeskuste edendamine, käikuandmine, rajamine ja käitamine. NG omandis oli 26 % ettevõttest, samal ajal kui ülejäänud 74 % osanikud olid Brands Hatch Leisure Group Limited, Fawkham Longfield, Kent/Ühendkuningriik (26 %), Test & Training Gesellschaft mbH, Teesdorf/Austria (26 %) ja Tilke GmbH, Aachen (22 %). Ettevõtja likvideeriti. 4. detsembril 2007 kustutati ta äriregistrist.
- ⁽²⁵⁾ BWNi tegevusala oli uute ja kasutatud mootorrataste ost-müük ning mootorrattaturismi edendamine Eifeli piirkonnas. 6. septembril 2005 jõustus Bike World Nürburgring GmbH (edaspidi „BWN“) ja BikeWorld Nürburgring Besitz GmbH (edaspidi „BWNB“) ühinemine. BWNB ostnud ettevõtja nimetati seejärel ümber BikeWorld Nürburgring GmbHks (edaspidi „BWN2“). 15. mail 2007 võõrandas NG oma 49 % suuruse osa viimatinimetatud ettevõttes Norbert Brücknerile ja Jörg Jovyle ning loobus oma laenude tagasimaksmisest. BWN2 lõpetas oma äritegevuse Nürburgringi läheduses 2008. aastal. Saksamaa andmetel nimetati BWN2 ümber BikeWorld GmbHks ja ettevõtja asukoht viidi üle St. Ingberti Saarimaale.
- ⁽²⁶⁾ Camp4Funi tegevusala oli maastikusõidupargi käitamine. 18. oktoobri 2010 oli NG ettevõtja ainuke usaldusosanik, seejärel läks tema vara üle NGle ja Saksamaa äriregistris registreeriti ettevõtja kustutamine ilma ametliku likvideerimiseta.
- ⁽²⁷⁾ MIB tegevusala oli osalemine teistes ettevõtetes ja nende juhtimise ülevõtmine. MIB oli 80 % ulatuses Kai Richteri omand ja 20 % ulatuses Klaus Königi omand. 18. juunil 2013 MIB ja NAG ühinesid.

2.3. MEETMETE KIRJELDUS

- (20) Käesolevas uurimismenetluses uuritakse ringraja- ja turismirajatiste rajamise ja käitamise rahastamist enne projekti „Nürburgring 2009”, kõikide nende rajatiste ehitamise rahastamist projekti „Nürburgring 2009” raames ja vormel 1 võidusõiduürituste korraldamise rahastamist. Projekti „Nürburgring 2009” eesmärk on anda ringrajale erinevate atraktsioonidega lisaväärtust, et muuta see aasta ringi ligitõmbavamaks. Projekt „Nürburgring 2009” hõlmas I osa (peamiselt tribüünid ja meelelahutusrajatised) ja II osa (peamiselt majutusasutused) ⁽²⁸⁾.

a) 21. märtsi 2012. aasta otsuses käsitletavad meetmed

- (21) 1. meede (kapitali andmine NGle liidumaa ja Ahrweileri maakonna poolt sissemaksete tegemise kaudu kapitalireservi ja kapitali suurendamise kaudu): liidumaa eraldas NGle kapitalireservi ⁽²⁹⁾ tehtavate sissemaksete kaudu kapitali 1. mail 2002. aastal 2 179 000 eurot ⁽³⁰⁾ ja 21. detsembril 2004. aastal 22 839 241 eurot ⁽³¹⁾. Lisaks suurendasid liidumaa ja Ahrweileri maakond NG kapitali 31. augustil 2004. aastal 4 887 000 euro ⁽³²⁾ võrra ja 4. septembril 2007. aastal 10 000 000 euro võrra. Kokku eraldasid liidumaa ja Ahrweileri maakond aastatel 2002–2007 NGle kapitali 39 905 241 eurot.
- (22) 2. meede (NG osanikulaen oma tütarettevõtjatele enne projekti „Nürburgring 2009” algust): sõltumata projektist „Nürburgring 2009” andis NG oma tütarettevõtjatele tabelites 1–4 näidatud osanikulaenu kokku 11 176 953,14 eurot. Intressimääraks lepiti kokku 6 %, tagatise ei antud.

Tabel 1

NG osanikulaen ettevõtjatele EWN, FSZ, MAN, TTI ja Camp4Fun

Saaja	Lepingu sõlmimise kuupäev	Summa (eurodes)	Intressimäär (%)
EWN (*)	1.1.2006	4 853 553,04	6
EWN	30.6.2006	350 000	6
EWN	22.12.2006	350 000	6
EWN	4.7.2007	450 000	6
EWN	17.3.2009	182 313,24	6
EWN	29.4.2009	9 303,74	6
FSZ (**)	12.4.2002	[...] (****)	6

⁽²⁸⁾ Nürburgringi projekti I ja II osa põhjalikum kirjeldus on esitatud 21. märtsi 2012. aasta otsuse punktis 2.2.

⁽²⁹⁾ Kapitalireservid on osanike sissemaksed omakapitali, mis ei ole märgitud kapital. Bilansis kasutatakse seda mõistet sageli aktsiaseltsi omakapitali osana. Kapitalireservi eesmärk on võtta arvesse omakapitali seda osa, mis ületab kapitali suurendamisel aktsiate (lihtaktsiate) nimiväärtust. Emiteeritud ja sissemakstud lihtaktsiad koos kapitalireserviga annavad tulemuseks kogusumma, mille investorid emissiooni käigus aktsiate eest maksid.

⁽³⁰⁾ 2 179 000 euro suurune sissemakse kapitalireservi 1999. aastal tasumisele kuulunud intressidest loobumise kaudu 1981. aastal liidumaa poolt üle võetud Saksamaa Liitvabariigi laenu eest („liidu tasandi vana laen”).

⁽³¹⁾ 22 839 241 euro suurune sissemakse kapitalireservi 1981. aastal liidumaa poolt üle võetud Saksamaa Liitvabariigi laenuga („liidu tasandi vana laen”) seotud nõudest loobumise kaudu.

⁽³²⁾ 4 887 000 euro suurune summa koosneb liidumaa 4 398 300 euro suurusest eraldisest 1981. aastal liidumaa poolt üle võetud Saksamaa Liitvabariigi laenuga („liidu tasandi vana laen”) seotud nõudest loobumise kaudu ja Ahrweileri maakonna 488 700 euro suurusest eraldisest likviidsuse eraldamise kaudu.

Saaja	Lepingu sõlmimise kuupäev	Summa (eurodes)	Intressimäär (%)
FSZ	21.3.2003	[...]	6
FSZ	4.3.2008	[...]	6
MAN (***)	10.12.2002	100 000	6
TTI	15.8.2002	25 000	6
Camp4Fun (****)	26.5.2009	100 000	6
Camp4Fun	22.7.2009	100 000	6
Camp4Fun	2.11.2009	50 000	6
Camp4Fun	2.11.2009	50 000	6
Camp4Fun	18.12.2009	150 000	6
KOKKU		[...]	

(*) Alates 2002. aastast maksti EWNile antud laenud summas 722 264,49 eurot tagasi.

(**) Alates 2002. aastast maksti FSZle antud laenud tagasi, välja arvatud [...] eurot, mis hüvitati [...] euro suuruse hüvitis-maksena seoses NG väljaarvamise ja Nürburgring Verwaltungs GmbH sõiduohutuskeskusest ja NG osaluse lõpetamisega FSZs.

(***) MAN maksis laenu 28. novembril 2005 täies ulatuses tagasi.

(****) Camp4Fun maksis laenu 18. detsembril 2003 täies ulatuses tagasi.

(*****) [...]: nurksulgudes esitatud teave on hõlmatud ärisaladuse hoidmise kohustusega.

Tabel 2

Laenud, mida NG andis ettevõtjale BWNB enne selle ümbernimetamist

Lepingu sõlmimise kuupäev	Summa (eurodes)	Intressimäär (%)
17.10.2003	300 000,00	6
4.2.2004	100 000,00	6
27.10.2004	100 000,00	6
Kokku	500 000,00	

Tabel 3

Laenud, mida NG andis ettevõtjale BWN1 enne selle ühinemist ettevõtjaga BWNB

Lepingu sõlmimise kuupäev	Summa (eurodes)	Intressimäär (%)
4.2.2004	100 000,00	6
12.3.2004	200 000,00	6
27.4.2004	200 000,00	6
24.11.2004	110 000,00	6

Lepingu sõlmimise kuupäev	Summa (eurodes)	Intressimäär (%)
5.1.2005	200 000,00	6
7.1.2005	150 000,00	6
19.1.2005	100 000,00	6
22.2.2005	75 000,00	6
28.2.2005	75 000,00	6
21.4.2005	150 000,00	6
13.6.2005	100 000,00	6
30.6.2005	50 000,00	6
18.7.2005	50 000,00	6
22.7.2005	100 000,00	6
Kokku	1 660 000,00	

Tabel 4

Laenud, mida NG andis ettevõtjale BWN2 enne selle ühinemist ettevõtjaga BWNB ja BWNB ümbernimetamist

Lepingu sõlmimise kuupäev	Summa (eurodes)	Intressimäär (%)
20.9.2005	200 000,00	6
4.10.2005	50 000,00	6
2.11.2005	100 000,00	6
1.12.2005	50 000,00	6
2.1.2006	200 000,00	6
20.1.2006	200 000,00	6
28.2.2006	50 000,00	6
30.6.2006	20 000,00	6
15.8.2006	100 000,00	6
6.9.2006	130 000,00	6
15.1.2007	150 000,00	6
27.2.2007	100 000,00	6
4.4.2007	250 000,00	6
Kokku	1 600 000,00	6

- (23) 3. meede (laenu, mida liidumaa andis NGle kontsernikonto kaudu) hõlmab laene, mida liidumaa andis NGle oma niinimetatud kontsernikontolt ⁽³³⁾. Seoses vormel 1 võidusõitudega ja projektiga „Nürburgring 2009“ ⁽³⁴⁾ on NG alates 2003. aastast ja 2008. aastast osaline liidumaa kontsernikontos ⁽³⁵⁾. Ka ISB on kontsernikonto osaline. Kontsernikonto eesmärk on optimeerida likviidsust liidumaa erinevate valdusühingute, sihtasutuste ja avalike ettevõtete vahel. Erinevad ettevõtjad ja sihtasutused saavad kontsernikontos osaleda vastava ettevõtja/sihtasutuse ja liidumaa rahandusministeeriumi vahelise kokkuleppe alusel. Kui likviidsusnõudlus ületab kontsernikonto raames kasutada olevate vahendite summa, rahastatakse likviidsuspuudujääki lühiajaliselt kapitaliturult. 30. juunist 2003 kuni 11. maini 2010 andis liidumaa NGle laenu kokku 399 805 370 eurot (sealhulgas laenu summas 53 443 493 eurot, mida liidumaa andis NGle vormel 1 võidusõitude korraldamiseks 30. juunist 2003 kuni 30. juunini 2009, ja laenu summas 170 miljonit eurot, mida liidumaa andis NGle ajavahemikus 23. juunist 2008 kuni 30. juunini 2010 projekti „Nürburgring 2009“ jaoks) ⁽³⁶⁾. Abisaaja on NG. Täpsemad andmed on esitatud tabelis 5. Maksed põhinesid 20. veebruaril 2003 liidumaa ja NG vahel sõlmitud lepingulisel kokkuleppel kontsernikonto kohta. Laenuintressid põhinesid igapäevasel intressimääral, mida liidumaaale turul anti. Intressid arvestati iga päeva eest eraldi (vastav intressimäär/360).

Tabel 5

Laenu, mis maksti NGle välja liidumaa kontsernikontolt (*)

Kuupäev	Väljamakstud summa (eurodes)	Eesmärk	Laenude tagasimaksmine (eurodes)	Keskmine intressimäär aastas (%)
30.6.2003	7 000 000	Vormel 1 tasu		2,40
4.8.2003			– 1 000 000	
19.9.2003			– 1 000 000	
28.10.2003			– 1 000 000	
1.1.2004	1 361 877	Osanikulaenu intressid		2,06
30.6.2004	6 016 931	Vormel 1 tasu		
18.2.2005			– 1 400 000	2,10
27.5.2005	2 000 000	Vormel 1 tasu		
8.5.2006	10 000 000	Vormel 1 tasu		2,88
9.5.2006			– 8 000 000	
23.6.2006			– 2 000 000	
23.7.2007	13 000 000	Vormel 1 tasu		

⁽³³⁾ Projekti „Nürburgring 2009“ raames andis liidumaa ISBle kasutada järgmised summad: 2010. aasta 30. juulil 285 265 000 eurot, 30. septembril 5 miljonit eurot, 31. detsembril 5 miljonit eurot, 2011. aasta 31. märtsil 5 miljonit eurot, 31. mail 5 miljonit eurot ja 31. juulil 10 miljonit eurot. Kokku kasutas ISB ajavahemikul 31. juulist 2010 kuni 31. oktoobrini 2011 liidumaa kontsernikontolt oma NGle, MSRIle ja CMHNIle antud 325 265 000 eurot ületavate laenu refinantseerimiseks 315 265 000 eurot (8. meede). Kuni laenu täieliku tagasimaksmiseni 2011. aasta novembris määrati intressimäär kindlaks iga päev. Intressid moodustasid kokku 2 326 680 eurot ja need tasuti õigel ajal iga kord järgmise kuu lõpuks.

⁽³⁴⁾ Projekt „Nürburgring 2009“ koosneb I ja II osast: I osa hõlmab tribüüne, vastuvõtukeskust, ring^oarenat (kuni 5 100 külastaja jaoks) ja juurdepääsurajatisi, ring^oboulevardit (ostukeskust maailma suurima mitmikpuutalise videoseinaga), WARSTEINER Eventcenterit (kuni 1 500 külastaja jaoks), automaailmasid (näituse- ja müügipinnad autotootjate jaoks), ring^owerki (siseatraksioonid, nt multimeediateater, ajaloonäitus, interaktiivsed rakendused ja ring^oracer, maailma kiireimad Ameerika mäed) ning ring^okartbahni (sisekardirada). II osa kätkeb kahte hotelli (sealhulgas kasiino), 100 puhkemaja, viit restorani, diskoteeki ja tootesitluspoodi.

⁽³⁵⁾ Kontsernikonto haldamise ja rahastamise probleemide kohta vt Rheinland-Pfalzi liidumaa kontrollikoja 2011. aasta aastaaruanne, II osa, lk 7–15, aadressil <http://www.rechnungshof-rlp.de/Jahresberichte/>.

⁽³⁶⁾ Kontsernikontolt võetud laenu maksti täielikult tagasi (vrd tabel 6). Intresse maksti kogusummas 5 059 174,46 eurot.

Kuupäev	Väljamakstud summa (eurodes)	Eesmärk	Laenude tagasimaksmine (eurodes)	Keskmine intressimäär aastas (%)
23.6.2008	4 000 000	Projekt „Nürburgring 2009”		3,87
21.7.2008	6 500 000	Projekt „Nürburgring 2009”		
22.8.2008	2 500 000	Projekt „Nürburgring 2009”		
26.8.2008	6 000 000	Projekt „Nürburgring 2009”		
23.9.2008	80 000 000	Rahalise hoiuse avamine		
25.9.2008	6 000 000	Projekt „Nürburgring 2009”		
13.10.2008	10 000 000	Projekt „Nürburgring 2009”		
19.11.2008	10 000 000	Projekt „Nürburgring 2009”		
8.12.2008			– 80 000 000	
19.1.2009	10 000 000	Projekt „Nürburgring 2009”		0,68
5.3.2009	95 000 000	Rahalise hoiuse avamine		
26.3.2009	15 000 000	Projekt „Nürburgring 2009”		
16.4.2009	10 000 000	Projekt „Nürburgring 2009”		
5.5.2009	15 000 000	Projekt „Nürburgring 2009”		
22.5.2009	15 000 000	Projekt „Nürburgring 2009”		
29.6.2009	10 000 000	Projekt „Nürburgring 2009”		
30.6.2009	15 426 562	Vormel 1 tasu		
13.7.2009			– 95 000 000	
24.7.2009	20 000 000	Projekt „Nürburgring 2009”		
2.10.2009	15 000 000	Projekt „Nürburgring 2009”		

Kuupäev	Väljamakstud summa (eurodes)	Eesmärk	Laenude tagasimaksmine (eurodes)	Keskmine intressimäär aastas (%)
24.3.2010	6 000 000	Projekt „Nürburgring 2009”		0,38
11.5.2010	9 000 000	Projekt „Nürburgring 2009”		
30.6.2010			– 170 000 000	
11.1.2011			– 40 405 000	
13.1.2011			– 370	

(*) Maksed põhinesid 20. veebruaril 2003 liidumaa ja NG vahel sõlmitud lepingulisel kokkuleppel kontsernikonto kohta. Laenuintressid põhinesid igapäevasel intressimääral, mida liidumaale turul anti. Intressid arvestati iga päeva eest eraldi (vastav intressimäär/360).

- (24) 4. meede (NG laen MSRile): seoses projektiga „Nürburgring 2009” andis NG 27. detsembril 2007 MSRile laenu üle 300 000 euro intressimääraga 7 %. Tagatise ei antud.
- (25) 5. meede (NG laenud, toetuskiri ja nõuete allutamine CST kasuks): 27. augustist 2008 kuni 18. aprillini 2011 andis NG CSTle laene kokku 11 032 060 eurot intressimääraga 6 % ⁽³⁷⁾.

Tabel 6

Laenud, mida NG andis ettevõtjale CST

Saaja	Laenu andmise kuupäev	Summa (eurodes)	Intressimäär (%)
CST	27.8.2008	50 000	6
CST	9.10.2008	100 000	6
CST	30.1.2009	1 000 000	6
CST	18.3.2009	1 000 000	6
CST	17.4.2009	1 476 830,88	6
CST	22.6.2009	1 000 000	6
CST	20.7.2009	1 000 000	6
CST	28.10.2009	2 250 000	6
CST	10.2.2010	1 723 169,12	6

⁽³⁷⁾ 31. detsembril 2010 maksti tagasi 3 589 297,04 eurot. CST juhtimise ja rahastamise probleemide kohta vt Rheinland-Pfalzi liidumaa kontrollikoja 2011. aasta aastaaruanne, II osa, lk 16–21, aadressil <http://www.rechnungshof-rlp.de/Jahresberichte/>.

Saaja	Laenu andmise kuupäev	Summa (eurodes)	Intressimäär (%)
CST	12.10.2010	250 000	6
CST	13.10.2010	150 000	6
CST	5.11.2010	150 000	6
CST	30.10.2010	250 000	6
CST	9.2.2011	500 000	6
CST	18.4.2011	132 060	6
Kokku		11 032 060	

- (26) CST maksejõuetuse vältimiseks esitas NG 23. detsembril 2009 toetuskirja CST kasuks tähtajaga kuni 31. detsembrini 2011. Selles võttis NG CST ees kohustuse võtta meetmeid, mis on vajalikud CST maksejõuetuse ärahoidmiseks. Toetuskiri võeti kasutusele. 13. detsembril 2010 teatas NG CST vastu olevate nõuete allutamist summast 10,4 miljonit eurot.
- (27) 6. meede (NG hüvitismakse IPCle ja laenu MSRile PNG kaudu): aastatel 2006–2008 sai IPC NGlt vastutasuks oma teenuste eest erainvestorite otsimisel kokku 640 000 eurot. Lisaks andis NG 15. oktoobril 2008 Pinebeck Nürburgring GmbHle (edaspidi „PNG“) laenu üle 3 miljoni euro intressimääraga 6 %. 15. oktoobril 2008 kasutas PNG seda laenu, et anda MSRile laenu summas 3 miljonit eurot intressimääraga 6 %, kusjuures PNG maksis laenust välja vaid 2 941 000 eurot ⁽³⁸⁾. Mõlemad laenud olid tagatud NG kasuks seatud tagatistega 3 miljoni euro väärtuses.
- (28) 7. meede (MIB nõuete loovutamine NGle): 17. aprillil 2009 loovutas MIB oma laenuõuded CST vastu summas 1 476 830,88 eurot ⁽³⁹⁾ NGle. Nende laenude eest maksis NG MIBle 1 476 830,88 eurot. Selliselt toimides õnnestus NGl MIB nõuded täies ulatuses tagasi maksta. NGst sai seejärel CST võlausaldaja ⁽⁴⁰⁾.
- (29) 8. meede (ISB laenu NGle, MSRile ja CMHNile): rahastamiskulude kokkuhoidmiseks ja pikaajalise rahastamise tagamiseks korraldati rahastamiskokkulepped 28. juulil 2010 täielikult ümber. Liidumaa kontsernikonto ees olevad kohustused (3. meede), panga Bank für Tirol und Vorarlberg AG [...] suurune laen CMHNile ⁽⁴¹⁾, Kreissparkasse Ahrweileri rohkem kui [...] euro suurune laen MSRile ⁽⁴²⁾, üle 85 512 000 euro suurune laen, mille RIM andis MSRile oma passiivse osaluse kaudu Mediinvestis ning Mediinvesti järgnevad laenu MSRile (11. meede) korraldati ümber üheksainsaks laenuks suurusega 325 265 000 eurot, mille ISB andis liidumaa poolt talle antud krediitdivolituse alusel ettevõtjatele NG, MSR ja CMHN ⁽⁴³⁾. Asjaomaste rahastamiskokkulepete ümberkorraldamine kujutab endast aluseks olevate laenude kõrval eraldi meedet. Selle tulemuseks on uus laen NGle, MSRile ja CMHNile. Laen on jagatud neljaks osamakseks: 1. osamakse 96 574 200 eurot NGle taristu jaoks, 2. osamakse 113 590 800 eurot NGle muude investeeringute jaoks ⁽⁴⁴⁾, 3. osamakse 92 000 000 eurot MSRile muude investeeringute jaoks ja 4. osamakse 23 100 000 eurot CMHNile muude investeeringute jaoks. 1. osamakse Nürburgringi ääres paiknevate rajatiste tarbeks tehti intressita. 2.–4. osamakse on seotud turismie-dendusmeetmetega (vt tabel 7). ISB laenu hüpoteekidena antud tagatiste summa vastab 93 658 000 eurole, kusjuures 2.–4. osamakse tagatised on 1. osamakse tagatistega võrreldes eelispositsioonis. Tabelis 7 on esitatud ISB laenu tingimused koos tol hetkel kehtinud baasintressimääraga.

⁽³⁸⁾ Laenu maksti 22. jaanuariks 2009 täielikult tagasi; intresse maksti summas 48 500 eurot. Saksamaa selgitas siiski, et tagasi maksti Geisler & Trimmeli laenu NGle, mitte MSRi laenu NGle ega PNG laenu NGle.

⁽³⁹⁾ 1 450 000 eurot koos intressidega summas 26 830,88 eurot.

⁽⁴⁰⁾ 2010. aastal tasarvestas NG laenu oma kohustustega CST ees summas 1 439 297,04 eurot. CST järelejäänud kohustused NG ees summas 37 533,84 eurot kaotati CST likvideerimise ja tema vara NGle üleandmise raames.

⁽⁴¹⁾ 25. mail 2008 andis Bank für Tirol und Vorarlberg AG CMHNile laenu üle [...] euro.

⁽⁴²⁾ 18. jaanuaril 2010 andis Kreissparkasse Ahrweiler MSRile laenu üle [...] euro.

⁽⁴³⁾ Vastavalt liidumaalt saadud krediitdivolitusele ei teinud ISB tavapäraseid krediitidikontrollitoiminguid.

⁽⁴⁴⁾ Mis puudutab 2. osamakset, siis ei kasutanud NG 118 325 800 euro suurusest võetud laenust 4 735 000 miljoni euro suurust summat, nii et liidumaa maksis NGle 113 590 800 eurot; sellega seoses maksis NG ISBle hüvitist 141 835,54 eurot.

Tabel 7

ISB laenu rahastamistingimused

Osama- kse	Saaja	Väljamakstud summa (eurodes)	Lepingu sõlmimise kuupäev	Intressimäär ⁽¹⁾
1	NG	96 574 200	28.7.2010	0 %
2	NG	113 590 800	28.7.2010	Kuni 31.12.2012: EONIA pluss 0,64 % = 1,121 % Alates 1.1.2013: komisjoni määra- tud intressiviitemäär
3	MSR	92 000 000	28.7.2010	Kuni 31.12.2012: EONIA pluss 0,64 % = 1,121 % Alates 1.1.2013: komisjoni määra- tud intressiviitemäär
4	CMHN	23 100 000	28.7.2010	Kuni 31.12.2012: EONIA pluss 0,64 % = 1,121 % Alates 1.1.2013: komisjoni määra- tud intressiviitemäär

⁽¹⁾ EONIA keskmise määra 28. juuli 2010 seisuga leiab aadressilt www.global-rates.com/interest-rates/eonia/2010.aspx

- (30) 9. meede (liidumaa garantiikiri ISBle seoses 8. meetmega: ISB laen NGle, MSRile ja CMHNile): 28. juulil 2010 andis liidumaa ISBle tingimusteta ja tühistamatu garantii- ja vabastuskirja (kohustuste 100 % katmine) kõikide NG, MSR ja CMHN poolt täidetavate kohustuste kohta, mis tulenevad ISB antud laenust. NG, MSR ega CMHN ei maksnud garantii eest tasu. Nii nagu ISB laen (8. meede), hõlmab ka garantiikiri nii Nürburgringi rajatisi kui ka turismiedendusmeetmeid.
- (31) 10. meede (Nürburgringi kompleksi rentimine NAGle): 2010. aasta ümberkorraldamise raames andsid NG, EWN, Nürburgring Adventure GmbH ⁽⁴⁵⁾, Camp4Fun, MSR ja CMHN alates 1. maist 2010 ringraja, vabaajapargi ja muud rajatised 20 aastaks ⁽⁴⁶⁾ NAGle ⁽⁴⁷⁾ rendile. Pakkumiskutsest (hankemenetlusest) sealjuures loobuti. Rendileandmine hõlmas Nürburgringi rajatisi ja käitamist ning turismiedendusmeetmeid. Vormel 1 võidusõitude korraldamine oli siiski eraldi kontsessioonilepingu ese (17. meede) ja see jäi seega rendileandmisest kõrvale. Aastane minimaalne renditasu määrati kindlaks järgmiselt: 2010. aasta 1. maist kuni 2011. aasta 30. aprillini 0 eurot, 2011. aasta 1. maist kuni 2012. aasta 30. aprillini 5 miljonit eurot, 2012. 1. maist kuni 2013. aasta 30. aprillini 11,5 miljonit eurot, kui ehitusvead on 30. aprilliks 2012 kõrvaldatud, vastasel juhul 10 miljonit eurot, ning alates 2013. aasta 1. maist 15 miljonit eurot ⁽⁴⁸⁾. Ajavahemikul 1. maist 2010 kuni 31. oktoobrini 2012 tasus NAG renditasu summas [...] eurot ⁽⁴⁹⁾. Rendileping lõpetati 27. novembril 2012 ühelt poolt NG, MSRi, CMHNi, CST ja NAG ning vara ajutise hooldaja ja teiselt poolt NAG, Mediinvesti ja teiste ettevõtjate vahel sõlmitud kompromisslepinguga tagasiulatavalt 31. oktoobril 2012.

⁽⁴⁵⁾ Asjaomase ettevõtte rendilepingu allkirjastamise hetkel oli Nürburgring GmbH ettevõtte Nürburgring Adventure GmbH ainuaktsionär. 25. oktoobril 2010 ühines Nürburgring Adventure GmbH NGga.

⁽⁴⁶⁾ Koos NAGle antud ühepoolse võimalusega pikendada rendilepingut kaks korda viie aasta võrra.

⁽⁴⁷⁾ Kui ettevõtte rendileping 25. märtsil 2010 allkirjastati, oli NAG ärinimi veel GrundKapital Management GmbH.

⁽⁴⁸⁾ Rendilepingus on ette nähtud: a) minimaalne renditasu ja b) renditasu sõltuvalt rendilevõtja intressi-, maksu- ja amortisatsioonieelsest kasumist (edaspidi „EBITDA-põhine renditasu”): 2010. aasta 1. maist kuni 2011. aasta 30. aprillini 90 % rendilevõtja EBITDAst, 2011. aasta 1. maist kuni 2012. aasta 30. aprillini 90 % rendilevõtja EBITDAst, siiski vähemalt 5 miljonit eurot, 1. maist 2012 kuni 30. aprillini 85 % rendilevõtja EBITDAst, kui ehitusvead on kõrvaldatud 30. aprilliks 2012, siiski vähemalt 11,5 miljonit eurot, vastasel juhul 90 % rendilevõtja EBITDAst, siiski vähemalt 10 miljonit eurot, ja alates 1. maist 2013 igal aastal 85 % rendilevõtja EBITDAst, siiski vähemalt 15 miljonit eurot. Kriitiline hinnang renditasu suuruse kohta on antud Rheinland-Pfalzi liidumaa kontrollikoja 2012. aasta aastaaruandes, lk 98–102, aadressil www.rechnungshof-rlp.de/Jahresberichte.

⁽⁴⁹⁾ Renditasu [...] eurot, millele lisandub kompromisslepingu alusel [...] eurot.

- (32) 11. meede (RIMi laen MSRile Mediinvesti kui vahendaja kaudu või – ühe laenu puhul – PNG kaudu): 29. maist 2008 kuni 7. juulini 2009 andis RIM Mediinvestile passiivsete osalustena projekti „Nürburgring 2009” II osa (hotellid) rahastamiseks üksteist laenu kogusummas üle 85 512 000 euro⁽⁵⁰⁾. Samal ajavahemikul kasutas Mediinvest, kes tegutses RIMi (laenuandja) ja MSRi (laenusaaja) vahendajana, neid vahendeid MSRile kõrgema intressimääraga laenu andmiseks (vt allpool)⁽⁵¹⁾. Passiivsete osaluste jaoks lepidi lisaks fikseeritud intressimäärale kokku muutuv intressimäär 2 %, mis sõltus põhimõtteliselt Mediinvestile kuuluva MSRi osa võõrandamise tulust või Mediinvesti 2009. aasta kasumist. Lisaks anti tagatised. Tabelis 8 on antud ülevaade passiivsetest osalustest.

Tabel 8

RIMi passiivsed osalused Mediinvestis

	Lepingu sõlmimise kuupäev	Summa (eurodes)	Intressimäär (%)
1	29.5.2008	[...]	[...]
2	29.9.2008	[...]	[...]
3	12.11.2008	[...]	[...]
4	22.12.2008	[...]	[...]
5	30.4.2009	[...]	[...]
6	14.5.2009	[...]	[...]
7	26.5.2009	[...]	[...]
8	9.6.2009	[...]	[...]
9	23.6.2009	[...]	[...]
10	30.6.2009	[...]	[...]
11	7.7.2009	[...]	[...]
KOKKU		[...]	

- (33) 27. maist 2008 kuni 7. juulini 2009 andis Mediinvest MSRile üheksa laenu kogusummas 75 484 000 eurot intressimääraga 7 % (või alates 2009. aasta 1. novembrist 5,1 %); tagatise ei nõutud. Tabelis 9 on antud ülevaade passiivsetest osalustest.

Tabel 9

Mediinvesti laenud MSRile

	Lepingu sõlmimise kuupäev	Summa (eurodes)	Intressimäär
1	27.5.2008	[...]	[...] % aastas; alates 1.11.2009 [...] % aastas
2	22.12.2008	[...]	[...] % aastas; alates 1.11.2009 [...] % aastas

⁽⁵⁰⁾ Passiivsete osaluste vormis laenud maksti 30. juulil 2010 RIMile täies ulatuses tagasi. Mediinvest maksis RIMile intresse kokku [...] eurot. Saksamaa ei täpsustanud, kas MSR on Mediinvestilt saadud laenud tagasi maksnud.

⁽⁵¹⁾ Liidumaa kontrollikoja andmetel moodustab Mediinvesti intressitulu kõrgematest intressimääradest kokku [...] eurot (Rheinland-Pfalzi liidumaa kontrollikoja 15. juuni 2010. aasta eksperdiarvamus, II osa, lk 20).

	Lepingu sõlmimise kuupäev	Summa (eurodes)	Intressimäär
3	30.4.2009	[...]	[...] % aastas; alates 1.11.2009 [...] % aastas
4	15.5.2009	[...]	[...] % aastas; alates 1.11.2009 [...] % aastas
5	26.5.2009	[...]	[...] % aastas; alates 1.11.2009 [...] % aastas
6	9.6.2009	[...]	[...] % aastas; alates 1.11.2009 [...] % aastas
7	23.6.2009	[...]	[...] % aastas; alates 1.11.2009 [...] % aastas
8	30.6.2009	[...]	[...] % aastas; alates 1.11.2009 [...] % aastas
9	7.7.2009	[...]	[...] % aastas; alates 1.11.2009 [...] % aastas
KOKKU		75 484 000	

- (34) Peale selle andis Mediinvest PNGle 12. novembril 2008 laenu 10 miljonit eurot intressimääraga 6 % (kuni 31. detsembrini 2009) ja viimatinimetatu andis samal päeval MSRile laenu samas summas ja sama intressimääraga.
- (35) 12. meede (liidumaa garantiikiri ISBle seoses 11. meetmega: RIMi passiivne osalus Mediinvestis): seoses ISB laenudega RIMile, mida RIM kasutas Mediinvestile laenude andmiseks (11. meede), andis liidumaa ISBle garantii maksekohustuste täitmise kohta kuni 140 miljoni euro ulatuses (kohustuste 100 % katmine)⁽⁵²⁾. Garantii eest tasu ei makstud. Komisjoni arvates on kõnealuse meetme abisaaja MSR, sest see ettevõtja saab abi ka 11. meetmest.
- (36) 13. meede (hasartmängumaksu tulust tehtud liidumaa eraldised NGle): 2009. aasta veebruaris muudeti Rheinland-Pfalzi hasartmänguasutuste seadust nii, et osa hasartmängumaksu tulust oli võimalik anda NGle. Ülekantud maksutulu oli ette nähtud turismi edendamiseks. 2009. aasta 29. detsembril kanti üle 1,6 miljonit eurot, 2010. aasta 29. oktoobril 3,2 miljonit eurot ja 2011. aasta 29. märtsil veel 3,2 miljonit eurot, st kokku 8 miljonit eurot.
- (37) 14. meede (liidumaa osanikulaenu NGle ja nõuete allutamine projekti „Nürburgring 2009“ kasuks): projekti „Nürburgring 2009“ ettevalmistamiseks ja elluviimiseks sai NG liidumaalt järgmised intressita ja kindla tähtajata laenud: 20 miljonit eurot 21. augustil 2007, 10 miljonit eurot 22. detsembril 2009, 4,65 miljonit eurot 28. detsembril 2010 ja 3,2 miljonit eurot 26. aprillil 2011⁽⁵³⁾. Lisaks andis liidumaa NGle 9. detsembril 2011 veel ühe laenu summas 4,95 miljonit eurot. Peale selle teatas liidumaa NG maksejõuetuse ärahoidmiseks 29. augustil 2007 eelnimetatud laenude kogusummaga seotud nõuete allutamisest summas 20 miljonit eurot.
- (38) 15. meede (Mediinvestile ja Geisler & Trimmelile kuuluvate MSRi osade üleminek NGle ning Weberile kuuluvate MSRi osade üleminek RIMile): 25. märtsi 2010. aasta osade müügilepinguga läksid Mediinvestile (49,5 %) ja Geisler & Trimmelile (33,8 %) kuuluvad MSRi osad üle NGle, kellele kuulus juba 10 % osadest. Weberile kuuluvad MSRi osad (6,7 %) läksid sama dokumendiga üle RIMile. Ühe osa müügihind oli 1 euro (st kokku 3 eurot)⁽⁵⁴⁾.

⁽⁵²⁾ 28. augusti 2008. aasta garantiid kuni 50 miljonit eurot suurendati 2008. aasta 17. detsembril 80 miljoni euroni ja seejärel 2009. aasta 26. mail 140 miljoni euroni.

⁽⁵³⁾ 28. detsembri 2010. aasta ja 26. aprilli 2011. aasta laenude teatavaks tehtud eesmärk oli – nagu nähtub Ernst & Youngi 9. septembri 2010. aasta aruandest – NG keskmise tähtaja plaanist tuleneva negatiivse rahavoo tasakaalustamine ajavahemikul 2010–2030.

⁽⁵⁴⁾ NGle kuulub selle kohaselt praegu 93,3 % ja RIMile 6,7 % MSRi osadest. Võõrandajaid ei vabastatud võõrandamislepinguga vastutusest ja NG ega RIM ei võtnud rahalisi kohustusi üle.

- (39) 16. meede (liidumaa osanikulaenu ja toetus NGle vormel 1 võidusõitude korraldamiseks): liidumaa andis NGle 11. jaanuaril 2011 intressita ja kindla tähtajata laenu summas 40 405 000 eurot vormel 1 tõttu tekkinud kahjumi katmiseks, mida vahefinantseeriti esmalt kontsernikonto kaudu. Lisaks andis liidumaa 2011. aasta juulis vormel 1 võidusõitude korraldamiseks 2011. aastal toetust 13,5 miljonit eurot.
- (40) 17. meede (vormel 1 kontsessioonileping): 13. detsembril 2010 sõlmisid NG ja NAG kontsessioonilepingu vormel 1 võidusõitude korraldamiseks ⁽⁵⁵⁾. Kontsessioonilepinguga andis NG vormel 1 võidusõitude korraldamise NAGle üle ja kohustus maksta selle eest hüvitist ⁽⁵⁶⁾. Saksamaa andmetel pidi NAG saama selle lepingu alusel rahalisi vahendeid, mida ei oleks renditasu arvestamisel NG ja NAG vahel sõlmitud ettevõtte rendilepingu raames arvesse võetud, kuid vahendite ülekandmist NG ja NAG vahel siiski ei toimunud. Kontsessioon lõpetati 27. novembril 2012 ühelt poolt NG, MSRI, CMHNI, CST ja NBG ning pankrotihalduri ja teiselt poolt NAG, Mediinvesti ja teiste ettevõtjate vahel sõlmitud kompromisslepinguga.

b) 7. augusti 2012. aasta otsuses käsitletavad meetmed

- (41) 18. meede (ISB laenu intressimaksete ajatamine ettevõtjate NG, MSR ja CMHN kasuks): 15. mail 2012 ajatas ISB kuni 15. novembrini 2012 intressid summas 2,98 miljonit eurot, mis oleks tulnud maksta 30. aprillil 2012 (kaasa arvatud 48 913,78 euro suuruse hüvitise ajatamine laenu kasutamata osa välja võtmata jätmise eest). Ajatatud summade eest arvestati aastast intressimäära 8,17 %. Kõnealune intresside ajatamine jaguneb erinevate ettevõtjate vahel järgmiselt: 1,473 miljonit eurot NGle, 1,205 miljonit eurot MSRIle ja 303 000 eurot CMHNIle.
- (42) 19. meede (nõuete allutamine ja vabastuskiri): 15. mail 2012 teatas liidumaa oma laenudest tulenevate nõuete allutamisest summas kuni 254 miljonit eurot, mida ISB oli andnud NGle, MSRIle ja CMHNIle osana 325 265 000 euro suurusest laenust (8. meede). Seoses nimetatud laenude tagasimaksmisega alates 2014. aastast teatas liidumaa 15. mail 2012 ka seda, et kui NG, MSR ja CMHN ei suuda oma maksekohustusi täita, vabastatakse nad maksekohustustest ja liidumaa võtab kasutusele oma ISBle antud garantii (9. meede).

2.4. AMETLIKU UURIMISMENETLUSE ALGATAMISE JA LAIENDAMISE PÕHJUSED

- (43) Komisjon jõudis oma 21. märtsi 2012. aasta ja 7. augusti 2012. aasta otsustes esialgsele järeldusele, et kõigi 19 meetme puhul on tegemist riigiabiga, ja väljendas kahtlust nende kokkusobivuses Euroopa Liidu toimimise lepinguga.

2.5. PAKKUMISMENETLUS JA VARADE VÕÕRANDAMINE

- (44) 14. mail 2013 algatati pankrotihalduri pressiteatega pakkumismenetlus. 15. mail 2013 avaldas KPMG ajalehtedes Financial Times, Handelsblatt ja Nürnburgeri veebilehel kutse oma huvist teatamiseks. Pakkumismenetluse

⁽⁵⁵⁾ Kriitiline hinnang hüvitise suuruse kohta on antud Rheinland-Pfalzi liidumaa kontrollikoja 2012. aasta aastaaruandes, lk 103–107, aadressil www.rechnungshof-rlp.de/Jahresberichte.

⁽⁵⁶⁾ Lepingus kokku lepitud hüvitis, mille NAG sai, sisaldas [...] euro suurust üldhüvitist müüdnud sissepääsupiletite eest, [...] % tulust, mis saadi nende sissepääsupiletite müügist, mis müüdi pärast esimest [...] piletit, ning tulu [...] müüdnud sissepääsupiletist 2011. aastal ja [...] müüdnud sissepääsupiletist järgnevatel aastatel. Vormel 1 ürituse korraldamise eest 2011. aastal oli miinimumtasu põhimõtteliselt [...] eurot; kui tulu sissepääsupiletite müügist jäi alla [...] euro, vähenes hüvitise suurus [...] euro võrra iga [...] euro kohta, mille võrra tulu jäi alla [...] euro (näide: kui tulu sissepääsupiletite müügist oli [...] eurot, moodustas hüvitis [...] eurot). Igal juhul lepidi hüvitise miinimumsuuruseks kokku [...] eurot. Vormel 1 võidusõitude korraldajatele ja võidusõitjatele makstavad tasud ning maksed Fédération Internationale de l'Automobile (edaspidi „FIA“) esimese järgu litsentsi jaoks vajalikuks ringraja korrashoiuks tasus täies ulatuses NG; NAG hüvitamiskohustus neid ei hõlmanud.

raames oli KPMG võõrandajate nimel ühenduses ligikaudu 300 investoriga. Huvitatud isikutel paluti oma huvist teatada (seda tegi ligikaudu 70 ettevõtjat); pärast seda, kui neile oli esitatud Nürburgringi kohta hulk dokumente, paluti neil esitada 26. septembriks 2013 esialgne pakkumus. 19. juuli 2013 kirjaga teatasid võõrandajad kõikidele huvitatud investoritele järgmist: „All parties that intend to participate in next stage of the process are invited to submit an Indicative Offer by 5:00 pm (CET) on 12 September 2013. Offer handed in after the deadline will also be considered”⁽⁵⁷⁾. Seda 12. septembri 2013. aasta tähtpäeva, mis oli mõeldud esialgse pakkumuse esitamiseks, pikendati 12. septembri 2013. aasta kirjaga kuni 26. septembrini 2013: „The Vendors have decided to extend the deadline for Indicative Offers, in order to enable potential investors to complete their analysis of the provided material. The updated deadline now ends at 5 p.m. CET on 26 September 2013. Offers handed in after the deadline will also be considered”⁽⁵⁸⁾. 17. detsembri 2013. aasta kirjaga pikendati võõrandajate kinnitavate pakkumuste esitamise tähtpäeva 11. detsembrilt 2013 kuni 17. veebruarini 2014: „In order to enable potential investors to complete their analysis of the provided information material and to provide a final offer that fully reflects the value potential of the Nürburgring, the timeline which used to end at 5 p.m. CET on 11 December 2013 now ends at 5 p.m. CET on 17 February 2014. For the sake of clarity, offers handed in after that timeline will, in principle, also be considered provided that the terms of the offer qualify for the further process. Any disadvantage caused by the delay will not be compensated for and will have to be fully borne by the investor. Please note that the Vendors may choose the parties which will qualify for the further process shortly after the updated timeline ends”⁽⁵⁹⁾.

- (45) Pankrotihaldurid otsustasid NG, MSRI ja CMHNi varade võõrandamiseks kasutada järgmist struktuuri.
- (46) Pakkumismenetluse tarbeks jagati NG, MSRI ja CMHNi varad 11 võõrandamisüksuseks⁽⁶⁰⁾. Avalikus kutses oma huvist teatamiseks on kirjas: „The Vendors intend to sell the assets to one or more investors (‘Project RING,’). Investors will have the opportunity to acquire all assets, defined asset clusters (‘Proposed Asset Clusters,’) or individual assets. The Proposed Asset Clusters have been defined based on the separability of assets and related costs. It is intended that the transaction will be structured as an asset deal. All third party and financing liabilities will remain with the insolvent legal entities allowing a new start on a clean balance sheet”. [„Müüjatel on kavas võõrandada Nürburgringi varad ühele või mitmele investorile (‘Projekt RING,’). Investoritel on võimalus omandada kogu vara, kindlaks määratud üksused (‘võõrandamisüksused,’) või üksikvarad. Pakutavate võõrandamisüksuste kindlaksmääramisel on arvesse võetud varade eraldatavust ja sellega kaasnevaid kulusid. Tehing on kavas liigitada varade omandamise tehinguks. Kõik rahastamiskohustused ja kohustused kolmandate isikute ees jäävad maksejõuetutele ettevõtetele. Tehing võimaldab seega tasakaalus bilansiga uuesti alustada”⁽⁶¹⁾.] Lisaks oli protsessiga seotud 19. juuli 2013. aasta kirjas huvitatud investoritele öeldud: „Investors will have the opportunity to acquire the assets of the Vendors in either their entirety, or in defined asset clusters (‘Proposed Asset Clusters,’), or in individual assets. Proposed Asset Clusters have been defined based on the severability of assets of the Nürburgring and related costs”. [„Investoritel on võimalus omandada kõik võõrandajate varad, kindlaksmääratud üksused (edaspidi ‘pakutud võõrandamisüksused,’) või üksikvarad.”] Pakutud võõrandamisüksuste kindlaksmääramisel on arvesse võetud Nürburgringi ja sellega seotud kulude eraldatavust⁽⁶²⁾.
- (47) Pankrotihaldurid ei esitanud varade edasise kasutamise kohta tingimusi. Võimalikud kasutuspiirangud tulenevad ehitusseadusest või heitkoguste piiramise seadusest ning liidumaa õigusega tagatud avalikust juurdepääsust Nürburgringile.
- (48) Protsessiga seotud 19. juuli 2013 ja 17. oktoobri 2013 kirjas huvitatud investoritele oli öeldud, et investorid valitakse välja järgmiste kriteeriumide alusel: a) kogu vara väärtuse suurendamine ja b) oodatav tehingu toimumise kindlus⁽⁶³⁾. Neid valikukriteeriume selgitati üksikasjalikult järgmiselt: „Value for the assets in scope of the respective offer; Potential value implications for those assets that are not included in the respective offer, if any; Costs for further separation of the assets in scope of the respective offer, if any; Costs to fulfil key

⁽⁵⁷⁾ Protsessiga seotud 19. juuli 2013. aasta kiri „Project RING – information and procedures for the submission of an indicative offer”, lk 3, punkt „Indicative Offer”.

⁽⁵⁸⁾ Protsessiga seotud 12. septembri 2013. aasta kiri „Project RING – Project RING – Extension of the timeline for the submission of indicative offers”, lk 1, punkt „Extension of the Deadline for the Indicative Offers”.

⁽⁵⁹⁾ Protsessiga seotud 17. detsembri 2013. aasta kiri „Project RING – Extension of the timeline for the submission of final offers”, lk 1, punkt „Extension of the timeline for the final offers”.

⁽⁶⁰⁾ 1 A. *Grand Prix*’ rada, 1B. Nordschleife, 2. neljätärnihotell, 3. Eifeldorf Grüne Hölle koos kolmetärnihotelliga, 4. Dreesi vabaajapark, 5. Dorinti hoonestusõigusega kinnistu, 6. maastikusõidupark, 7. personalimaja Adenaus, 8. elumaja Balkhausenis, 9. Haus Licht, 10. muud haljasalad.

⁽⁶¹⁾ Huvist teatamise kutse punkt „Nürburgringi varade võõrandamine”.

⁽⁶²⁾ Protsessiga seotud 19. juuli 2013. aasta kiri „Project RING – information and procedures for the submission of an indicative offer”, lk 1, punkt „Indicative Offer”.

⁽⁶³⁾ Valikukriteeriumid on kirjas protsessiga seotud 19. juuli 2013. aasta kirjas „Project RING – information and procedures for the submission of an indicative offer” lk-l 4 ja protsessiga seotud 17. oktoobri 2013. aasta kirja „Project RING – procedures for the submission of a final offer”, lk 6.

assumptions and conditions of the respective offer; Closing probability". [„Pakkumusega hõlmatud varade pakkumishind; vajaduse korral võimalik mõju kõikide nende varade väärtusele, mis ei ole pakkumuse osa; vajaduse korral asjaomases pakkumuses välja valitud varade edasise eraldamise kulud; asjaomase pakkumuse oluliste eelduste ja tingimuste täitmise kulud ning lõpuleviimise tõenäosus”.] Edasi selgitati järgmist: „the closing probability will be assessed by taking into consideration the (i) outstanding due diligence requirements, (ii) secured financing for the transaction, supported by confirmation of financing partners, (iii) required steps for the regulatory clearance, (iv) required internal approval steps until the transaction could be consummated and (v) strategic rationale for the acquisition or future plans for the assets of the NG, MSR and CMHN and the likelihood of their realisation”. [„Lõpuleviimise tõenäosuse hindamisel võetakse arvesse: i) täitmata hoolsuskohustuste nõudeid, ii) rahastamiskindlust, mida toetab rahastamispartneri rahastamiskinnitus, iii) vajalikud sammud järelevalveasutuste kinnituse saamiseks, iv) vajalik ettevõttesisene heakskiit kuni tehingu sõlmimiseni ja v) omanikettevõtjate NG, MSRI ja CMHNI varade omandamise või tulevikuplaanide strateegiline põhimõte ja selle elluviimise tõenäosus”.] Märkida tuleb, et keskkonnakaalutlused lõpliku pakkumuse väljavalimise kriteeriumide hulka ei kuulunud.

- (49) Protsessiga seotud 17. oktoobri 2013. aasta ja 17. detsembri 2013. aasta kirjaga teavitati kvalifitseeritud pakkumuse esitanud pakkujaid sellest, et a) esialgseid või lõplikke pakkumusi võetakse arvesse ka siis, kui need laekuvad pärast esitamistähtpäeva möödumist ja kui need vastavad järgmisel vooru saamise tingimustele; b) kohustuste täitmatajätmisest tuleneva kahju peab kandma täielikult asjaomane pakkuja ja c) võõrandajad teevad oma valiku võimaluse korral kiiresti pärast esitamistähtpäeva. Pankrotihaldurite väitel teavitati kõiki pakkujaid sellest, et neil on võimalik esitamistähtpäeva ja müügilepingu sõlmimise vahelisel ajal oma pakkumust parandada või esitada uus pakkumus.
- (50) 2014. aasta veebruari alguseks esitas esialgse pakkumuse 24 huvitatud isikut ⁽⁶⁴⁾. Huvitatud isikutest kvalifitseerusid hoolsuskohustuse auditi poolest 18 ⁽⁶⁵⁾ ja 13 pakkujat esitasid kõikide või üksikute võõrandamisüksuste kohta kinnitavad pakkumused, kusjuures kogu vara kohta esitasid pakkumused järgmised neli pakkujat: 1) Capricorn Automotive GmbH ja Capricorn Holding GmbH (edaspidi „Capricorn”), 2) [teine pakkuja], 3) [kolmas pakkuja] ja 4) [neljas pakkuja]. Valikukriteeriumid põhinesid a) eesmärgil suurendada kogu vara väärtust ja b) eesmärgil tagada tehingu toimumise kindlus ⁽⁶⁶⁾. Müügiotsuse viimases etapis võeti kaalumisele pakkumused, mis vastasid nendele kriteeriumidele. Seejuures oli tegemist kogu vara hõlmavate pakkumustega, mis sisaldasid kõiki võõrandamisüksusi. Nimetatud pakkujatest esitasid jätkusuutliku rahastamise kohta tõendi Capricorn ja [teine pakkuja]: 7. märtsil 2014 saatis [teine pakkuja] 24. veebruari 2014. aasta siduva kinnituskirja, millega teavitas KPMGd oma rahastamissuutlikkusest; 11. märtsil 2014 edastas Capricorn võõrandajatele Capricornile mõeldud [...] 10. märtsi 2014. aasta siduva kirja, milles [...] annab Capricornile lubaduse toetada kõnealuste varade omandamist [41–49] miljoni euro suuruse laenuga. Kinnitavate pakkumuste alusel sõlmiti mõlema eelnimetatud pakkujaga läbirääkimiste tulemusena lepingud. Lepingud kinnitati notariaalselt: [teise pakkuja] oma 7. märtsil 2014 ja Capricorni oma 10. märtsil 2014.
- (51) 11. märtsil 2014 kiitis maksejõuetute ettevõtjate võlausaldajate komisjon heaks võõrandamise Capricornile (eelkõige ettevõtjale Capricorn NÜRBURGRING Besitzgesellschaft GmbH), kuna Capricorn oli esitanud ilmselgelt parima pakkumuse koos tõendiga rahaliste vahendite olemasolu kohta. Capricorni pakkumuses oli ette nähtud kõikide võõrandamisüksuste ülevõtmine hinnaga 77 miljonit eurot, [teise pakkuja] pakkumuse väärtus oli [47–52] miljonit eurot. NG, MSR ja CMHN sõlmisid Capricorniga müügilepingu 11. märtsil 2014 ja pankrotihaldur 13. märtsil 2014 ⁽⁶⁷⁾.
- (52) Pärast eelkirjeldatud pakkumismenetlust omandas Capricorn NG, MSRI ja CMHNI varad (kõik materiaalsed ja immateriaalsed varad, sealhulgas maa ja kinnisvara, kaubamärgid, kaubanduslikud nimed ja internetidomeenide õigused), aga mitte kohustusi ega finantsvarasid. Capricorni osanikud on Capricorn HOLDING GmbH, ⁽⁶⁸⁾ kellele kuulub 67 % osadest, ja GetSpeed GmbH & Co KG, ⁽⁶⁹⁾ kellele kuulub 33 % osadest.

⁽⁶⁴⁾ Üheksa pakkumust hõlmas kõiki võõrandamisüksusi, kolm pakkumust hõlmas ringrada ja üksteist pakkumust muid võõrandamisüksusi või üksikvarasid.

⁽⁶⁵⁾ Kogu vara hõlmava kõrgeima hinnaga pakkumust hinnati näitajaga 100 %. Kokku esitati kuus esialgset kogu vara hõlmavat pakkumust, kus pakuti rohkem kui 25 % parimast pakkumusest. Kogu vara hõlmavaid pakkumusi, mis ei ulatunud 25 %ni parimast pakkumusest, ei võetud müügihinna tõttu tol hetkel arvesse. Sama kehtis ringraja pakkumuste kohta, mis ei ulatunud koos ülejäänud vara kohta tehtud üksikpakkumustega kokku 25 %ni parimast pakkumusest. Kuna kuuest kvalifitseeritud kogu vara hõlmavast pakkumusest viiel oli esialgsete pakkumuste esitamise ajal rahastamine veel ebaselge, paluti neil tehingu jätkusuutlikku rahastamist selgitada.

⁽⁶⁶⁾ Vt joonealune märkus 60.

⁽⁶⁷⁾ Saksamaa andmetel jagatakse 77 miljoni euro suurune müügihind kolme maksejõuetu ettevõtja vahel kooskõlas Saksa pankroti- ja maksuõigusega.

⁽⁶⁸⁾ Capricorn Group on Saksa kontsern, mis tegutseb rahvusvahelisel areenil võidusõiduspordi jaoks ehitussõlmede tootmise, võidusõiduautode katsete ja ajalooliste võidusõiduautode korrashoiu valdkonnas. Kõik Capricorn HOLDING GmbH osad kuuluvad Robertino Wildile.

⁽⁶⁹⁾ GetSpeed GmbH & Co KG on Saksa motosportiettevõtja. Ettevõtja teenuste hulka kuuluvad töökojateenused, võidusõiduürituste korraldamine ja võidusõitjate juhendamine. 99 % osadest kuulub Axel Heinemannile ja 1 % Adam Osiekale.

- (53) Saksa õiguse ⁽⁷⁰⁾ ja Saksa töökohtute praktika kohaselt ⁽⁷¹⁾ lähevad võõrandamisüksustega seotud olemasolevad töösuhted automaatselt üle varade ostjale, st uuele omanikettevõtjatele; maksejõuetuse korral võib ostja paluda pankrotihalduril töölepingud üles öelda. Käesoleval juhul on müügilepingus ette nähtud, et NBG (Nürburgringi kompleksi praegune käitaja) lõpetab töölepingud Capricorni taotlusel 2014. aastal. Capricorn jõudis nimelt järeldusele, et ettevõtja vajab omandatud varade majanduslikult tasuvaks haldamiseks (alates 2014. aasta algusest) kõigist 297 töötajast ainult 253 töötajat; seetõttu palus Capricorn NBGI lõpetada töösuhe 44 töötajaga. Järelikult töötab alates 1. jaanuarist 2015 (kui Capricorn alustab omandatud varade haldamist) Capricornis 85 % maksejõuetute ettevõtjate kogupersonalist.
- (54) Müügilepingu pooled on kohustatud täitma lepingut alles siis, kui komisjon on vastu võtnud otsuse, kus ta tuvastab, et ostjat ega tema käitajat ei saa käsitleda uuritava abi saajana ja seega ei vastuta nad ka abi sissenõudmise eest, ning kui a) komisjoni otsuse kohtuliku läbivaatamise tähtaeg on edasikaebust esitamata möödunud või b) edasikaebuse esitamise korral on kohus teinud lõpliku otsuse, mis kinnitab komisjoni otsust. Selle tingimuse eesmärk on katta erinevus varade 77 miljoni euro suuruse müügihinna ja sellega seotud riski vahel, et komisjoni 21. mai 2012. aasta ja 7. augusti 2012. aasta ametliku uurimismenetluse algatamise ja laiendamise otsuste alusel võidakse 456 miljoni euro suurune riigiabi sisse nõuda.
- (55) 2014. aasta hooaja korraldab veel NBG. Seejärel alustatakse NBG likvideerimist. NBG 2014. aasta rahavoog (6 miljonit eurot) jääb võõrandajatele ja tasaarvestatakse lepingu lihtsama täitmise huvides üldsummana müügihinnaga. Mis puudutab laenuvõtjaid NG, MSR ja CMHN, siis on nad maksejõuetusmenetluse käigus kogu oma tegevuse täielikult lõpetanud ja neil ei ole ühtki töötajat. Samal ajal on antud pankrotihalduritele ülesanne lahendada kohtulikul teel maksejõuetusmenetluse abil Saksa pankrotiõiguse alusel kõik ettevõtjate nõuded ja kohustused. Niipea kui need nõuded ja kohustused on täidetud ja pankrotikohus teeb likvideerimise kohta lõpliku otsuse, on võimalik need ettevõtjad äriregistrist kustutada.
- (56) 2015. aasta hooaja korraldamiseks asutab ostja (Capricorn) käitajast ettevõtja, kes hakkab tegutsema ärinime Capricorn NÜRBURGRING GmbH (edaspidi „OpCo“) all ja sõlmib 2015. aasta hooajaks lepingud. Komisjonile kinnitati, et allpool toodud meetmetega kantakse hoolt selle eest, et abisaajad kindlasti turult lahkuvad: kui 2015. aasta alguseks komisjoni lõplikku otsust veel ei ole, antakse võõrandatud varad enne 1. jaanuari 2015 üle uuele ettevõtjale (edaspidi „NewCo“), kelle osadest hakkab ostjale kuuluma 95,1 % ja sõltumatule usaldusisikule 4,9 %. Usaldusisik ei hakka tegutsema mitte maksejõuetute abisaajate, vaid võlausaldajate huvides, kuid ta ei ole siiski kohustatud täitma nende korraldusi. Lisaks sõlmitakse NewCo ja OpCo vahel ettevõtte rendileping, mis lõpeb müügilepingu jõustumise päeval. OpCo äritegevus toimub tema nime all, tema äriplaani alusel ja tema valitud töötajatega (vt põhjendus 53). NewCole makstav [4,6–5,1] miljoni euro suurune kogurenditasu aastas kantakse Nürburgringi ettevõtete pankrotivara hulka (kõik pankrotivarasse tehtavad maksed kantakse eranditult võlausaldajatele väljamaksmise eesmärgil üle pankrotihaldurite usalduskontodele). Kohe pärast komisjoni otsuse jõustumist annab usaldusisik kogu oma NewCo osaluse üle ostjale. Kui ostja ei peaks siiski oma lepingulisi maksekohustusi täitma, võib usaldusisik varad võõrandada. Komisjoni otsuse tühistamiseks tunnistamisel lähevad varad taas üle pankrotihalduritele, kes peavad need seejärel viivitamata ära müüma, kuna Saksa pankrotiõiguse kohaselt kehtib likvideerimiskohustus isegi sellisel juhul edasi. Puudub võimalus, et NewCo jätkab Nürburgringi ettevõtete äritegevust. Komisjon märgib, et see kord ei muuda võõrandamise (sealhulgas müügihinna ja maksetingimuste) põhitingimustes midagi ⁽⁷²⁾.

⁽⁷⁰⁾ Saksa tsiviilseadustiku (*Bürgerliches Gesetzbuch*, BGB) § 613a.

⁽⁷¹⁾ Föderaalse töökohtu (*Bundesarbeitsgericht*, BAG) 19. detsembri 2013. aasta otsus 6 AZR 790/12; BAG 20. märtsi 2003. aasta otsus 8 AZR 97/02.

⁽⁷²⁾ Pankrotihaldurid ja ostja leppisid 13. augustil 2014 kokku, et müügihinna teine osamakse kuulub 31. juuli 2014 asemel tasumisele 31. oktoobril 2014 ning selle eest arvestatakse intressimäära 8 % ja antakse järgmised esemelised tagatised (mis asendavad sularahatagatise summas [3–9] miljonit eurot): a) Capricorni osaniku Robertino Wildi Capricorni osad; b) kõik Capricorni kontserni ettevõtete vahelised nõuded; c) nõudeõigused projektiga „Campus“ seotud (veel sõlmitava) müügilepingu alusel ja d) Robertino Wildi kunstikogu. Liidumaa eelnimetatud lepingut puudutavatel läbirääkimistel ei osalenud.

3. SAKSAMAA MÄRKUSED

3.1. RASKUSTES OLEV ÄRIÜHING

- (57) Ametlikku uurimismenetlust käsitlevates märkustes osutab Saksamaa asjaolule, et NG ei olnud 1. juulil 2008 ⁽⁷³⁾ ega 28. juulil 2010, mil anti 325 265 000 euro suurune ISB laen, raskustes olev äriühing ⁽⁷⁴⁾. Saksamaa märgib seoses NG, MSRI ja CMHNI olukorraga alates 2012. aasta maist juulini ja ametliku uurimismenetluse laiendamisega, et komisjon ei ole võtnud arvesse asjaolu, et NG, MSRI ja CMHNI maksejõuetus oli komisjoni esialgse uurimise ⁽⁷⁵⁾ raames päästmisabi andmata jätmise kohta tehtud otsuse pöördumatu tagajärg ja ta on seega rikkunud proportsionaalsuse põhimõtet ⁽⁷⁶⁾. Saksamaa lisab, et NG korraldas taristu ehitamise ning eeskätt vormel 1 ja Superbike'i klassi võistlused avaliku sektori nimel ⁽⁷⁷⁾ ning seetõttu ei saa neid äriühingu majandusliku olukorra hindamisel, raskustes olevaks äriühinguks liigitamisel ja ühekordse abi põhimõtte rakendamisel arvesse võtta ⁽⁷⁸⁾.

3.2. RIIGI RESSURSID JA SEOSTATAVUS RIIGIGA

- (58) NG meetmete suhtes märgib Saksamaa, et ressursid on seostatavad riigiga ⁽⁷⁹⁾.

3.3. MAJANDUSTEGEVUS

- (59) Saksamaa leiab, et tribüünide, mitmeetstarbeliste hallide, juurdepääsutaristu ning haridus- ja meelelahutusrajatiste ehitamine (projekti „Nürburgring 2009“ I osa) ⁽⁸⁰⁾ ei ole majandustegevus, sest Leipzig/Halle lennujaama kohtuotsust ⁽⁸¹⁾ ei saa üldtaristu (piirkondliku ja sporditaristu) rajamise suhtes kohaldada ⁽⁸²⁾. Ehitamine hõlmab

⁽⁷³⁾ Komisjoni poolt 19. veebruaril 2009. aastal riigiabi juhtumi C-38/2009 raames heakskiidetud madala intressimääraga laenude föderaalne raamistik („ajutine föderaalne raamistik“) on ette nähtud ettevõtjatele, kes ei olnud 1. juulil 2008. aastal raskustes. Abi võivad kasutada ettevõtjad, kes sellel hetkel ei olnud raskustes, kuid kes sattusid seejärel raskustesse üleilmse finants- ja majanduskriisi tagajärjel.

⁽⁷⁴⁾ Saksamaa märgib, et NG ei vastanud päästmis- ja ümberkorraldusabi suuniste punkti 10 põhikriteeriumidele, et suuniste punkti 11 nn pehmete kriteeriumide suhtes olid asjaolud ebaselged ja et suuniste punkti 9 üldsätetele ei vastanud ta samuti.

⁽⁷⁵⁾ Saksamaa leiab, et ametliku uurimismenetluse laiendamine ei olnud kooskõlas päästmisabi põhimõttega, mille kohaselt oleks pidanud saada vältida NG, MSRI ja CMHNI vahetut maksejõuetust ja oleks pidanud äriühingutele andma kuus kuud aega ümberkorralduskava esitamiseks. Peale selle olid osanikud valmis nõustuma ümberkorralduskava teatavate eesmärkidega, sealhulgas varade müügi ja sellele järgneva NG, MSRI ja CMHNI likvideerimisega. Kuna NG suhtes ei olnud esitatud sissenõudmisotsust, Deggendorfi otsuse kriteeriume ei olnud täidetud ja tegemist oli ainulaadsete asjaoludega, ei oleks päästmisabi andmisega pretsedenti loodud.

⁽⁷⁶⁾ Saksamaa viitab Esimese Astme Kohtu presidendi 8. detsembri 2000. aasta määrusele kohtuasjas T-237/99: BP Nederland jt vs. komisjon (EKL 2000, lk II-3849, punkt 37); Esimese Astme Kohtu presidendi 11. mai 2005. aasta otsusele kohtuasjas T-111/01: Saxonia Edelmetalle GmbH (EKL 2001, lk II-2335, punkt 26); Euroopa Kohtu presidendi 13. juuni 1989. aasta määrusele kohtuasjas C-56/89: Publishers Association vs. komisjon (EKL 1989, lk 1693, punkt 39); Esimese Astme Kohtu 12. jaanuari 1993. aasta otsusele kohtuasjas T-29/92 (R): SPO jt vs. komisjon (EKL 1992, lk II-2161, punkt 38 jj).

⁽⁷⁷⁾ Saksamaa viitab Esimese Astme Kohtu 24. septembri 2008. aasta otsusele kohtuasjas T-20/03: Kahla/Thüringen Porzellan GmbH vs. komisjon (EKL 2008, lk II-2305, punkt 124 jj). Saksamaa juhib tähelepanu asjaolule, et riigiabi seisukohast oleks neid meetmeid tulnud käsitleda eritoime, mitte NG tavapärase äritegevusena ning et nii osanikud kui ka NG juhtkond nägid NGd vahendina, mis võimaldab hoida Nürburgringi sporditaristut avaliku sektori omanduses ja korraldada spordiüritusi, mida ei oleks saanud pakkuda ilma kahjude katmiseta avalikest vahenditest. Ilma selle arusaamata ei oleks ei osanikud ega NG juhtkond kohustuste selliste muutustega nõustunud. Seetõttu ei tohiks selle erimõju kulusid majandusliku olukorra analüüsis arvestada.

⁽⁷⁸⁾ Ühekordse abi mõiste leiab päästmis- ja ümberkorraldusabi suuniste punktist 3.3.

⁽⁷⁹⁾ Asjaomased meetmed pidi heaks kiitma nõukogu, kelle liikmed määrasid ametisse liidumaa ja maakonna ametiasutused.

⁽⁸⁰⁾ I osa investeringute maht oli 215 miljonit eurot (185 miljonit eurot kontsernikontolt ja 30 miljonit eurot liidumaa osanikulaenust).

⁽⁸¹⁾ Üldkohtu 24. märtsi 2011. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-443/08 ja T-455/08: Freistaat Sachsen ja Land Sachsen-Anhalt ja Mitteldeutsche Flughafen AG ja Flughafen Leipzig-Halle GmbH vs. komisjon (EKL 2011, lk II-1311), mida kinnitati apellatsiooniasomes, vt Euroopa Kohtu 19. detsembri 2012. aasta otsus kohtuasjas C-288/11: Mitteldeutsche Flughafen AG ja Flughafen Leipzig-Halle GmbH vs. komisjon (EKL 2012, lk I-0000).

⁽⁸²⁾ Saksamaa märgib, et niisugune muudatus komisjoni otsuste tegemises on vastuolus sporti käsitleva valge raamatu ja õiguskindluse põhimõttega. Sellist muudatust saab rakendada ainult tulevaste juhtumite, mitte Nürburgringi sporditaristu ehitamise suhtes, mis lõpetati juba 2011. aastal. Keeld anda riigiabi sporditaristu ehitamise ja käitamise rahastamiseks tähendab pädevuse uutmoodi jagamist ELi institutsioonide ja liikmesriikide vahel, mis on seega vastuolus subsidiaarsuse põhimõttega.

rajatise, mis vastavad komisjoni sporti käsitleva 2007. aasta valge raamatu kriteeriumidele (mitmeotstarbeline kasutamine, mittediskrimineeriv juurdepääs jms). Saksamaa lisab, et niisugust projekti ei viiks ellu ükski erainvestor ja kuna ringrajad ei ole eriti kasumlikud, siis tavaliselt erasektor neid ei ehita ⁽⁸³⁾.

- (60) Kuna vormel 1 võidusõidud on Saksamaa seisukohast üldiselt struktuurselt kahjumlikud, ei saa neid käsitleda NG tavapärase majandustegevusena; nende korraldamine oli NG jaoks ka riigiabi kasutades kahjumlik ja seega ei oleks see ettevõtja korraldanud võistlusi ilma kinnituse avalike vahendite olemasolu kohta. Saksamaa ametiasutused otsustasid rahastada vormel 1 võidusõite regionaalpoliitilistel põhjustel vastastikuse sõltumatuse tingimustel ⁽⁸⁴⁾. Seetõttu väidab Saksamaa, et nende võistluste korraldamist ei saa käsitleda NG majandustegevusena. Saksamaa lisab, et kui nende meetmete rahastamine liigitub siiski riigiabiks, siis olid üldist majandushuvi pakkuva teenuse kriteeriumid täidetud.

3.4. VALIKULISUS

- (61) Saksamaa märgib, et ka juhul, kui meetmete rahastamist käsitletakse majandustegevusena, ei ole sellel valikulist olemust, sest täidetud on sporti käsitleva 2007. aasta valge raamatu kriteeriumid (palju kasutajaid, diskrimineerimisest vaba juurdepääs, mitmeotstarbeline kasutamine ja rentimine mõistlike turuhindade alusel; turg ei oleks taristut taganud, sest see ei ole tulus; vastutus avalike kohtade eest).

3.5. EELIS

a) 21. märtsi 2012. aasta otsuses käsitletavad meetmed

- (62) Saksamaa tunnistab, et ei leidnud investorit, kes oleks olnud valmis projekti „Nürburgring 2009“ pikaajaliselt investeerima.
- (63) **1. meetme** kohta (sissemaksed kapitalireservi ja kapitali suurendamine 2004. aasta augustis ja detsembris ning 2007. aasta septembris) märgib Saksamaa, et võimaliku eelise küsimus ei ole oluline, sest meetme eesmärk ei olnud majandustegevus.
- (64) **2. meetme** puhul rõhutab Saksamaa, et selle laenu intressimäär (6 %), mille NG andis oma tütarettevõtjatele, ei loonud tütarettevõtjatele mingisugust eelist, sest intressimäär on võrreldav turul tavapäraste intressimääradega.
- (65) Seoses **3. meetmega** väidab Saksamaa, et meetmete rahastamine kontsernikonto kaudu 170 miljoni euro ulatuses ⁽⁸⁵⁾ toimus turutingimustel, sest a) liidumaa kasutas kontsernikontot nagu turumajanduslik valdusühing ⁽⁸⁶⁾, b) NG maksis korrapäraselt intresse ja c) 8. meetmega seotud vahendid olid täielikult tagasi makstud. Saksamaa lisab, et ISBLE anti liidumaa kontsernikontolt laenu üksnes selleks, et ta saaks refinantseerida oma laenu, mille ta andis NGle (vt põhjendus 70), ja et kontsernikonto tehingutest tulenevaid liidumaa turutingimusi ei kantud NGle üle kui laenusaaajale.
- (66) **4. meetme** puhul (NG laen MSRIle) leiab Saksamaa, et 7 % suurune intress näib olevat turuga kooskõlas.
- (67) **5. meede** (CST toetamine NG kaudu) on Saksamaa andmete kohaselt turutingimustega kooskõlas: kui NG ja MIB rahastasid projekti esialgu võrdselt, siis hiljem ei suutnud MIB vajalikku osanikulaenu NGga samas ulatuses tagasi

⁽⁸³⁾ Saksamaa juhib tähelepanu asjaolule, et 1999.–2011. aastal ehitati kogu maailmas 11 ringraja kaheksa riiklike vahendite abil. Ta viitab äriühingu Communication & Network Consulting 2011. aasta uuringule „Formula Money“, lk 145.

⁽⁸⁴⁾ Saksamaa väidab, et vormel 1 võidusõidud avaldavad korraldajamaadele suurt makromajanduslikku mõju (toetuste ja mõju suhe on väidetavalt 1: 5).

⁽⁸⁵⁾ Saksamaa leiab, et kontsernikonto vahendite kasutamine projektis on erandjuhtum, mis ei ole kooskõlas konto tavapärase kasutamisega. Kontsernikonto kaudu toimus rahastamine ajutiselt projekti rakendamise eesmärgil, kuni seda hakkab tegema pikaajaline investor.

⁽⁸⁶⁾ Saksamaa sõnul taheti kontsernikontoga optimeerida liidumaa ja tema tütarettevõtjate vahelisi rahavoogusid majanduslikult mõistlikul viisil eeskätt selleks, et vähendada valdusühingu rahastamiskulusid, et katta liidumaa lühiajalisi vajadusi seoses kapitaliturgudega, et kontsernikontolt võetud vahendite eest makstavad intressid oleksid kooskõlas liidumaa vabal turul kehtivate päevamääradega, et liidumaale ei tekiks intressikulusid, et kontsernikonto osalistele kohaldataks liidumaa turutingimusi ja et liidumaa rahandusministeerium täidaks ainult rakendaja ülesandeid.

maksta. Kuna NG lahkumine projektist oleks mõjutanud piletimüügisüsteemi õigeaegset valmimist ja muutnud tõenäoliselt väärtusetuks kõik NG varasemad investeeringud, oli NG jaoks mõttekam jätkata kavandatud projekti muudetud tingimuste alusel, eriti kuna äriplaani kohaselt oli oodata mõistlikku tulu ja NG sai NGLt garantii.

- (68) Seoses **6. meetmega** (maksed IPCle ning laen, mis anti MSRile PNG kaudu) nendib Saksamaa, et raha maksti hüvitisena teenuste eest ja et laen oli kooskõlas turutingimustega.
- (69) **7. meetme** raames (CST vastu esitatud MIB nõuete loovutamine NGle) ei käsitle Saksamaa võimaliku eeliseiga seotud küsimusi.
- (70) **8. meetme** (ISB laenu NGle, MSRile ja CMHNile) puhul osutab Saksamaa asjaolule, et ISB ei tegutsenud iseseisvalt (reaalturuväärtuse põhimõte) (sõltumatu) äriühinguna, vaid kui tugipank, mis toimus Rheinland-Pfalzi liidumaa valitsuse juhiste kohaselt ja oli osa sellest⁽⁸⁷⁾. Saksamaa seisukoha järgi kehtivad ISB laenu refinantseerimise kohta⁽⁸⁸⁾, mis toimus tema osalemise kaudu kontsernikontos, tugipanku käsitleva II kokkuleppe tingimused. See osalemine ei kujuta endast seega abi andmist ISBle⁽⁸⁹⁾.
- (71) **9. meetme** kohta (liidumaa garantii ISBle seoses 8. meetmega) märgib Saksamaa, et kõnealune garantii- ja vabastuskiri puudutab riski jagamist liidumaa ja ISB vahelistes suhetes ega kujuta endast eelist laenuvõtjatele (NGle, MSRile ja CMHNile), sest laenu saamise tingimused sellega ei paranenud⁽⁹⁰⁾.
- (72) **Seoses 10. meetmega** (25. märtsil 2010 sõlmitud ettevõtte rendileping) esitas Saksamaa 29. septembril 2011. aastal koostatud eksperdiarvamuse, mille liidumaa tellis Nürburgringi renditasu kohta ja kus määrati kindlaks turul tavapärane minimaalne ja maksimaalne aastane renditasu. Saksamaa märgib, et eksperdiarvamuse kohaselt oli oodatav renditulu 20 % suurem kui maksimaalne turuhind ning see kattis rendileandja ehituskulud 330 miljoni euro ulatuses ja võimaldas saada ka mõistlikku tulu⁽⁹¹⁾.
- (73) Mis puudutab **11. meetme** alla kuuluvat laenu (RIMi laen MSRle Mediinvesti ja PNG kaudu), millest rahastati projekti „Nürburgring 2009“ II osa, leiab Saksamaa, et see oli kooskõlas turumajanduslikult tegutseva investori põhimõttega ega kujutanud endast eelist, sest intressimäärad olid kõrgemad kui kehtiv baasintressimäär (välja arvatud 12. novembril ja 22. detsembril 2008 antud laenu korral).

⁽⁸⁷⁾ Saksamaa selgitab 21. märtsi 2012. aasta otsuse punkti 137 kohta, et tugipankade puhul (Spezialkreditinstituten) võib abisaajaid olla kahte liiki: esiteks spetsiaalsed krediidasutused ja teiseks ettevõtjad, keda spetsiaalsed krediidasutused rahastavad. Spetsiaalsete krediidasutuste garantiidega seotud eelistingsimused on kindlaks määratud 2002. aasta II kokkuleppes. 21. märtsi 2012. aasta otsuses lähtuti seega asjaolust, et spetsiaalsed krediidasutused võivad anda laenu ainult juhul, kui laenuvõtja ei saaks turult laenu samasuguste tingimuste alusel. Siiski väidab Saksamaa, et tugipangad võivad anda laenu turutingimustel (spetsiaalsete krediidasutuste tegevus ei piirdu ainult riigiabi andmisega) ja et igal konkreetsel juhul tuleb teha hindamine riigiabi eeskirjade alusel.

⁽⁸⁸⁾ Seoses ISB laenuga (8. meede) märgib Saksamaa, et eelis võib seisneda ainult turuintressi ja tegelikult makstud intresside vahes, kuid mitte kogu laenusummas. Kui komisjonil on selle suhtes kahtlusi, tuleks tellida eksperdiarvamus.

⁽⁸⁹⁾ Saksamaa märgib, et II kokkuleppega nõustus komisjon garantiidega seotud eelise kehtestamisega õiguslikult iseseisvate spetsiaalsete krediidasutuste suhtes, kui nende tegevus piirdub konkreetselt kindlaks määratud avalike ülesannetega. Nendel tingimustel on selliste konkreetsete garantiide kasutamine nagu rahastamiskohustus, tagatise andja vastutus ja refinantseerimisgarantii kooskõlas riigiabi andmise eeskirjadega. Saksamaa lisab, et komisjon tunnistas oma 16. juuni 2004. aasta otsuses riigiabi N179/04 kohta, mis käsitles Soome kohalike omavalitsuste tagatise, et spetsiaalsed krediidasutused ei ole ettevõtjad, kui nad saavad avalikest vahenditest kasu üksnes oma avaliku ülesande täitmisel.

⁽⁹⁰⁾ Saksamaa märgib, et laenu tingimused määrati täielikult ja sõltumatult kindlaks liidumaa koostatud juhistes ning ISB ei olnud selle suhtes kaalutlusruumi. Laenu andmise ja sellega seotud riskide üle otsustas liidumaa ja peale selle vastutab ta laenujuhiste andmise tõttu Saksamaa tsiviilseadustiku kohaselt kogu laenu tagamise eest.

⁽⁹¹⁾ Saksamaa lisab, et asjaolu, kas rendist sai katta ehituskulud või mitte, ei ole tähtis, sest investeerimiskulud kujutavad endast pöördumatuid kulud, mis ei mõjuta kaalutletult tegutseva investori tulevase otsuseid. Kui investeerimiskulud olekski saanud katta rendi abil, oleks kavandatavad investeeringud tulnud käsitleda ilma ettenägematu kulude suurenemiseta. Projekti kavandatavad kulud olid esialgu 215 miljonit eurot (135 miljonit eurot projekti „Nürburgring 2009“ I osa eest ja 80 miljonit eurot projekti II osa eest), kuid tegelikud kulud olid 330 miljonit eurot (215 miljonit eurot projekti „Nürburgring 2009“ I osa ja 115 miljonit II osa eest). Seda arvestades oleks saanud kavandatavad investeeringud katta ka minimaalsest renditasust, mis oli umbes 280 miljonit eurot.

- (74) Seoses **12. meetmega** (RIMi laen MSRile Mediinvesti vahendusel 11. meetme kohaselt) selgitab Saksamaa, et liidumaa garantii loob eelise ainult laenusaaajale, mitte ISBle või RIMile, sest see garantii oli laenu saamise eeltingimus.
- (75) **13. ja 14. meetme** (maksed hasartmängumaksu tulust turismi edendamise eesmärgil ⁽⁹²⁾) ja liidumaa osanikulaen) puhul ei väida Saksamaa, et need olid kooskõlas turumajanduslikult tegutseva investori põhimõttega. Hasartmängumaksuga seonduvat käsitleb Saksamaa meetmena, mille raames hüvitati taristuga seotud kulud turismi edendamise eesmärgil. Nõuete allutamise kohta selgitab Saksamaa, et osanikulaenul oli pelgalt üldsõnaline tähendus, sest pankrotimenetluses allutatakse kõik osanikulaenud, ning et laenu allutamine kujutas seega vaid võimalikku mõju liidumaa eelarvele ega ole seetõttu majanduslik eelis ⁽⁹³⁾.
- (76) **15. meetme** (MSRi osade üleminek NGle ja RIMile) puhul leiab Saksamaa, et Mediinvest, Geisler & Trimmel ja Weber ei saanud eelist järgmistel põhjustel: a) osad müüdi sümboolse hinnaga 1 euro osa kohta; b) see ei hõlmanud muid eeliseid, nagu osanikulaen või osanike garantiide tühistamine; c) NG ja RIM omandasid MSRi osad, et ühendada projekti „Nürburgring 2009“ I ja II osa omand ja rakendada seeläbi nende suhtes ühesugust ärikontseptsiooni, ning d) asjaolu, kas MSR oli omandamise ajal raskustes olev äriühing, ei avalda käesolevale hinnangule mitte mingisugust mõju, sest MSR oli piiratud vastutusega äriühing, mis tähendab, et osanike vastutus on igal juhul piiratud äriühingu kapitaliga.
- (77) **16. meetme** kohta (vormel 1 võidusõidu tagajärjel NGle tekkinud kahjude hüvitamine liidumaa poolt) märgib Saksamaa, et tegemist ei ole majandustegevusega ja et vormel 1 võidusõitude rahastamine on enamjaolt kahjulik.
- (78) Seoses **17. meetmega** (vormel 1 kontsessioonileping) selgitab Saksamaa, et see oli seotud ettevõtte rendilepingu tingimustega. Saksamaa märgib, et kui rent on turul tavapärasest hinnast märgatavalt kõrgem (st [...] %), loetakse mõlemad lepingud tervikuna tasakaalus olevaks (sinna hulka kuulub ka tulu, mida NAG sai kontsessioonilepingu alusel) ⁽⁹⁴⁾.

b) **7. augusti 2012. aasta otsuses käsitletavad meetmed** ⁽⁹⁵⁾

- (79) Seoses **18. meetmega** (võla restruktureerimine) märgib Saksamaa, et vahetut pankrotti oli vaja ja et samamoodi oleks tegutsenud ka erainvestor.
- (80) **19. meetme** (laenu allutamine ja vabastuskiri) suhtes asub Saksamaa seisukohale, et sellega ei avaldatud isegi mitte võimalikku mõju liidumaa eelarvele ja et erainvestor oleks tegutsenud samamoodi. Peale selle ei mõjutanud laenu allutamine osanikke, sest puudusid teiste võlausaldajate olulised nõuded.

3.6. KONKURENTSI JA KAUBANDUSE KAHJUSTAMINE

- (81) Saksamaa märgib, et majutus- ja toitlustusasutusi toetavad meetmed ei avalda liikmesriikidevahelisele kaubandusele kahjulikku mõju ⁽⁹⁶⁾.

⁽⁹²⁾ Saksamaa juhib tähelepanu asjaolule, et nende vahenditega taheti hüvitada NG kahjud seoses investeeringutega, millega taheti Nürburgring muuta projekti „Nürburgring 2009“ raames turistidele ligitõmbavamaks; eesmärgi kohaselt taheti parandada Nürburgringi atraktiivsust kogu aasta vältel ja tugevdada sel viisil struktuurselt nõrka Eifeli piirkonda turismi edendamise kaudu.

⁽⁹³⁾ Saksamaa viitab siinjuures otsusele kohtuasjas C-72/91: Sloman Neptun.

⁽⁹⁴⁾ Lisaks oli süsteemi eesmärk Saksamaa sõnul tõmmata ligi võimalikult palju külastajaid, et positiivne makromajanduslik mõju oleks maksimaalne, ja katta NG suuri kulusid (litsentsitasu, FIA esimese järgu litsents ringraja jaoks).

⁽⁹⁵⁾ Saksamaa märgib, et komisjoni hinnang, justkui oleks NG 1. juulil 2008 olnud raskustes olev äriühing, ei ole asjakohane, et ühekordse abi põhimõtte kohaldamine teatatud päästmisabi suhtes on ekslik, et ametliku uurimismenetluse laiendamine ei olnud proportsionaalne ja et meetmed ei hõlma riigiabi.

⁽⁹⁶⁾ Saksamaa väidab, et rahvusvahelised külastajad tulid ringraja, mitte majutus- või toitlustusettevõtete pärast. Seetõttu järeltab ta, et võetud meetmed ei mõjutanud turismivoogusid.

3.7. KOKKUSOBIVUS SISETURUGA

a) Ringraja rajatised

- (82) Saksamaa sedastab, et Nürburgring on Eifeli piirkonna majanduse ja tööhõive jaoks otsustava tähtsusega, et tegemist on olulise harrastus- ja rahvaspordi taristuga, et see on osa motospordi ajaloost ja -kultuurist ning seega ka liidu kultuuripärandist, et Nürburgring on liiklusohutuse seisukohast üleilmselt tähtis, sest seal katsetatud autosid eksporditakse kogu maailma, et selle sõiduohutuskus pakub sõiduohutuse koolitusi ja et uuritavad meetmed ei puuduta mitte niivõrd ringrada kui sellist, kuivõrd spordi- ja muud taristut, millel ei ole otsest seost ringraja ja vormel 1 võidusõitude korraldamisega.

b) Abi kokkusobivus siseturuga ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c tähenduses

Ühist huvi pakkuv eesmärk

- (83) Saksamaa märgib, et sporditaristu ehitamist võib käsitleda ühise huvina ELi toimimise lepingu artikli 165⁽⁹⁷⁾ tähenduses ja et meetmed, mis teevad spordi kättesaadavaks, on rahastamiskõlblikud⁽⁹⁸⁾. Nürburgringi ei kasutata vaid mõne professionaalse spordivõistluse jaoks, vaid ka harrastajate võistluste korraldamiseks ja noorte motosportlaste treeninguteks. Nürburgringil peetakse ka muid spordivõistlusi, näiteks jalgrattavõistlust „Rad&Run“, pikamaajooksuvõistlust „Fisherman's Friend StrongmanRun“ ja triatloni „Green Hell Triathlon“.

Meetmete vajalikkus ja proportsionaalsus

- (84) Saksamaa seisukohast on meetmed vajalikud järgmistel põhjustel. Võistlusi korraldatakse Nürburgringi rajal kokku [...] päeval ja sellest vaid [...] päeval on üksnes elukutseliste sportlaste võistlused, [...] päeval üksnes harrastus- ja rahvaspordivõistlused ning [...] päeval ühel ajal nii elukutseliste kui ka harrastus- ja rahvasportlaste võistlused. Võistlustel osalenud sportlastest moodustavad harrastus- ja rahvasportlased [...] % ([...] elukutselist ja [...] harrastussportlast). Elukutseliste sportlaste võistlused on vormel 1 võidusõidud, Saksamaa turismiautode meistrivõistlused ja Superbike'i maailmameistrivõistlused, muusikaüritustest toimub „Rock am Ring“ ja peale selle korraldatakse autotootjate katsesõite. Rahvasportlased võivad ringrajal sõita oma sõidukiga. Nädalavahetustel korraldavad harrastajatele võistlusi Saksamaa mootorisportühendused (nt ADAC). Tööpäevadel kasutavad mõned klubid ringrada treeninguteks või harrastussportlaste võistlusteks. Motospordis ei ole eraldi taristut elukutseliste ja harrastajate/rahvasportlaste võistluste jaoks. Peale selle aitavad uuritavad meetmed kõrvaldada turutõrke. Investeeringutasuvust selliste meetmete korral oodata ei ole. Vastupidiselt mitmeotstarbelistele hallidele toimuvad ringrajal aasta jooksul ainult ühe või kahe sarja võidusõidud. Seetõttu ei ole ükski erainvestor valmis sellist taristut ehitama või rahastama. Eraettevõtjate kaasamine projekti „Nürburgring 2009“ I ossa ebaõnnestus. Avaliku sektori osalemine avaldas seega ka ergutavat mõju. Liidumaa valitsuse kindla poliitilise tahteta ei oleks NG sporditaristu nüüdisajastamist ja arendamist sellises ulatuses ette võtnud. Peale selle märgib Saksamaa, et meetmete rahastamine oli proportsionaalne. Eesmärkide saavutamine ei oleks avaliku sektori väiksemagi toetuseta võimalik olnud. Seadmed olid vananenud ja vajasis ajakohastamist. Taristut sealjuures ei dubleeritud. Erinevalt komisjoni menetlustest mitmeotstarbeliste hallide suhtes⁽⁹⁹⁾ ei käsitle uuritavad meetmed uue sporditaristu ehitamist ning nendega ei suurendatud märkimisväärselt ka suutlikkust.

Mõju kaubandusele ja konkurentsile on nõutavas ulatuses piiratud

- (85) Saksamaa arvates on mõju kaubandusele ja konkurentsile väike ega ole vastuolus ühiste huvidega. Nagu on märkinud Koblenzi kohus⁽¹⁰⁰⁾, on Nürburgringil koos Nordschleifega ainulaadne väärtus. Erinevate rahvusvaheliste ja üleriigiliste võistluste jagunemine eri ringradade vahel on välja kujunenud pika aja jooksul ja seega ei tähenda Nürburgringi sporditaristu toetamine võistluste üleviimist Nürburgringi. Peale selle toimub Nürburgringis vaid väike osa rahvusvahelisi võistlusi.

⁽⁹⁷⁾ Saksamaa viitab komisjoni otsusele riigiabi SA.33728 kohta – Kopenhaageni uue universaalhalli rahastamine, punkt 33.

⁽⁹⁸⁾ Saksamaa viitab komisjoni otsusele riigiabi SA.31722 kohta – maksusoodustused Ungari spordisektori edendamiseks, punkt 86 jj, ja riigiabi SA.33952 kohta – Deutscher Alpenvereini ronimisvahendid, punkt 68.

⁽⁹⁹⁾ Saksamaa viitab riigiabi juhtumitele SA.33168 – Uppsala spordikompleks – ja SA.33728 – Kopenhaageni uue universaalhalli rahastamine.

⁽¹⁰⁰⁾ Koblenzi Oberlandesgericht'i 13. detsembri 2012. aasta otsus kohtuasjas U 73/12: Kart.

c) Abi kokkusobivus ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktiga d

- (86) Saksamaa märgib, et Nürburgring on pikim alaline ringrada maailmas, millel on maailma vanim säilinud bokside ala, ja seega kuulub ta liidu kultuuripärandisse ⁽¹⁰¹⁾. Osa *ringwerk*'ist (muuseumi ja teaduskeskuse kombinatsioon) on muuseumiväärtusega. Motospordikultuuri edendamise meetmed olid vajalikud, sest need aitavad tagada ühist kultuuriidentiteeti Saksamaal ja liidus ning projekti „Nürburgring 2009” I osa rahastamine erasektori vahenditest ebaõnnestus. Meede oli proportsionaalne, sest ülemäärast hüvitamist ei toimunud. Abimeetmetega ei mõjutatud kultuurirajatiste valdkonna kaubandus- ja konkurentsitingimusi sellisel määral, et see oleks vastuolus ühiste huvidega. Nürburgringi kultuurirajatised konkureerivad teiste piirkondlike ja riiklike kultuurirajatistega ning seega on nende turuosa väike.

d) Abi kokkusobivus ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b tähenduses

- (87) Saksamaa lisab, et kontsernikonto laenu kasutamine NG kaudu ja ISB osalemine kontsernikontos (3. meede) oli kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktiga b, sest pankadevahelise rahastamise turu kokkuvarisemise tõttu oli laenu saamine turult peaaegu võimatu.

e) Abi kokkusobivus ELi toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 tähenduses

- (88) Saksamaa leiab, et osa turismi edendamiseks võetud investeerimismeetmeid oli kooskõlas sel ajal kehtinud üldist majandushuvi pakkuvate teenuste tingimustega ⁽¹⁰²⁾ ja et nende rakendamisel ei tehtud ühtegi ilmselt vigu. Täpsemalt väidab Saksamaa, et osa *ringwerk*'ist (eeskätt mootorisportinäitus, multimeediateater Grüne Hölle, *ringmeister* ja katsekeskus) on muuseumiväärtusega ning teenib (kultuurialase) hariduse seisukohast avalikku huvi. Warsteiner Event Centre on mitmeetstarbeline kongressi-, messi- ja konverentsikeskus ja parkimismaja ei kasutata väljaspool suuri üritusi täies ulatuses. Saksamaa märgib, et ükski tavapärase turutingimustes tegutsev ettevõtja ei oleks investeerinud eespool nimetatud kolme rajatisse ilma avaliku sektori rahastamiseta. Asjaolu, et projekti „Nürburgring 2009” I osa rahastamine erasektori vahenditest ebaõnnestus, näitas, et selliste meetmete elluviimiseks ei ole turgu.
- (89) Saksamaa märgib, et vormel 1 võidusõitude korraldamist võib käsitleda üldist majandushuvi pakkuva teenusena, sest ka teistes riikides toetatakse seda avalikest vahenditest. Peale selle on võistlustel väga hea maine ning makromajanduslik ja identiteeti edendav mõju nii asjaomasele liikmesriigile kui ka kogu liidule.

f) Ajutine raamistik

- (90) Saksamaa kinnitab, et ISB laenu 2.–4. osa (8. meede) olid komisjoni teatise „Euroopa Liidu riigiabi meetmete ajutine raamistik praeguses finants- ja majanduskriisis rahastamisele juurdepääsu toetamiseks” ⁽¹⁰³⁾ kohaselt kooskõlas siseturuga. Isegi kui komisjon otsustab lõpuks, et NG oli 1. juulil 2008 raskustes olev äriühing ja et ajutist raamistikku ei oleks saanud ISB laenu 2.–4. osale kohaldada, on NGle, MSRile ja CMHNile antud abi võrdne turul makstava intressi ja tegelikult makstud intressi vahega, mitte aga kogu laenusummaga ⁽¹⁰⁴⁾.

⁽¹⁰¹⁾ Saksamaa viitab riigiabi juhtumitele N 158/2010 – Fussballmuseum Dortmund – ja N 164/2010 – Leipziger Reit- und Rennverein Scheibenholtz. Ta ei tõesta siiski, et ringrada oleks Saksamaa õiguse kohaselt kultuurimälestisena kaitse all.

⁽¹⁰²⁾ Saksamaa väidab järgmist: avalik huvi seisnes makro- ja regionaalmajanduslikus mõjus ning spordi ja kultuuri edendamises; esines turutõrge, sest meetme elluviimine ilma riigi toetuseta ei oleks olnud võimalik; NG käive oli kolmel aastal enne meetme võtmist vähem kui 100 miljonit eurot ja abi oli alla 30 miljoni euro aastas; NG osanike leping ja nõukogu kinnitus, mille aluseks oli liidumaa valitsuse asjaomane otsus, kujutasid endast ülesande andmise akti; hüvitise arvutamise parameetrid oli võimalik tuletada ajakohaste äriplaanide põhjal. Saksamaa juhib tähelepanu ka asjaolule, et üldist majandushuvi pakkuvate teenuste pakett jõustus alles 2006. aasta lõpus, et enne seda puudusid muud eeskirjad ülesande andmise akti vormi kohta ja et pärast seda on abi liigitamine kehtivaks abiks asjakohane.

⁽¹⁰³⁾ ELT C 6, 11.1.2011, lk 6.

⁽¹⁰⁴⁾ Saksamaa viitab komisjoni otsustele riigiabi C 38/2005 kohta – Biria Gruppe, punkt 93, riigiabi C-51/06 kohta – Arcelor Huta Warszawa, punkt 111 jj, ja riigiabi C 43/2001 kohta – Chemischen Werke Piesteritz, punkt 107 jj, ning Üldkohtu 3. märtsi 2010. aasta otsusele liidetud kohtuasjades T-102/07 ja T-120/07: Freistaat Sachsen vs. Euroopa Komisjon (EKL 2010, lk II-585, punkt 218).

3.8. VARADE VÕÕRANDAMINE

- (91) Saksamaa jääb kindlaks oma seisukohale, et võõrandamisstruktuur ei hõlmanud endas riigiabi andmist vara ostjale. Peale selle märgib ta, et võõrandamisprotsessiga katkestati NG, MSRI ja CMHNI majanduslik järjepidevus. Ta on seisukohal, et kui komisjon teeb ametliku uurimismenetluse tulemusel negatiivse otsuse ja siseturuga kokkusobimatu abi tuleb tagastada, käsitleks tagastamise kohustus NGd, MSRI ja CMHNI, kuid mitte asjaomaste varade ostjat. Seoses tingimusega, et Nürburgringi varade võõrandamine viiakse lõpule alles siis, kui on olemas komisjoni lõplikult jõustunud otsus, milles kinnitatakse, et varade ostjalt ei nõuta riigiabi sisse, märgib Saksamaa, et see tingimus ei takista abisaajate likvideerimist ega võimalda nende äritegevust jätkata ja et see ei loo varade ostjale eelist.
- (92) Majandusliku järjepidevuse katkestamise asjus täheldab Saksamaa järgmist.
- a) Võõrandamine korraldati avatud, läbipaistva, mittediskrimineeriva ja tingimusteta pakkumismenetluse raames. Leping sõlmiti kõrgeima hinnaga pakkumuse teinud pakkujaga, kes esitas ka tõendi rahastamissuutlikkuse kohta.
 - b) Võõrandamise majandusliku loogika määras maksejõuetusmenetlus, mille eesmärk oli rahuldada Nürburgringi varade võõrandamise kaudu ühiselt võlausaldajate nõuded ja jagada saadud tulu nende vahel.
 - c) Maksejõuetusmenetluse alustamine ja NAG tegevuse ülevõtmine NBG poolt, samuti varade võõrandamine Capricornile ja sellest tulenevalt varade eest vastutamise delegeerimine eraldi usaldusisikule tähendasid majandusliku järjepidevuse katkemist, sest NAG, NBG ja Capricorni ärikontseptsioonid on müüdivate varade kasutamise seisukohast põhimõtteliselt erinevad.
 - d) Ei Capricornil ega varade uuel omanikul ei ole alates 2015. aasta jaanuarist NG, MSRI ega CMHNIga ei majanduslikku ega äriõiguslikku seost.
 - e) Ostja omandas ainult varad, kuid mitte võõrandajate osasid ega kohustusi. NBG osasid ei kanta samuti ostjale üle.
 - f) Enamik äriühingu igapäevast tegevust mõjutavaid lepinguid lõpetatakse pärast 2014. aasta hooaja lõppu. Uued lepingud, mis hakkavad kehtima 1. jaanuarist 2015, räägib läbi ja sõlmib ostja asutatud äriühing. Pakkumismenetluse raames müüdnud varadega seotud töölepingute üleminekut reguleeritakse Saksamaa asjaomaste õigusaktidega, st maksejõuetu äriühingu varade ostja saab personali kaasamise üle ise otsustada.
 - g) Kui käsitleda asjade ajalist kulgu, siis varad võõrandati enne komisjoni negatiivse otsuse tegemist.
 - h) Üleandmise kuupäev oleneb pankrotiõiguse nõuetest, mille kohaselt tuleb järgida varade parima võimaliku müügi põhimõtet. Arvestades motosporti ja pakutava vara eripära, oli Saksamaa seisukohal, et pakkumuse võitja(te) tegevusala võiks olla NG, MSRI ja CMHNI tegevusalaga sarnane. Uus/uued omanik(ud) võivad oma tegevust viia ellu teistsuguste ettevõtluspõhimõtete kohaselt kui NG, MSRI ja CMHNI omad ja kasutada oma ärimudelit. Ringrada on Capricornil kavas kasutada teistmoodi ja uue äriplaani alusel. Peale selle osaleb ostja tulevikus võimaluste korraldamises varasemast rohkemal määral. Ostja plaanide kohaselt saab Nürburgringist turismiatraktsiooni asemel tehnoloogiakeskus.
- (93) Seoses tingimusega, et Nürburgringi varade võõrandamine viiakse lõpule alles siis, kui on olemas komisjoni lõplikult jõustunud otsus, mille kohaselt ei nõuta riigiabi varade ostjalt sisse, märgib Saksamaa järgmist.
- a) Ükski võimalik investor ega finantspartner ei oleks olnud nõus varasid omandama ilma sellise edasilükkava tingimusega.

- b) Saksamaa pankrotiseaduse ⁽¹⁰⁵⁾ kohaselt peab pankrotihaldur tagama, et võlgniku vara müüakse parima võimaliku hinnaga, või saavutama saneerimiskava raames kokkuleppe, mis aga oleks käesoleval juhul tähendanud Nürburgringi äriühingutele täiendava riigiabi andmist.
- c) Rentnik kasutaks renditavat vara oma nime all, oma äriplaani kohaselt ja enda äranägemisel valitud töötajatega.
- d) [Teise pakkuja] pakkumuses oli samuti tingimus, et pakutavat hinda makstakse ainult juhul, kui on olemas komisjoni lõplikult jõustunud otsus, mille kohaselt ei nõuta riigiabi tagastamist varade ostjalt; [kolmanda pakkuja] pakkumuses oli tingimus, et ettevõtja võib taganeda ostutehingust, kui 31. detsembriks 2014 ei ole komisjoni positiivset otsust tehtud.
- e) Kui 2015. aasta alguseks ei ole esitatud komisjoni lõplikult jõustunud otsust, siis kantakse võõrandatud varad enne 1. jaanuari 2015 üle uuele äriühingule – neist 95,1 % omandab ostja ja 4,9 % sõltumatu usaldusisik (vt põhjendus 56) ning selle kava kohaselt ei jätku abisaajate majandustegevus, vaid sellega tagatakse nende lõplik lahkumine turult.
- (94) Saksamaa vaatenurgast aitab see menetlus tagada, et NG, MSRI ja CMHNI ning pakkumismenetluse raames pakutavate varade vahel ei ole majanduslikku järjepidevust. Seega tuleks mis tahes võimalik siseturuga kokkusobimatu riigiabi, mis anti NGle, MSRile ja CMHNile, nõuda sisse nimetatud äriühingutelt komisjoni asjaomase otsuse alusel ning see ei puudutaks võõrandatavate varade ostjat. Saksamaa lisab, et võõrandaja ja ostja vahelises müügilepingus sisalduv ostu edasilükkav tingimus ei takista Nürburgringi äriühingute likvideerimist ega ka varasema riigiabi tagastamise nõudmist neilt. Abisaajad lahkuvad turult lõplikult. Kui müük Capricornile tühistatakse, siis varad siiski võõrandatakse ja võõrandajak likvideeritakse.
- (95) Saksamaa teavitas komisjoni võõrandamisstruktuurist, saamaks õiguskindlust asjaolu kohta, et varade võõrandamine ei hõlma riigiabi elemente ja et pakkumuse võitja(d) ei ole kohustatud siseturuga kokkusobimatut abi tagastama.
- (96) Saksamaa võttis endale kohustuse koostada komisjonile võõrandamise edenemise kohta aruandeid. Neid esitati korrapäraselt. Aruannetes kinnitati, et võõrandamine toimus komisjoniga kokkulepitud põhimõtete kohaselt. Aruanded sisaldasid ka andmeid pakkujate, nende pakkumuste, lõpliku müügihinna ja muude asjaomaste punktide kohta.

4. KAEBUSED VARADE VÕÕRANDAMISE KOHTA

4.1. ÄRIÜHINGU JA ZUM NÜRBURGRING e.V. (ESIMENE KAEBAJA) KAEBUS

a) Kaebus

- (97) Esimene kaebaja märgib, et pakkumismenetlus NG, MSRI ja CMHNI varade (st ringrada tervikuna koos majutusüksuse ja vabaajapargiga) võõrandamiseks ei olnud korraldatud viisil, millega oleks saanud ära hoida konkurentsi kahjustamise asjaomastel turgudel, sest selle eesmärk oli müüa varad nii, et kompleksi tegevus jääks samaks ja ostjale läheks üle ka enamik NG, MSRI ja CMHNI töötajaid. Esimene kaebaja lisab, et maksejõuetud äriühingud võõrandasid maksejõuetusmenetluse käigus vara omahalduse alusel pelgalt ühe varade ajutise hooldaja järelevalve all ⁽¹⁰⁶⁾, et pakkujad ei pidanud esitama üksikute võõrandamisüksuste kohta eraldi pakkumust ja et pakkumusi oli võimalik teha kogu vara kohta.
- (98) Peale selle väidab esimene kaebaja, et riigiabi kantakse üle varade ostjale, sest kogu vara, ligikaudu 300 töötajat ja NBG toimiv tegevus võõrandatakse ühele pakkujale ja seega on olemas majanduslik järjepidevus endise ja uue

⁽¹⁰⁵⁾ Saksamaa pankrotiseaduse (*Insolvenzordnung*) esimene osa.

⁽¹⁰⁶⁾ Esimene kaebaja esitas pädeva kohtu (Amtsgericht Bad Neuenahr-Ahrweiler) 29. jaanuari 2014. aasta kirja, milles kohus selgitas, et omahalduse korral pankrotikohus ja pankrotihaldur mitte ei korralda varade võõrandamist, vaid ainult kontrollivad seda, ja seetõttu puudub kohtu seisukoha järgi alus pankrotikohtu tegevuseks varade võõrandamise raames.

omaniku/käitaja vahel. Lisaks täheldab esimene kaebaja, et varade väärtuse suurendamise kriteeriumi tõttu eelistasid võõrandajad kogu vara hõlmavaid pakkumisi ja seega olid üksikvarade pakkumused ebasoodsamas olukorras.

- (99) Veel leiab esimene kaebaja, et pakkumismenetlus ei olnud valikukriteeriumide ja NG kasumiandmete poolest läbipaistev ning pakkujaid ei koheldud võrdselt eelkõige seetõttu, et virtuaalsele andmeruumile pääsesid ligi vaid viis pakkujat. Esimene kaebaja lisab, et pakkumuste esitamise tähtaeg, milleks oli 2014. aasta veebruari keskpaik, teatati ainult neile võõrandajatele, kelle esitatud siduv pakkumus hõlmas kogu vara ja kes pääsesid ligi virtuaalsele andmeruumile. Selliseid pakkujaid nagu teine kaebaja, kelle pakkumus hõlmas ainult üksikuid võõrandamisüksusi, pakkumuse esitamise tähtpäevast ei teavitatud. Esimene kaebaja juhib tähelepanu ka asjaolule, et liidumaad ja Capricorni esindas üks ja sama advokaadibüroo.
- (100) Esimene kaebaja taotleb praeguse pakkumismenetluse peatamist ja uue, selgete valikukriteeriumidega menetluse alustamist, ringraja liigitamist üldist huvi pakkuvaks teenuseks ning selle eraldamist majutusüksuse ja vabaajapargi võõrandamisest.
- (101) Esimene kaebaja märgib, et NBG sai uue, teavitamata ja siseturuga kokkusobimatu abi, sest maksejõuetu NG paigutas sissemakse tegemise kaudu tema kapitalireservi 2 239 243 eurot Nürburgringi käitamiseks, et käitamise aluseks on NG, MSRI, CMHNI ja NBG vahel sõlmitud uus rendileping, mida pakkumismenetlusse ei lisatud, et NBG ei maksa renti ja et NBG ei tegutse käibe suurendamise ja kulude kokkuhoiu nimel, sest tal on kõik töötajad alles ja ta kattis vormel 1 võidusõidu korraldamise kulud. Esimene kaebaja lisab, et NAG töötajate töölepingud läksid NBGle üle 26. juulil 2013 NBG ja ametiühingu Vereinte Dienstleistungsgewerkschaft eV (edaspidi „Ver.di“) vahel sõlmitud kollektiivlepingu alusel, milles nähti ette, et üleminek ei tohi tuua töötajatele kaasa majanduslikke, sotsiaalseid ega õiguslikke tagajärgi – see tõestab, et ebaseadusliku abiga rajatud ärimudel jäi alles.

b) Saksamaa esitatud märkused pankrotihalduritele

- (102) Pankrotihaldurite arvates tuleks kaebus tagasi lükata, sest sellest ei nähtu, et kõnealune võõrandamisprotsess erineks turul tavapärasest võõrandamisprotsessist.
- (103) Avatud, tingimusteta ja läbipaistvas pakkumismenetluses ei saa välistada algusest peale pakkumusi, mis hõlmavad kogu vara. Kui kogu vara hõlmava pakkumuse hind on suurem kui üksikvarade pakkumuste summa, sõlmiks turumajanduslikult tegutsev omanik lepingu kogu vara hõlmava pakkumuse teinud pakkujaga. Sellistes tingimustes oleks turuhinnaks vaid kogu vara hõlmava pakkumuse hind⁽¹⁰⁷⁾. Pealegi oleks maksejõuetusmenetluses kogu vara hõlmavate pakkumuste väljajätmine võõrandamisest – nagu kaebaja nõuab – vastuolus ettevõtlusvabaduse ja maksejõuetu isiku võlausaldaja omandiõigusega, mis on tagatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga.
- (104) Kogu vara hõlmavaid pakkumusi ei eelistatud. Teine kaebaja ei saanud juurdepääsu andmeruumile lihtsalt seepärast, et tema pakkumuses esitatud ostu eseme hind ei olnud piisavalt kõrge.
- (105) Pakkumismenetlus toimus etappide kaupa. Pakkujate kvalifitseerus menetluse järgmisse etappi üksnes juhul, kui lepingu sõlmimise tõenäosus oli piisav. Selle meetodi eeliseks on asjaolu, et äriühingute tundlikud andmed ei ole kättesaadavad rohkematele pakkujatele kui vajalik ja et hoolsuskohustuse auditi kulusid on võimalik vähendada nii võõrandaja kui ka nende pakkujate jaoks, kes teevad ebapiisava pakkumuse. Pakkujatele edastati igas etapis piisavalt teavet.
- (106) Hindamiskriteeriumid olid ühemõtteliselt ja selgesõnaliselt kindlaks määratud. Valikukriteeriumiks oli lepingu sõlmimise tõenäosusega kaalutud pakkumuse müügitulu, millel olid omakorda täpsustavad allkriteeriumid.
- (107) Andmeruum ei olnud tehnilistel põhjustel viie pakkujaga piiratud. See arv põhines pakkumuste hindamise tulemusel.

⁽¹⁰⁷⁾ Pankrotihaldurid viitavad Euroopa Kohtu 16. detsembri 2010. aasta otsusele kohtuasjas C-239/09: Seydaland (EKL 2010, lk I-13083, punkt 34).

- (108) Pankrotihaldurite sõnul asutasid nad NBG ja paigutasid sellesse vahendeid selleks, et Nürburgringi tegevus saaks ajutiselt jätkuda kuni selle võõrandamiseni. Nürburgringi tegevust juhtis enne seda NAG. Alates Nürburgringi rentimisest NAGle olid NG, MSR ja CMHN pelgalt omanikud ega osalenud selle igapäevases tegevuses. Pankrotihaldurite vaatenurgast ei olnud Nürburgringi tegevuse üleminekul võimalik NG, MSRi ja CMHNiga arvestada, sest esiteks oleks tegevuse jaotamine kolme äriühingu vahel eeldanud eraldi kontseptsioone ja teiseks ei oleks sellise jaotamise tulemusel tekkinud võõrandamisüksusi, mis oleks taganud kinnisvara majanduslikult mõistliku kasutamise. Peale selle ei ole lepingu sõlmimine maksejõuetu äriühinguga paljude äriühingute jaoks kooskõlas äriühingusiseste vastavuseeskirjadega ja seega pidi Nürburgringi tegevust jätkama maksejõuline tütarettevõtja, kes on klientide jaoks vastuvõetav lepingupartner. Samuti ei oleks saanud paluda töötajatel asuda NAG asemel tööle maksejõuetus äriühingus. NBGD ei asutatud ega sellesse ei paigutatud vahendeid selleks, et temast saaks äriühingu tegevuse pikaajaline jätkaja. Vastupidiselt Nürburgringi varadele, mida NBG käitis, äriühing ise müügis ei olnud. Pankrotihaldurid selgitavad, et kapitali paigutamisel NBGSse võeti arvesse võõrandamist (et vältida väiksema tulu saamist lõpetatud tegevuse tõttu), sealjuures lähtuti üksnes majanduslikest kaalutlustest, et NG varade väärtust suurendatakse NBG kaudu, mitte ei vähendata⁽¹⁰⁸⁾, et see kapitalipaigutus ei anna NBGL eelist ja et NBG asutamine ja talle vahendite tagamine ei ole seostatav riigiga, vaid pankrotihalduritega.
- (109) Ka NBG ja Ver.di vaheline kollektiivleping sõlmiti selleks, et jätkata NBG tegevust kuni võõrandamiseni, mitte selleks, et säilitada Nürburgring majandusüksusena pärast seda. Kollektiivleping sõlmiti NBGGa, mitte võõrandajatega. Töölepingud läksid NAGlt üle NBGL kooskõlas Saksamaa tsiviilseadustiku § 613 punktiga a, mitte kollektiivlepingu alusel. ELi toimimise lepingu artiklite 7 ja 9 ning nõukogu direktiivi 2001/23/EÜ⁽¹⁰⁹⁾ kohaselt ei tohi konkurentsikaalutlused põhjustada sotsiaalsetest standarditest kõrvalehoidumist või nende nõrgestamist. NBG kui ajutise lahenduse seisukohast oli oluline, et äriühingu tegevuseks vajalikud töötajad, kes töötasid NAGs ja NGs (20 töötajat), oleksid nõus üleminekuga NBGSse. NBG pidi vältima olukorda, kus kvalifitseeritud töötajaid oleks vaja olnud üleminekuajal asendada. 2011. aasta algusest 2012. aasta lõpuni vähendati töötajate arvu 114 täistööaja ekvivalendi võrra (402-lt 288-le). 2013. aasta hooaja alguses suurendati töötajate arvu taas 290 täistööaja ekvivalendi võrra. Pakkujatele anti teada, et nad võivad tehingu ulatust kohandada vastavalt oma hilisemale ärimudelile. Töötajate ülevõtmine ei tähenda seda, et ärimudel tuleb säilitada.
- (110) Saksamaa on seisukohal, et riigiabi käsitleva õiguse kohaselt ei ole nõutav ja Euroopa sotsiaalmudeli kohaselt vastuvõetav, et maksejõuetuse suhtes tundliku äriühingu varade ostja peaks hoiduma töölepingute üleminekust ja sõlmima uued töölepingud, sest muidu võib tekkida oht, et temalt nõutakse maksejõuetule äriühingule varem antud riigiabi sisse.

4.2. ADAC e.V. (TEINE KAEBAJA) KAEBUS

a) Kaebus

- (111) Teise kaebaja sõnul teatasid võõrandajad talle, et tema pakkumust ei pruugita järgmises võõrandamisetapis arvestada, sest tema pakutud hind oli palju väiksem kui teistel pakkujatel ja hõlmas ainult osa varast, ent suurendada taheti kogu vara väärtust.
- (112) Teine kaebaja väidab, et võõrandamise eesmärk oli tegevuse majandusliku järjepidevuse ja Nürburgringi turupositsiooni tagamine selle praegusel kujul ja seetõttu ei saa sellega takistada antud abist tuleneva eelise üleminekut varade ostjale. Teine kaebaja märgib, et majandusliku järjepidevuse saab katkestada vaid Nürburgringi varade ja tegevuse eri osade müümisega mitmele pakkujale, et võõrandajad eelistasid varade võõrandamist tervikuna ühele ostjale, mitte üksikvaradena, et üksikvarade ost oli faktiliselt võimatu, et üksikvarade pakkumustele ei olnud esitatud hindamiskriteeriume, samal ajal kui kogu vara hõlmavate pakkumuste kohta olid need olemas, ja et teises etapis arvestati ainult kogu vara hõlmavaid pakkumusi.

⁽¹⁰⁸⁾ NBG lõpetas 2013. majandusaasta edukalt ja tema EBITDA (enne rendi tasumist) oli 2 920 000 eurot. 2013. aastal maksis NBG renti 2 661 000 eurot.

⁽¹⁰⁹⁾ Nõukogu 12. märtsi 2001. aasta direktiiv 2001/23/EÜ ettevõtjate, ettevõtete või nende osade üleminekul töötajate õigusi kaitsvate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 82, 22.3.2001, lk 16).

- (113) Teine kaebaja lisab, et pankrotihaldurite korraldatud võõrandamine ei olnud kooskõlas riigiabi eeskirjadega eeskätt läbipaistvuse ja mittediskrimineerimise puudumise tõttu ning seepärast ei olnud see asjakohane tegeliku turuhinnaga müümise seisukohast. Ta väidab, et pakkumisdokumentides puudusid pakkumuse hinna seisukohalt olulised andmed NG majandusliku olukorra kohta ning seetõttu esitati ülemäära kõrged esialgsed pakkumused, mida pärast andmeruumile juurdepääsu saamist oli tõenäoliselt vaja allapoole korrigeerida. Teine kaebaja märgib, et 2013. aasta oodatavat kasumit korrigeeriti märgatavalt allapoole võrreldes pakkujatele eelnevalt teatatud andmetega, ilma et neid oleks sellest teavitatud ja et neile oleks antud võimalust neid andmeid uuesti analüüsida. Veel leiab teine kaebaja, et NGB majandusliku olukorra ning keskmise ja pika aja investeeringute andmeid ei avaldatud piisavalt ja et müügidokumentides viidati pikaajalistele lepingulistele suhetele, kuigi teise kaebajaga pikendati lepinguid vaid ühe aasta (2014) võrra. Samuti ei olnud arvestatud küllaldaselt määral tehingu toimumise kindluse kriteeriumiga, sest muidu ei oleks pakkuja La Tene Capital Limited saanud ebarealistlikult kõrge hinnaga pakkumusega ja ilma rahastamiskinnitusega juurdepääsu andmeruumile.

b) Saksamaa esitatud märkused pankrotihalduritele

- (114) Pankrotihaldurite vastused, mis on esitatud põhjendustes 102–106 esimese kaebaja märkuste kohta, kehtivad ka teise kaebaja vastuväidete kohta.

4.3. [KOLMANDA PAKKUJA] (KOLMANDA KAEBAJA) KAEBUS

a) Kaebus

- (115) Kolmas kaebaja leiab, et edukaks ei tunnistatud mitte kõige kõrgema hinnaga pakkumust, vaid eelis anti kohalikule pakkujale. Tema sõnul ei oleks tohtinud madalama hinnaga pakkumuse korral arvestada mittemajanduslike tegureid, näiteks piirkondlikke eesmärgi või valdkondlikke põhjusi, millega turumajanduslikult tegutsev investor ei oleks nõus olnud, vaid need tegurid viitavad pigem riigiabi juhtumile ⁽¹¹⁰⁾. Kolmas kaebaja väidab, et Capricorni pakkumus tunnistati edukaks hoolimata sellest, et kolmanda kaebaja pakutud ostuhind oli tuntavalt, s.o 150 miljoni euro võrra kõrgem ⁽¹¹¹⁾. Kolmas kaebaja lisab, et erandkorras võib madalama hinnaga pakkumuse edukaks tunnistada ainult juhul, kui on selge, et müümine kõrgeima hinnaga pakkumuse teinud pakkujale ei ole võimalik (tehingu toimumise kindlus), st kui ostja ei suuda ostuhinda maksta ⁽¹¹²⁾. Kolmanda kaebaja sõnul ei olnud see nii järgmistel põhjustel: 1) kolmas kaebaja esitas börsivälistes ettevõtetesse investeeriva fondi siduva kinnituse 30 miljoni euro suuruse rahalise kohustuse võtmise kohta ja 2) ostuhinna teiste osamaksete kohta ei olnud võimalik siduvat rahaliste kohustuste kinnitust esitada, sest võõrandajad esitasid andmed liiga hilja või ei esitanud neid üldse. Kolmas kaebaja teavitas võõrandajaid asjaolust, et saab vajalikud kinnitused rahaliste kohustuste võtmise kohta esitada 31. märtsiks 2014. Ta lisab, et ta oleks saanud esitada kaebuse esitamise päeva seisuga (10. aprill 2014) kinnituse 110 miljoni euro suuruse rahalise kohustuse kohta; ta esitas komisjonile eellepingu, mille äriühing Jupiter Financing Group, Inc. (edaspidi „Jupiter Financial Group”) oli 26. märtsil 2014 kolmandale kaebajale saatnud ja milles Jupiter Financial Group teavitas kolmandat kaebajat siduvast ettepanekust rahastada Nürburgringi varade ostu (vt joonealune märkus 105 selle ettepaneku rahalise jagunemise kohta). Rahastamissettepaneku tingimuste hulgas oli kohustus teha Jupiter Financial Groupi rahuldav hoolsuskohustuse audit.
- (116) Kolmas kaebaja märgib, et 77 miljonist eurost, mida Capricorn pakkus Nürburgringi ostuhinnaks, makstakse 6 miljonit eurot 2014. aasta hooaja vahenditest ja 11 miljonit eurot alles 2015.–2018. aastal, nii et tegelik ostuhind sularahas oleks 60 miljonit eurot; see on 50 miljonit eurot vähem kui kolmanda kaebaja pakutud 110 miljoni euro suurune ostuhind sularahas. Kui arvestada ka tulevase sularahamakseid, on Capricorni ja kolmanda kaebaja esitatud pakkumuse vahe 73 miljonit eurot. Kolmas kaebaja väidab, et Capricorn sai riigiabi vähemasti

⁽¹¹⁰⁾ Kolmas kaebaja viitab komisjoni 30. aprilli 2008. aasta otsusele, mis käsitleb Austria antud riigiabi Bank Burgenland AG erastamiseks, ja Euroopa Kohtu 24. oktoobri 2013. aasta otsusele liidetud kohtuasjades C-214/12P, C-215/12, C-223/12 P (kohtulahendite kogumikus veel avaldamata).

⁽¹¹¹⁾ Kolmanda kaebaja sõnul on kõnealune pakkumus järgmine: 1) 90 miljonit eurot sularahamaksena otsuse tegemisel, 2) 20 miljonit eurot 31. märtsiks 2014 ja 3) kuni 40 miljonit eurot tulemuspõhise maksena, mis moodustab 20 % Nürburgringi kompleksi asjaomast aastast EBITDAst pärast kompleksi ostmist kolmanda kaebaja poolt. Peale selle võttis kolmas kaebaja endale kohustuse asutada Nürburgringi ümbritsevate valdade jaoks 200 miljoni euro suurune arengufond.

⁽¹¹²⁾ Kolmas kaebaja viitab komisjoni 30. aprilli 2008. aasta otsusele Bank Burgenland AG kohta.

73 miljonit eurot, mis on sama suur summa, kui tema tehtud kõrgeima hinnaga pakkumuse ja edukaks tunnistatud pakkumuse vahe. Kui arvestada lisaks ümbritsevatele valdadele antavat toetust, on abi 200 miljoni euro võrra suurem ja moodustab kokku 273 miljonit eurot.

- (117) Kolmas kaebaja leiab, et Capricorni pakkumus ei olnud tingimusteta, sest selle tingimuseks oli komisjoni lõplikult jõustunud otsus, mille kohaselt abi tagastamise nõuet ei laiendata. See ei olnud kooskõlas müügiprotsessi kohta avaldatud põhimõtetega ja kujutab endast seega pakkumismenetluse rikkumist, sest teisi osalisi (nt kolmandat pakkujat) sellistest kohandustest ei teavitatud.
- (118) Kolmanda kaebaja arvates ei müüdnud varasid avatud, läbipaistva ja tingimusteta pakkumismenetlusena. Eeskätt nimetab kolmas kaebaja järgmist:
- a) andmekogumikud (*Fact Books*), mille võõrandajad esitasid, olid sisu poolest valed ja eksitavad; ebarealistlik oli eeskätt soovitatud tehingustruktuur, mis nägi ette tasakaalus bilanssi. Kolmas kaebaja tegi vahetult pärast hoolsuskohustuse auditi algust kindlaks, et võõrandajate väljapakutud tehingustruktuur ei ole kooskõlas Nürburgringi tegevuse tegelike oludega ja seda ei olnud võimalik seega ellu viia ⁽¹¹³⁾;
 - b) võõrandajad viivitasid kogu võõrandamisprotsessi jooksul müügilepingu sõlmimise lõpuleviimisega;
 - c) võõrandajad ei teatanud üheselt mõistetavat pakkumismenetluse lõppemise tähtpäeva, vaid ütlesid, et menetlus kestab kuni 2014. aasta märtsi lõpuni. Kolmanda kaebaja ja võõrandajate vahelisest suhtlusest ning võõrandajate pressiteadetest nähtub, et kolmandal kaebajal oli pakkumuse esitamiseks aega kuni märtsi lõpuni. Peale selle anti Capricornile teistega võrreldes eelis, sest tal oli võimalik esitada siduv kinnitus rahaliste kohustuste võtmise kohta ka pärast 17. veebruari 2014 ⁽¹¹⁴⁾;
 - d) olulisi lepinguid, näiteks NBG tegevust puudutavaid lepinguid kolmandate isikutega, ei esitatud üldse või esitati suure hilinemisega. Andmeruumis anti pakkujatele teavet NBG otsustava tähtsusega finantsnäitajate kohta väidetavalt ainult saksa keeles ja alles üks tööpäev enne lõplike pakkumuste esitamise tähtpäeva või isegi samal päeval. Nii esitati teave, näiteks NBG auditeeritud raamatupidamise aastaaruanne 31. detsembri 2012. aasta seisuga väidetavalt lõpliku pakkumuse esitamise tähtpäevale eelneva tööpäeva õhtul;
 - e) võõrandajad asetasid teised pakkujad ebasoodsamasse olukorda, sest nad tagasid Capricornile väidetavalt eelisjuurdepääsu olulistele kolmandatele tarnijatele. Seega rõhutab kolmas kaebaja, et seda arvestades pidid Capricorni, võõrandajate ja Braugruppe Bitburgeri vahelised läbirääkimised toimuma juba mitu nädalat enne edukaks tunnistatud pakkuja teatavaks tegemist, mis toimus 11. märtsil 2014 ⁽¹¹⁵⁾;

⁽¹¹³⁾ Teabe põhjal, mille võõrandajad müügiprotsessis esitasid, eeldas kolmas kaebaja, et varade ostmise ja tegevuse üleminek on võimalik tasakaalus bilansi põhjal, st ilma varasemate ja kehtivate kohustusteta, mis tulenevad kehtivatest lepingutest; ta märkis, et soovis sõlmida klientide ja sponsoritega uued, uute tingimustega lepingud, et sel viisil oma investeeringuid osaliselt rahastada, kuid siis selgus, et kõik Nürburgringi tegevust käsitlevad asjaomased lepingud oli sõlminud kolmas isik (st NGB) uue, võõrandajatega sõlmitud ettevõtte rendilepingu alusel ning see tähendas lõppkokkuvõttes seda, et kolmas kaebaja oleks pidanud pärast lepingu sõlmimist varade ostmiseks võtma üle nii rendilepingu kui ka mõningad muud NBG ja kolmandate isikute vahelised kokkulepped; et muud NBG sõlmitud lepingud ei oleks küll automaatselt üle läinud, kuid neid oleks tulnud järgida, eelkõige kuna võõrandajad oleksid temalt väidetavalt nõudnud täielikku rahalist vastutust kahjunõuete eest (kuna NGB ei oleks saanud neid täita Nürburgringi rajatiste arvelt), ja et kolmas kaebaja oleks pidanud seetõttu muutma oma ärimudelit: kolmas kaebaja kavatses alguses tagada Nürburgringi varade omandamise vahepealset rahastamist osaliselt Nürburgringi klientide ja sponsoritega sõlmitud muudetud lepingute alusel, kuid nüüd oleks ta pidanud kehtivate lepingutega arvestama või vähemasti neist majanduslikult kinni pidama.

⁽¹¹⁴⁾ Kolmas kaebaja märkis, et ühest küljest on olemas põhjendatud kahtlus, et Capricorn ei saanud pakkumuste esitamise tähtpäevaks 17. veebruariks 2014 esitada siduvat kinnitust rahaliste kohustuste võtmise kohta kogu ostuhinna ulatuses ja seetõttu viibis otsus pakkuja edukaks tunnistamise kohta senikaua, kuni Capricorn täitis vorminõuded; teisest küljest sai kolmas kaebaja – nagu teatati lõplikus pakkumuses – esitada siduva kinnituse 90 miljoni euro suuruse rahalise kohustuse kohta.

⁽¹¹⁵⁾ Kolmas kaebaja leiab lisaks, et väärteavet ei saanud mitte ainult tema, vaid ka teised pakkujad, et kolmandal kaebajal oli kavas pidada läbirääkimisi enda valitud tarnijatega 2014. aasta kevadel, täpsustamaks veelgi oma Nürburgringi varade suhtes tehtud pakkumuse üksikasju, ja et võõrandajad siiski ütlesid kolmandale kaebajale, et õlle tarnimise lepingut 2014. aastal muuta ei saa, sest muudu peaks kolmas kaebaja vastutama kahjunõuete eest, mis esitatakse NBG lepinguliste kohustuste täitmatajätmise tõttu asjaomase õlletarnija ees. Kolmanda kaebaja sõnul näitab õlletarnija Warsteineri asendamine Bitburgeriga, et talle antud teave oli väär ja et teda on pakkujana tahtlikult eksitatud.

- f) notariaalselt kinnitatud müügilepingu sõlmimine võõrandajate ja Capricorni vahel pidi toimuma enne 11. märtsi 2014. Capricorn sai pakkumuse võitmisest teada enne, kui võlausaldajate komisjon otsuse tegi. See on kirjas Capricorni 9. märtsi 2014. aasta pressiteates, mis esitati kaks päeva enne seda, kui võlausaldajate komisjon 11. märtsil 2014. aastal otsuse tegi;
- g) teisi pakkujaid teavitamata tegid võõrandajad mõõndusi protsessiga seotud 17. oktoobri 2013. aasta kirja suhtes, loobudes nõudest esitada kogu ostuhinna kohta rahaliste vahendite garantii, mis oli kasulik üksnes Capricornile ⁽¹¹⁶⁾;
- h) võõrandajad rikkusid protsessiga seotud kirja tingimusi, sest nad ei esitanud pakkujatele enne lõplike pakkumuste esitamise tähtpäeva müügilepingu kohta kooskõlastatud ja ettevõttesiseselt heakskiidetud juurdehindlust, mis raskendas suurel määral lõpliku rahastamise kindlaksmääramist;
- i) võõrandajad lisasid hindamiskriteeriumidesse ka keskkonnavalise nõude ja eeldasid – ilma et oleksid kolmanda kaebajaga sel teemal suhelnud –, et äriühing ei suuda kõnealuseid nõudeid täita, ehkki nad ei kehtestanud nende nõuete kohta üksikasjalikke tingimusi ⁽¹¹⁷⁾;
- j) Capricorni koheldi eelistatult, sest ta küsis advokaadibüroolt McDermott nõu riigiabi käsitlevate küsimustes; büroo oli samas küsimuses varem nõustanud ka võõrandajaid ja Rheinland-Pfalzi liidumaad.
- (119) Kolmas kaebaja nendib, et võõrandamine hõlmas ressursse, mis on seostatavad riigiga ⁽¹¹⁸⁾, et ka Capricorn sai riigiabi ja et võõrandajatele varade jaoks antud riigiabi sissenõudmise korraldust tuleb laiendada ka Capricornile ⁽¹¹⁹⁾. Lõpuks leiab kolmas kaebaja, et müügileping on kehtetu, kuna sellega on rikutud ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikes 3 sätestatud rakendamise keeldu.
- (120) Viimaseks väidab kolmas kaebaja, et Capricorn ei maksnud ostuhinna teist osa, mille tähtpäev oli juuli lõpus, mis viitab asjaolule, et Capricorni pakkumus ei olnud täielikult rahastatud. Seda arvestades märgib kolmas kaebaja, et Nürburgringi varade ostmise rahastamistingimusi muudeti Capricornile soodsamaks, mis on täielikus vastuolus võõrandajate kehtestatud eeskirjadega ja protsessiga seotud kirjaga, mis esitati pakkujatele, ning võib kujutada endast täiendava abi andmist Capricornile.

b) Saksamaa esitatud märkused pankrotihalduritele

- (121) Pankrotihaldurite andmetel ei esitanud kolmas kaebaja siduvat kinnitust 30 miljoni euro suuruse rahalise kohustuse võtmise kohta ei 17. veebruaril 2014. aastal esitatud kinnitavas pakkumuses (milles osutati [...] suurusele siduvale kinnitusele 30 miljoni euro suuruse rahalise kohustuse võtmise kohta) ega ka kaebuses. Kolmanda kaebaja väidet, et tõendi rahaliste vahendite olemasolu kohta võis esitada hiljem, ei kinnita ka kolmandate isikute mittesiduvad avaldused. Vastupidiselt Capricorni ja [teise pakkuja] kinnitavatele pakkumustele ei olnud kolmanda kaebaja kinnitav pakkumus kooskõlas rahastamisnõuetega, mis määrati kindlaks protsessiga seotud 17. oktoobri 2013. aasta kirjas. Seetõttu puudus võõrandajatel alus, mille kohaselt tunnistada kolmas kaebaja 11. märtsil 2014 edukaks pakkujaks. Võõrandajate jaoks ei olnud vastuvõetav risk, et kolmanda kaebaja rahaliste vahendite tõendi ootamise tõttu väheneb pakkujate arv ühe või nullini, sest a) [teine pakkuja] nõudis, et omand läheks üle 3. aprillil 2014 ja b) kolmanda kaebaja pakkumuse sisustamine ei edenenud, kuigi ta teavitas oma huvist 17. mail 2013 ja esitas esialgse pakkumuse juba 30. septembril 2013, ning seega kahanes tõenäosus,

⁽¹¹⁶⁾ Kolmas kaebaja märgib, et protsessiga seotud 17. juuni 2013. aasta kirjas nõuti ostuhinna tasumise garantiid, mida võidakse kasutada igal ajal ja mille on andnud mõni tuntud Euroopa pank, et Capricorn ei esitanud garantiid kogu ostuhinna kohta ja et võõrandajad pidid muutma oma maksetingimusi, et tagada eduka pakkuja üle otsustamine kooskõlas valikukriteeriumidega.

⁽¹¹⁷⁾ Kolmas kaebaja teatab, et esitas pakkumuse kooskõlas seaduslike mürasaastenuetega, millest tal oli täielik ülevaade.

⁽¹¹⁸⁾ Kolmas kaebaja viitab Euroopa Kohtu 16. mai 2002. aasta otsusele kohtuasjas C-482/99: Stardust Marine (EKL 2002, lk I-4397, punktid 54–55), ja komisjoni otsustele riigiabi juhtumites Georgsmarienhütte Holding GmbH (EÜT C 199, 14.7.2001, lk 4), punkt 27, Flughafen Dortmund (ELT C 217, 15.9.2007, lk 25), punktid 54–55 ja N 510/2008: Alitalia.

⁽¹¹⁹⁾ Kolmas kaebaja viitab komisjoni otsustele riigiabi juhtumites CDA (16. detsember 2000, punkt 117) ja Biria kontsern (14. detsember 2010, punktid 79–80), Üldkohtu 13. septembri 2010. aasta otsusele kohtuasjas T-415/05: Olympic Airways (EKL 2010, lk II-4749, punkt 157), ja Üldkohtu 28. märtsi 2012. aasta otsusele kohtuasjas T-123/09: Ryanair vs. komisjon, (punkt 135, kohtulahendite kogumikus veel avaldamata).

et kolmanda kaebajaga sõlmitakse tehing. Jupiter Financial Groupi 26. märtsi 2014. aasta väidetavat kinnitust rahaliste kohustuste võtmise kohta võõrandajatele ei esitatud, samal ajal kui investeerimispinga ja nõustamisettevõtte [...] 31. märtsi 2014. aasta allkirjastamata kirjas on tingimuseks seatud rahuldavate tulemustega hoolsuskohustuse audit. Nürburgringi ümbritsevatele valdadele 200 miljoni euro suuruse arengufondi loomisest ei oleks võõrandajad kasu saanud.

- (122) Pankrotihaldurite andmetel teavitati kõiki pakkujaid, et eduka pakkuja valimine toimub võimaluse korral üsna pea pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva, milleks oli 17. veebruar 2014. Võõrandajate esitatud teabe põhjal ei olnud võimalik järeldada, et menetluse aega võidakse pikendada. Pressiteates, millele kolmas kaebaja osutas, oli kirjas, et pankrotihaldurid soovivad lepingu sõlmida 2014. aasta esimeses kvartalis. Pankrotihaldurite sõnul ei vasta tõele, nagu oleks vara ajutine hooldaja teatanud avalikult, et ta soovib otsuse teha märtsi lõpus, samuti ei ole tõi see, et Capricorni teavitati pakkumuse võitmisest enne võlausaldajate komisjoni otsust ja et Capricorn avaldas selle kohta pressiteate 9. märtsil 2014.
- (123) Pankrotihaldurid märgivad, et tehingustruktuur (müük üksikvarade, rühmade kaupa või tervikuna ilma osade või kohustuste üleminekuta) pakkumismenetluse ajal ei muutunud. Mõiste „tasakaalus bilanss“ tähendas üksnes seda, et kohustuste üleminek ostu raames oli välistatud. Asjaolust, et võõrandajad on varade omanikud ja et ettevõtte tegevust juhib NBG, teavitati kõiki asjaosalisi juba tutvustavas dokumendis, mis saadeti kolmandale kaebajale 17. mail 2013. Kui kolmas kaebaja sai NBG tegevusest teadlikuks tõepoolest alles hoolsuskohustuse auditi kaudu, nagu ta väidab, võib järeldada, et ta ei tutvunud korralikult esialgsete pakkumuste esitamiseks kättesaadavaks tehtud põhjaliku teabega. Võõrandajad ei oleks mitte kunagi nõudnud ostjalt NBG lepingute ülevõtmist. Pankrotihaldurid ei arvestanud võõrandajate ja NBG vahel sõlmitud rendilepingute üleminekuga ostjale niikuinii, sest NBG oli eriolukorras varade võõrandamise tõttu, mis oli algusest peale eesmärgiks seatud. Pankrotihaldurid väitel mõistis kolmas kaebaja tükk aega hiljem, et varade ülevõtmisega 1. jaanuaril 2014 saab ta üsna tegevusetu Nürburgringi kompleksi ning et klientide ja sponsoritega sõlmitavate uute lepingute alusel hakkab ta (võidusõidu) võistluste kavandamisele eelneva aja tõttu saama (suuremat) tulu alles 2015. aasta hooajal. Peale selle rõhutasid võõrandajad pidevalt, et pakkujad saavad ostu eseme üle ise otsustada.
- (124) Seoses kolmandate isikute kahjunõuetega juhtisid võõrandajad kolmanda kaebaja tähelepanu asjaolule, et tõenäoliselt ei õnnestu tal sõlmida NBG klientidega uusi lepinguid – mille tingimused oleksid seniste lepingutega võrreldes klientide jaoks halvemad – senikaua, kuni NBGga sõlmitud lepingute täitmata jätmisest tulenevate kahjude hüvitamise küsimus ei ole lahendatud. Vaja oli arvestada riskiga, et ostja ja lepingupartner sõlmivad uue lepingu olukorras, kus lepingupartner maksab suurt tasu, mille vahe eelmise tasu suurusega on hüvitis lepingu täitmata jätmisest saadava kahju eest, ja järgnevatel aastatel, mille kohta ei ole NBGga lepingut sõlmitud, maksab ta palju väiksemat tasu. Võõrandajate nõudes kehtestada selline erand ei ole varasid puudutavate tehingute suhtes, mille tagajärjel äriühing likvideeritakse, midagi ebatavalist ja see aitab tagada võlausaldajate varadele prima hinna.
- (125) Pankrotihaldurite andmetel pikendati kinnitavate pakkumuste esitamise tähtaega 17. detsembri 2013. aasta kirjas, sest ka teised pakkujad ei olnud esitanud rahuldavat pakkumust. Pakkujatele selgitati taas, et NBG hakkas tegevust juhtima pärast 2012. aasta hooaega, et ta pidi hakkama täitma NAG põhilepinguid ning et seetõttu ei olnud tema tegevuse kohta (veel) usaldusväärseid raamatupidamisandmeid. Pankrotihaldurite sõnul pidid võimalikud ostjad sellekohaste riskidega arvestama.
- (126) Pankrotihaldurid juhivad tähelepanu asjaolule, et kolmas kaebaja lisas 6. märtsil 2014 kinnitavale pakkumusele müügilepingu juurdehindluse. Varade müügilepingu 13. veebruari projekti koostasid võõrandajad. Selle põhjal oli selge, et järgmise projekti koostab kolmas kaebaja.
- (127) Pankrotihaldurite sõnul said kõik asjaomasesse menetlusetappi kvalifitseerunud pakkujad kasutada andmeruumis ühesuguseid dokumente. Dokumente, millele kaebaja osutas, ei saanud varem kasutada ei võõrandajad ega ka teised pakkujad, kõigil pakkujatel oli võrdne võimalus nendega andmeruumis tutvuda ja teised pakkujad tegid

täieliku hoolsuskohustuse auditi samade dokumentide põhjal. Kõiki pakkujaid teavitati piisavalt aegsasti, et äriühingute raamatupidamises on suured lüngad. Peaaegu kõik võõrandajaid ja NBGD puudutavad dokumendid olid andmeruumis saksakeelsena ja võõrandajad ei olnud kohustatud kõiki dokumente inglise keelde tõlkima.

- (128) Peale selle märgivad pankrotihaldurid, et pakkumuste ja rahaliste vahendite olemasolu kinnitava tõendi esitamise aeg oli piisav. Kolmandal kaebajal oli rahaliste vahendite tõendi esitamiseks aega kümme kuud (8. aprillist 2013, mil oli [kolmanda pakkuja] ja võõrandajate vaheline esmakontakt, kuni 17. veebruarini 2014) ja hoolsuskohustuse auditi esitamiseks peaaegu neli kuud (23. oktoobrist 2013 kuni 17. veebruarini 2014). Pankrotihaldurid tegid seega nõuetes mööndusi, tuginedes komisjoni otsuste tegemise praktikale ⁽¹²⁰⁾.
- (129) Läbirääkimisi uue lepingu sõlmimise üle õlletarnijaga ja ürituse „Rock am Ring” korraldajaga ei pidanud Capricorn, vaid NBG, kes esitas ka asjaomased dokumendid andmeruumis. Kolmanda kaebaja nimetatud väidetav seos Capricorniga puudub.
- (130) Võõrandajad ei kehtestanud pakkumismenetluses lõpliku pakkumuse väljavalimiseks keskkonnaalaseid kriteeriume. Ainsad pakkumismenetluse kriteeriumid lõpliku pakkumuse väljavalimiseks olid: a) võimalikult suure müügitulu saamine kogu vara eest ja b) oodatav tehingu toimumise kindlus. Kolmanda kaebaja pakkumust ei olnud võimalik valida tehingu toimumise kindluse puudumise tõttu, sest ta ei esitanud koos kinnitava pakkumusega rahastamiskinnitust. Samal ajal pidasid võõrandajad läbirääkimisi [teise pakkujaga] ning müügilepingu sõlmimise lõppetapis [teise pakkuja] ja Capricorniga, arvestades [teise pakkuja] [32–39] miljoni euro suurust pakkumust (vt tabel 10 allpool) ning asjaolu, et Capricorni ja [...] vahel toimusid läbirääkimised, mille tulemusel esitas pank 10. märtsil 2014 kinnituse rahaliste kohustuste võtmise kohta. Kuna kolmandal kaebajal puudus kinnitavas pakkumuses rahastamiskinnitus, valitses tema suhtes suur risk, et lepingut ei sõlmita. Peale selle püüdsid pankrotihaldurid hinnata kolmanda kaebaja võimalusi rahastamist siiski tagada tema ärimudeli selliste näitajate põhjal, mis võiksid toetada tehingu toimumist. Kolmanda kaebaja ärimudeli aluseks olid [...] ja [...]. Kuna Nürburgringi mürasaastenõuded [...] ei võimalda ja [...] ei esine, ei olnud võimalik eeldada tema ärikontseptsiooni rakendamist lühikese aja jooksul. Hinnangu kohaselt oli kolmanda kaebaja kontseptsioon seetõttu tehingu toimumise seisukohast olulise riski näitaja või vähemasti tegur, mis eeldab suurt ajakulu ja läbirääkimiste pidamist. Kontseptsiooni kooskõla Nürburgringi mürasaastenõuetega ei olnud valikukriteerium.
- (131) Seoses kolmanda kaebaja väitega, et Capricorni pakkumus ei olnud tingimusteta, sest see olenes komisjoni lõplikult jõustunud otsusest selle kohta, et riigiabi sissenõudmise kohustus ei laiene, selgitavad pankrotihaldurid ja Saksamaa, et kolmanda kaebaja juurdehindlusega leping sisaldas samasuguseid tingimusi. Pankrotihaldurite ja Saksamaa esitatud juurdehindlusega lepingute asjaomaste punktide kohaselt oli võõrandajatel ja/või ostjal õigus lepingust taganeda, kui komisjon ei ole esitanud positiivset otsust 15. juuliks 2014 (14. jaanuari 2014. aasta lepingu projekti järgi) või 31. detsembriks 2014 (14. veebruari 2014. aasta juurdehindlusega lepingu projekti järgi).
- (132) Pankrotihaldurite arvates ei kujuta asjaolu, et kumbki kvalifitseeritud pakkumuse esitanud pakkujatest ei täitnud täielikult rahaliste vahendite tagamise nõuet (ostuhinna tasumise garantii esitamine või ostuhinna maksmine usalduskontole) ja et võõrandajad seepärast sellest nõudest faktiliselt loobusid ega teatanud sellest kolmandale kaebajale, endast tõendit menetluse läbipaistvuse puudumise kohta. Kolmandat kaebajat see ei puudutanud, sest ta ei esitanud kinnitava pakkumusega tõendit rahaliste vahendite olemasolu kohta. Kõigi pakkujate teavitamine väidetavast loobumisest ei oleks pakkumismenetlust mõjutanud. Peale selle ei andnud loobumine alust jätta kolmandal kaebajal rahastamiskinnitus esitamata ning see on kooskõlas hüpoteetilise erasektori võõrandaja tegutsemisviisiga.
- (133) Pankrotihaldurid märgivad, et pankrotihaldurite ja võlausaldajate komisjoni võetud meetmed ei ole riigiga seostatavad ning puuduvad ka Capricorni soodustavad tegurid, sest võõrandajad rakendasid valiku tegemisel turumajanduslikult tegutseva ettevõtja põhimõtet.

⁽¹²⁰⁾ Pankrotihaldurid viitavad komisjoni 30. aprilli 2008. aasta otsusele riigiabi C-56/06 kohta, mis käsitles Bank Burgenlandi erastamist, komisjoni 19. juuni 2013. aasta otsust riigiabi SA.36197 kohta, mis käsitles ANA – Aeroportos de Portugal erastamist, ja komisjoni teatisele maa müümise kohta.

- (134) Seoses väitega, et Capricorni pakkumus ei hõlmanud täielikku rahastamist, sest ta ei maksnud ostusumma teist osamakset ja talle anti Nürburgringi varade ostmise rahastamistingimuste muutmise kaudu tõenäoliselt täiendavat abi, esitab Saksamaa järgmised seisukohad: a) Capricorn ei saanud selle kaudu eelist, sest teist osamakset refinantseeriti intressimäära tõstmisega 8 %ni ja esemelise tagatisega (vt joonealune märkus 72); b) teise osamakset refinantseerimine ei hõlmanud riigiabi, sest refinantseerimisotsus ei ole riigiga seostatav, vaid selle tegid pankrotihaldurid iseseisvalt, ilma liidumaad kaasamata; c) eeskirju, mille võõrandajad kindlaks määrasid ja mis esitati pakkujatele protsessiga seotud kirjas, ei rikutud, sest võõrandajad ei kehtestanud pakkumismenetluses konkreetseid nõudeid ostusumma osamaksete kohta ja seega ei oleks pakkumuste hindamist mõjutanud ka mõne pakkuja võimalik soov asendada sularahatagatised ostuhinna tagamiseks mõne muu väärtusliku tagatisega.
- (135) Pankrotihaldurite arvates tuleks kaebus alusetuna tagasi lükata. Kolmanda kaebaja esitatud põhjendamatud väited rahastamise kohta ei ole kooskõlas kaalutletud turuosalise ega pankrotihalduri tegutsemisega.

4.4. MEYRICK COXI (NELJANDA KAEBAJA) KAEBUS

a) Kaebus

- (136) Neljas kaebaja leiab, et Capricorni pakkumust ei tunnistanud edukaks pakkumuseks mitte seetõttu, et see oli majanduslikult kõige soodsam, vaid kuna tegemist on Saksa äriühinguga ja võõrandajad ei soovinud varasid müüa finantsvaldusettevõtja juhitud konsortsiumile. Ta lisab, et Capricorn esitas mitme kriteeriumi järgi madalama hinnaga pakkumuse kui [teine pakkuja]. Neljas kaebaja rõhutab järgmist:

- a) Capricorni pakkumuse rahastamine on vähem kindel kui [teisel pakkujal] ⁽¹²¹⁾;
- b) [teise pakkuja] pakkumuses on ette nähtud suuremad ettemaksed ⁽¹²²⁾;
- c) tehingu toimumise risk on Capricorni puhul suurem kui [teise pakkuja] pakkumuse valimise korral ⁽¹²³⁾;
- d) [teisel pakkujal] on rohkem kogemusi ja suurem võimekus ⁽¹²⁴⁾;
- e) tõenäosus 25 miljoni lisaeuro investeerimiseks Nürburgringi on [teise pakkuja] puhul suurem kui Capricorni puhul;

⁽¹²¹⁾ Neljas kaebaja väidab, et Capricorn võttis menetluse ajal ühendust mitme ettevõtjaga, paludes neilt toetust oma pakkumuse rahastamiseks, et Capricorn esitas võõrandajatele varasemas etapis valeandmeid oma rahalise toetuse kohta, et Capricorni konsortsiumist ühe kolmandiku omaniku, äriühingu GetSpeed omandistruktuur on hägune, et võlausaldajate komisjoni ei teavitatud täielikult Capricorni pakkumuse rahastamisest [...] kaudu ja et Capricorn teatas avalikult, et tal ei ole rahalisi vahendeid Nürburgringi varade 25 miljoni euro suuruse investeeringu jaoks, millest ta oli teada andnud. Peale selle ei olnud võlausaldajate komisjonil piisavalt aega, et kontrollida Capricorni pakkumuse puhul [...] rahastamiskinnituse tingimusi.

⁽¹²²⁾ Neljas kaebaja märgib, et [teise pakkuja] pakkumuses nähti ette 32,5 miljoni euro suurune ettemakse 2014. aasta aprilli alguseks, sama ajal kui Capricorni pakkumuses nähti ette 5 miljoni euro suurune ettemakse 2014. aasta märtsis, 5 miljoni euro suurune ettemakse 2014. aasta juulis ja 5 miljoni euro suurune ettemakse 2014. aasta detsembris.

⁽¹²³⁾ Neljas kaebaja leiab, et tema pakkumuses oli tehingu lõpuleviimine ettenähtud juba 2014. aasta aprillis, [teise pakkuja] maksed olid tagatud või olenesid ettevõtte kasumist ning [teise pakkuja] liikmed on mõjukad ja hästi rahastatud äriühingud, mida iseloomustavad head tulemused ühinemise ja omandamise valdkonnas, samal ajal kui Capricorni pakkumus jõustub kõige varem 1. jaanuaril 2015, Capricorni edasisi maksed tehakse muu hulgas alles pärast seda, kui komisjon on lõpetanud olemasoleva riigiabi juhtumite läbivaatamise ja Euroopa Liidu Kohus asjaomase menetluse; peale selle nõustusi võõrandajad, et kui komisjon ei ole läbivaatamist lõpetanud 1. jaanuariks 2015, on Capricornil võimalus Nürburgringi varasid alates sellest ajast kuni läbivaatamise lõpetamiseni rentida; Capricorn on väike äriühing, mille kapital on samuti väike, tal on vähe kogemusi ühendamise ja omandamise valdkonnas ja tal on lähiminevikus jäänud mitu projekti lõpetamata.

⁽¹²⁴⁾ Neljas kaebaja teatab, et [teine pakkuja] on olnud mitme suure ringraja omanik ja käitaja, hotellide ja vabaajasuutuste juhtija, festivalide korraldaja ja et [teine pakkuja] on vormel 1 võidusõitjate suurim investor, kes on investeerinud suurtesse autotootmisettevõtetesse ja vabaajasuutustesse, samal ajal kui Capricornil puuduvad kogemused ringraja või hotelli käitamise, festivalide korraldamise, võidusõitjate toetamise või toodete turuleviimisega.

f) pakkujaid koheldi pakkumismenetluse raames erinevalt, kusjuures Capricorni koheldi paremini ⁽¹²⁵⁾.

- (137) Neljas kaebaja väidab, et Capricorn ei maksnud ostuhinna teist osamakset, mille maksetähtpäev oli juuli lõpus, ja et makse hilinemise trahvina määratud 25 miljoni euro ja 8 % suuruse intressimäära sissenõudmisest loobuti, millega anti Capricornile taas riigiabi. See tekitab küsimusi ka teabe suhtes, mille KPMG ja pankrotihaldurid edastasid menetluse raames võlausaldajate komisjonile, ja tõestab, et Capricorni rahalise olukorra kohta ei esitatud korrektseid andmeid.
- (138) Neljas kaebaja on seisukohal, et [...] ja Capricorni vahelist rahastamiskokkulepet ei sõlmitud, vaid allkirjastati ainult tingimused, mistõttu ei saanud Capricorn võlausaldajate koosoleku ajal rahastamiskokkulepet esitada.
- (139) Viimaks järeldab neljas kaebaja, et tema esitatud teabe põhjal anti Capricornile Nürburgringi varade võõrandamisel selge eelis, et see eelis tulenes otsusest, mis ei ole kooskõlas viisiga, kuidas turumajanduslikest põhimõtetest lähtuv võõrandaja tegutseks ja pakkumisi hindamiskriteeriumide alusel hindaks, et niisugune võõrandaja ei oleks teinud järeldust, et Capricorni pakkumus on kokkuvõttes majanduslikult soodsam kui [teise pakkuja] pakkumus, ja et korraldada tuleks uus menetlus, mille raames kohaldatakse sidusaid kriteeriume, mis aitavad tagada avatud, õiglase ja tingimusteta pakkumismenetluse, kehtestatakse selge ajakava, mida ka järgitakse, ega avaldata võlausaldajatele pakkujate andmeid.

b) Saksamaa esitatud märkused pankrotihalduritele

- (140) Pankrotihaldurid selgitavad, et neljandat kaebajat kui [teise pakkuja] liiget mõjutatakse ainult kaudselt. Nad teevad ettepaneku kaebus tagasi lükata, sest pakkumismenetlus oli avatud, läbipaistev ja tingimusteta ning varad müüdi pakkujale, kelle pakkumus oli kogu vara eest võimalikult suure müügitulu saamise seisukohast parim.
- (141) Pankrotihaldurid ei nõustu väitega, nagu oleks võlausaldajate komisjon nõustunud võõrandamisega Capricornile vaid seetõttu, et tegemist oli Saksa äriühinguga, mitte finantsvaldusettevõtja juhitud konsortsiumiga.
- (142) Pankrotihaldurite andmete kohaselt on Capricorni pakkumusest saadav müügitulu palju suurem kui [teise pakkuja] puhul; tehingu toimumise kindluse seisukohast ei ole kahe pakkumuse vahel otsustavat erinevust, mis õigustaks lepingu sõlmimist märgatavalt madalama hinnaga pakkumuse teinud pakkujaga (mõlema pakkumuse korral oli tehingu toimumise kindlus rahuldav, ehkki mitte parim võimalik). [Teine pakkuja] ei olnud samuti valmis esitama ostuhinna kohta pangagarantiid ega maksmata kõnealust summat usalduskontole, ehkki seda nõuti selgesõnaliselt protsessiga seotud 17. oktoobri 2013. aasta kirjas. Vaatamata mitmele palvele ei esitanud [...] ([teise pakkuja] liige, kes oleks pidanud kandma hoolt laenatud kapitali tagamise eest) ega ka ükski muu [teise pakkuja] liige õiguslikult siduvat kinnitust, mille järgi on nad kohustatud vajalikud vahendid tagama. Seevastu Capricorni osanik Robertino Wild esitas ulatuslikud garantiid ja Capricorni laenu olid tagatud [...] tavapärase ettevõttevälise rahastamise kinnitusega. Pankrotihaldurid kontrollisid seda kinnitust ja teavitasid võlausaldajate komisjoni selle tulemustest, mille kohaselt ei sisaldanud rahastamiskinnitus tavatu reservatsioonide ega tingimusi. Nii [14–17] miljoni euro suurune omaosalus kui ka laenu suuruses [41–49] miljonit eurot on tagatud [22–27] miljoni euro suuruse leppetrahviga, mida ostja peab maksmata, kui võõrandaja peab tasumata maksete tõttu lepingust taganema. Ka leppetrahvi suhtes on esitatud tagatised. Võlausaldajate komisjon tegutses pankrotihaldurite hinnangu kohaselt.
- (143) Ettemaksete kohta märgivad pankrotihaldurid, et [teise pakkuja] pakkumusel oli nii eeliseid (31. märtsiks 2014 makse suuruses [30–33] miljonit eurot [teise pakkuja] valimise korral ja [4,6–5,1] miljoni euro suurune makse Capricorni valimise korral) kui ka puudusi: [teise pakkuja] esitatud vahendeid – välja arvatud [7,1–7,6] miljoni euro suurune summa – hoitakse külmutatud kontol ja need kantakse võõrandajatele üle pärast komisjoni otsuse lõplikku jõustumist või 31. märtsiks 2015, kui ostja ei ole lepingust taganenud vaatamata komisjoni lõplikult

⁽¹²⁵⁾ Neljas kaebaja juhib tähelepanu asjaolule, et [teisele pakkujale] anti vähem võimalusi võõrandajatega ühendust võtta kui Capricornile, et lõpliku pakkumuse esitamise tähtpäev lükati 11. detsembrilt 2013 esialgu 17. veebruarile 2014 ning seejärel kuulutati pakkumine lõppenuks 11. märtsil 2014, mõned tunnid pärast Capricorni pakkumuse esitamist, ja et [teisele pakkujale] ei antud võimalust oma pakkumust suurendada ega muul viisil muuta.

jõustunud otsuse puudumisele (võimalus pikendada lepingust taganemise õigust jäi alles). Eeldusel, et komisjoni lõplikult jõustunud otsus on olemas, oleksid võõrandajad saanud 2014. aastal kasutada [teise pakkuja] puhul [30–33] miljoni euro suurust summat ja Capricorni puhul [58–63] miljoni euro suurust summat (millele lisandub 6 miljonit eurot NBG rahavoost).

- (144) Capricorni ja [teise pakkuja] pakkumuste võrdluse kohaselt on Capricorni pakkumuse nominaalne ostuhind kõrgeim ja sellega kaasnev majanduslik tulemus parim.

Tabel 10

Capricorni ja [teise pakkuja] pakkumuste võrdlus

Capricorni pakkumus		[Teise pakkuja] pakkumus	
Summa miljonites eurodes			
Ostuhinna 1. osamakse 31.3.2014	[4,6–5,1]	Ostuhinna 1. osamakse 31.3.2014	[7,1–7,6]
Ostuhinna 2. osamakse 31.7.2014	[4,6–5,1]	Ostuhinna 2. osamakse 31.3.2014	[22–27]
Ostuhinna 3. osamakse 20.12.2014	[4,6–5,1]	Ostuhinna 3. osamakse 2016. aastal	[2,3–2,6]
NBG sularahavoog 2014. aastal (*)	6,0	2015. aasta tulemustel põhinev makse 2016. aastal (*)	[2,3–2,6]
Ostuhinna 4. osamakse tehingu lõppemisel	[41–49]	2016. aasta tulemustel põhinev makse 2017. aastal (*)	[4,6–5,1]
Ülejäänud ostuhind	[10,5–11,5]	2017. aasta tulemustel põhinev makse 2018. aastal (*)	[7,1–7,6]
Kogu ostuhind	77,0		[47–52]
Töötajaskonna vähendamine/ümberkorraldamine	– 2,5		– 3,0
Lindneri lepingute lõpetamine	– 1,0		– 1,0
		NBG negatiivne sularahavoog 2014. aasta esimeses kvartalis	– 1,6
		Lõppmakse	– 1,3
Majandustulemus	[70–77]		[41–45]

(*) Capricorni puhul NBG 2014. aasta rahavoog (6 miljonit eurot) ja [teise pakkuja] puhul 2015.–2017. aasta tulemuspõhised maksed (15 miljonit eurot) olenevad asjaomase ettevõtte tegevuse edukusest. [Teise pakkuja] tegevust ei saa võõrandajad vastupidiselt Capricorni juhtumile mitte kuidagi mõjutada.

- (145) [Teise pakkuja] ja tema liikmete head tulemused ning nende suurem kogemus ühinemise ja omandamise valdkonnas ei õigusta märgatavalt väiksema ostuhinnaga pakkumuse edukaks tunnistamist. Võõrandajad ei vaidlustanud konsortsiumi pädevust, kuid see ei olnud ka valikukriteerium. Samuti ei olnud valikukriteerium Nürburgringi tehtavate ostujärgsete investeeringute suurus.
- (146) Pankrotihaldurid väidavad, et ei diskrimineerinud ühtegi pakkujat, ja et kaebusest ei selgu, millised nende toimingud tingisid [teise pakkuja] pakkumuse madalama hinna kui Capricornil. Pankrotihaldurid lükkavad tagasi neljanda kaebaja väited, et asjaosalised ei olnud kättesaadavad ja et müügiprotsessi pikendati selleks, et võimaldada Capricornil oma pakkumus esitada. [Teise pakkuja] tähelepanu juhiti selgesõnaliselt asjaolule, et teiste pakkujatega peetakse läbirääkimisi kuni võlausaldajate komisjoni koosoleku toimumiseni 11. märtsil 2014.

- (147) Pankrotihaldurid rõhutavad ka asjaolu, et nende võetud meetmeid ja võlausaldajate komisjoni nõusolekut ei saa riigiga seostada ning et müügiprotsessis ei antud kellelegi eelist ja seega oli see kooskõlas turul tavapärase tegutsemisviisiga.
- (148) Seoses neljanda kaebaja väitega, et [...] ja Capricorni vahel ei olnud sõlmitud rahastamiskokkulepet, märgib Saksamaa, et [...] esitas oma rahastamispakkumuse pärast põhjalikku õiguslikku ja finantsalast hoolsuskohustuse auditit ega ole seda rahastamiskinnitust tühistanud.
- (149) Viimaks, mis puudutab neljanda kaebaja väidet, et Capricorn ei maksnud teist osamakset, esitab Saksamaa samasugused argumendid nagu põhjenduses 134.

5. MEETMETE HINDAMINE RIIGIABI EESKIRJADE ALUSEL

- (150) Siinses otsuses käsitletakse kõigepealt küsimust, kas NG ja tema tütaretevõtjad MSR ja CMHN olid 1.–19. meetme võtmisel raskustes olevad äriühingud vastavalt ühenduse suunistele raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta ⁽¹²⁶⁾ (edaspidi „suunised“). Seejärel hindab komisjon, kas abisaajatele antud asjaomased meetmed kujutavad endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, ja lõpuks analüüsib ta, kas niisugune abi võib olla lõppkokkuvõttes kooskõlas ELi toimimise lepinguga.

5.1. NG, MSRI JA CMHNI RASKUSED

- (151) Kui 1.–19. meetme võtmine kujutaks endast riigiabi ja kui NG, MSR ja CMHN oleksid abi andmise ajal olnud raskustes olevad äriühingud, tuleks ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c ja eeskätt suuniste kohaselt hinnata kõnesolevate meetmete kokkusobivust siseturuga. Üks põhiküsimusi on seega, kas NG, MSR ja CMHN olid raskustes olevad äriühingud. Komisjon on järeldanud, et nad olid abi andmise ajal majanduslikes raskustes ega oleks seetõttu saanud laenu eralaenu turult.
- (152) Allpool toodud hinnang põhineb suuniste punktidel 9–11. Komisjon viitab oma 21. märtsi 2012. aasta otsuse punktides 202–206 antud hinnangule, mille kohaselt ei olnud eelnevalt välistatud, et NGd võiks 1. juuli 2008. aasta seisuga lugeda suuniste tähenduses raskustes olevaks äriühinguks (vt ka 7. augusti 2012. aasta otsuse punktid 46–47). Peale selle tegi komisjon 7. augusti 2012. aasta otsuse punktides 6–13 kindlaks, et NG, MSR ja CMHN olid raskustes olevad äriühingud.
- (153) Komisjon on seisukohal, et iga ettevõtjat tuleb hinnata tervikuna, arvestades kõiki tegevusvaldkondi. Ei saa lubada, et Saksamaa jätab majandusnäitajate hindamisel välja kahjumlikud osad, st vormel 1 võidusõidu korraldamise ja projekti „Nürburgring 2009“. Samuti on selge, et ettevõtjatel ei olnud juurdepääsu välistele rahastamisallikatele.
- (154) NG 2001.–2011. aasta peamised majandusnäitajad olid järgmised.

Tabel 11

NG peamised majandusnäitajad 2001.–2011. aastal (miljonites eurodes)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Käive	34,3	38,3	34,2	28,7	27,1	27,8	29,9	22,0	33,3	5,1	7,0
Maksueelne kasum (*)	0,6	– 0,5	0,6	– 9,9	– 9,6	– 40,1 (**)	– 2,4	– 0,8	– 9,9	4,6	– 16,2

⁽¹²⁶⁾ ELT C 244, 1.10.2004, lk 2.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Märgitud kapital	5,1	5,1	5,1	10,0	10,0	10,0	13,3	16,7	20,0	20,0	20,0
Omakapital	15,2	18,6	19,1	37,3	27,6	– 12,6	– 10,2	– 9,9	– 15,8	– 10,9	– 27,4
Kohustused kokku	—	45,6	43,4	19,7	19,5	27,8	46,8	99,1	234,2	263,2	290,4
Kohustused/ omakapital (%)	—	250	230	50	70	– 270	– 460	– 1 000	– 1 480	– 2 410	– 1 060
Kohustused/ käive (%)	—	119	127	69	72	100	156	450	703	5 160	4 150

(*) Ingl *earnings before taxes*, EBT.

(**) Kahjumi suurenemine eeskätt võistluste korraldamise kulude järsu tõusu tõttu 2005. aasta 21,2 miljonilt eurolt 2006. aastal 44 miljonile eurole.

- (155) Suuniste punkti 10 alapunkti a kohaselt loetakse äriühingut raskustes olevaks, „kui on tegemist piiratud vastutusega äriühinguga, kes on kaotanud üle poole oma osa- või aktsiakapitalist ja üle veerandi sellest kapitalist viimase 12 kuu jooksul”. See säte kajastab eeldust, et ettevõtja, kes on kaotanud märkimisväärse osa oma osakapitalist, ei suuda seda kahjumit peatada, mis põhjustaks lühema või keskmise ajavahemiku jooksul peaaegu kindlasti äriühingu tegevuse lõpetamise (nagu on kirjas suuniste punktis 9).
- (156) Komisjon märgib, et suuniste punkti 11 kohaselt võib äriühingu lugeda raskustes olevaks, „kui eksisteerivad tavapärasel raskustes oleva äriühingu tunnused, näiteks suurenev kahjum, vähenev käive, kasvav laoseis, ülevõimsus, kahanev rahakäive, kasvav võlg, suurenevad intressinõuded ning vähenev või puuduv varade puhaskäive”. Sellisel juhul võib Üldkohtu otsuse kohaselt negatiivset omakapitali „pidada oluliseks näitajaks äriühingu rahaliste raskuste kohta” ⁽¹²⁷⁾.
- (157) NG 2001.–2011. aasta majandusnäitajate järgi ei olnud ta rohkem kui poolt osakapitalist kaotanud. Ettevõtja omakapital oli aga 2006.–2011. aastal negatiivne. Varasemate juhtumite puhul on komisjon olnud seisukohal, et kui ettevõtja omakapital on negatiivne, viitab see tegelikult asjaolule, et ettevõtja on kaotanud kogu aktsiakapitali, ja *a priori* võib eeldada, et suuniste punkti 10 alapunkti a tingimused on täidetud ⁽¹²⁸⁾.
- (158) NG kohta märgib komisjon, et ainus põhjus, miks näib, et ettevõtja ei olnud kaotanud rohkem kui poolt oma osakapitalist, seisnes selles, et ettevõtja ei olnud võtnud asjakohaseid meetmeid. Nimetatud meetmetega oleks tulnud püüda muuta äriühingu negatiivne omakapital positiivseks ja suurendada seda samal ajal piisava tasemeni. Niisugusteks meetmeteks võivad olla kahjumi kapitaliseerimine, kapitali suurendamine või mõlemad.
- (159) Komisjoni arvates oleks kahjumi kapitaliseerimine põhjustanud kogu äriühingu kapitali kaotamise, sest kogukahjum oli suurem kui osakapital. Seetõttu on komisjon seisukohal, et suuniste punkti 10 alapunktis a esitatud kriteeriumid olid kõnealusel juhul alates 2006. aastast täidetud.

⁽¹²⁷⁾ Üldkohtu 3 märtsi 2010 aasta otsus liidetud kohtuasjades T-102/07 ja T-120/07: Freistaat Sachsen (Saksamaa), MB Immobilien Verwaltungs GmbH ja MB System GmbH & Co. KG (T-120/07) vs. komisjon (EKL 2010, lk II-585, punkt 106).

⁽¹²⁸⁾ Komisjoni otsus riigiabi C 38/2007 kohta: Arbel Fauvet Rail (ELT L 238, 5.9.2008, lk 27), mida Üldkohus on kinnitanud 12. mai 2011. aasta otsusega kohtuasjades T-267/08 ja T-279/08 (EKL 2011, lk II-1999, punkt 141); komisjoni otsus riigiabi C 27/2010 kohta: United Textiles (ELT L 279, 12.10.2012, lk 30).

- (160) Arvestades suuniste punkti 11, on komisjon veendunud ka selles, et NG oli juba alates 2002. aastast raskustes, sest a) NG aastakäive vähenes sellel ajal 80 % kokku 89,4 miljoni euro võrra ja äriühing teenis siis peaaegu igal aastal kahjumit; b) kogu vaatlusalusel ajavahemikul oli NGL ülemäärane ja kasvav võlakoormus, mis moodustas 2002. aastal käibest 119 %, kuid 2011. aastal juba 4 150 %; c) 2004. ja 2005. aastal, mil äriühingu võlg jäi väiksemaks kui 100 % käibest, oli selle osakaal, s.o 70 % käibest, siiski liiga suur ning ka nendel aastatel äriühingu käive vähenes ja mõlemal aastal oli äriühing kahjumis; d) sellel ajavahemikul (2006.–2011. aastal) oli NG omakapital enamjaolt negatiivne.
- (161) MSRi 2007.–2011. aasta peamised majandusnäitajad olid järgmised.

Tabel 12

MSRi peamised majandusnäitajad 2007.–2011. aastal (miljonites eurodes)

	2007	2008	2009	2010	2011
Käive	0,0	4,4	3,4	2,2	0,9
Maksueelne kasum	– 0,1	– 0,5	– 4,0	– 4,8	–8,6
Märgitud kapital	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
Omakapital	0,08	0,6	4,6	3,3	11,9
Kohustused kokku	2,5	28,3	95,6	96,5	103,8
Kohustused/omakapital (%)	3 130	4 720	2 080	2 920	870
Kohustused/käive (%)	—	643	2 810	4 380	11 500

- (162) CMHNi 2008.–2011. aasta peamised majandusnäitajad olid järgmised.

Tabel 13

CMHNi peamised majandusnäitajad 2008.–2011. aastal (miljonites eurodes)

	2008	2009	2010	2011
Käive	0,0	2,6	1,2	0,2
Maksueelne kasum	– 0,8	– 2,5	– 3,6	0,0
Märgitud kapital	0,03	0,03	0,03	0,03
Omakapital	0,8	3,3	6,9	6,9
Kohustused kokku	6,5	13,3	36,9	35,3
Kohustused/omakapital (%)	810	400	530	510
Kohustused/käive (%)	—	510	3 070	17 650

- (163) Komisjon märgib, et ei ole saanud MSRilt ega CMHNilt ühtegi dokumenti, mis näitaks nende äriühingute elujõulisust.
- (164) Arvestades suuniste punkti 11, märgib komisjon, et MSR ja CMHN olid raskustes juba 2007. ja 2008. aastal, sest nende käive oli väike, kahjum oli igal aastal märkimisväärne ning nende võlakooormus kasvas ja oli palju suurem kui aastakäive.
- (165) Komisjon ei nõustu Saksamaa väidetega, et NG, MSR ja CMHN ei olnud raskustes äriühingud, sest taristu ehitamine ning vormel 1 ja Superbike'i võistlused korraldati avalikest vahenditest ning seega ei saa neid majandusolukorra hindamisel arvesse võtta.
- (166) Esiteks märgib komisjon, et motosporti, vabaajategevuse ning majutus- ja toitlustusvaldkonna taristu ehitamine ja motosportivõistluste korraldamine ei kujuta endast erimõju, mis oleks olnud väljaspool NG, MSRi ja CMHNi tavapärase tegevust. Pigem kuulusid need nimetatud äriühingute põhitegevusalade hulka. Isegi kui osanikud ning NG, MSRi ja CMHNi juhtkonnad käsitlesid seda vahendina, mis võimaldas hoida Nürburgringi sporditaristut avaliku sektori omanduses ja korraldada kahjumlikke spordiüritusi, mida ei oleks saanud teha ilma kahjude katmiseta avaliku sektori vahenditest, ei oleks osanikud ja juhtkonnad tohtinud lubada kohustustel kasvada nii ebatõhusal ja kahjumlikul viisil, nagu nähtub äriühingute asjaomastest majandustulemustest, ilma et selleks oleks koostatud usaldusväärne ja realistlik äriplaan. Seetõttu tuleb kõnealuseid tegevusalasid majandusolukorra hindamisel arvesse võtta.
- (167) Teiseks leiab komisjon, et asjaolu, et eespool nimetatud taristu ehitamine ja motosportiürituste korraldamine võisid põhjustada NG, MSRi ja CMHNi raskustesse sattumise, ei muuda iseenesest tõsiasja, et NG puhul esinesid juba enne projekti „Nürburgring 2009” algust tüüpilised raskustes oleva äriühingu märgid. Heas majanduslikus olukorras olev äriühing oleks tegevuse jätkumise tagamiseks kohandanud oma kulusid vastavalt niisugustele ettevõtmistele. 2008. ja 2009. aastal teenisid NG, MSR ja CMHN kahjumit ja nende võlg kasvas (2002.–2011. aastal 537 % võrra, 2007.–2011. aastal 4 052 % võrra ja 2008.–2011. aastal 443 % võrra). Ehkki projekt „Nürburgring 2009” lõpetati 2010. aastal, viitasid NG, MSRi ja CMHNi edasised majandustulemused nende raskuste püsijäämisele.
- (168) Seetõttu järeldas komisjon, et NG, MSR ja CMHN olid 1.–19. meetme rakendamise ajal suuniste tähenduses raskustes, mis olid nii tõsised, et nad ei oleks turult laenu saanud.

5.2. RIIGIABI OLEMASOLU

- (169) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaselt on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik millisel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.

a) Riigi vahendid ja riigiga seostatavus

- (170) 1. meetme üks osa (omakapitali suurendamine), mille eest kandsid hoolt liidumaa ja Ahrweileri maakond, ning 1. meetme teine osa (sissemaksed kapitalireservi), samuti 3., 9., 16., ja 19. meede, mida liidumaa võttis üksi, on seotud üheselt riigi vahenditega ja seega riigiga seostatavad.
- (171) NG võetud meetmete puhul (2., 4., 5., 6., 7., 10., 12., 13., 14. ja 15. meede, mis on seotud MSRi osade üleminekuga NGle, ja 17. meede) leiab Saksamaa selgesõnaliselt, et vahendid on riigiga seostatavad. Siinjuures tuleb märkida, et NG nõukogu esindas NG osanikuna liidumaad ja Ahrweileri maakonda. 28. augusti 2005. aasta

koosolekul märkis nõukogu aseesimees, et projekti kohta lepingu sõlmimine erainvestoritega võib toimuda vaid siis, kui liidumaale avaldub risk on väike ⁽¹²⁹⁾. Ka nõukogu 20. detsembri 2005. aasta seminaril tõdes ta, et NGsse tehtava uue investeeringu otsuse peab tegema uus valitsus pärast liidumaa parlamendivalimisi ⁽¹³⁰⁾. Peale selle teavitas liidumaa valitsus 30. mai 2006. aasta teates investeerimisest Nürburgringi *Erlebnisregion*'i ja ministrite nõukogu võttis 19. septembril 2006. aastal teadmiseks NG nõukogu kava viia projekt ellu erasektorist pärit kolmanda isiku ulatuslikul osalusel ⁽¹³¹⁾. Liidumaa majandus-, transpordi-, põllumajandus- ja veinitööstusministeerium ning rahandusministeerium esitasid pidevalt arvamusi, seisukohti ja nõuandeid projekti „Nürburgring 2009“ ⁽¹³²⁾ kohta, mida tutvustati üldsusele 2. detsembril 2009. Komisjoni seisukoha järgi on ka laen, mille NG andis PNG kaudu MSRile (6. meede), NG meede ja seega seostatav riigiga.

- (172) ISB laenu (8. meede) ja intressimaksete ajatamise (18. meede) puhul tunnistab Saksamaa, et ISB andis laenu liidumaa juhistele kohaselt. Seoses RIMi laenuga MSRile Mediinvesti ja PNG kaudu (11. meede) ja MSRi osade üleminekuga RIMile (osa 15. meetmest) märgib komisjon, et RIM on avaliku sektori asutus, kelle ülesanne on toetada liidumaa majandus- ja struktuuripoliitikat ⁽¹³³⁾. Seetõttu sai liidumaa ISB ja RIMi kaudu nimetatud meetmete eesmärgil oma poliitikat ellu viia, mis tõestab, et ISB ja RIMi tegevus on meetme seisukohast riigiga seostatav. Seetõttu on kõigi nende meetmete korral tegemist vahenditega, mis on riigiga seostatavad.

b) Majandustegevus

- (173) Nagu on märgitud otsuses kohtuasja Flughafen Leipzig/Halle ⁽¹³⁴⁾ kohta, saab taristu ehitamist käsitleda majandustegevusena, kui sellega on seotud otsene kasutamine ärieesmärkidel, nagu kõnealuselgi juhul.
- (174) Spordirajatiste (sealhulgas ringradade ja maastikusõiduparkide), vabaajaparkide ⁽¹³⁵⁾, majutus- ja toitlustusasutuste, sõiduohutuskeskuste, sõidukoolide, mitmeotstarbelistele hallide ja sularahata maksesüsteemide käitamine ning rentimine kutselistel ja harrastuslikel eesmärkidel ⁽¹³⁶⁾ on nii omanike kui ka käitajate jaoks majandustegevus. Seega on selle majandustegevusega seotud taristu ehitamine või renoveerimine samuti majandustegevus. Mittemajandusliku tegevuse hulka kuulub muu hulgas spordirajatise kasutamine harrastajate poolt ⁽¹³⁷⁾ ja kutseliste spordiklubide korraldatavad noorte treeningud, kui selle tegevuse raamatupidamine on majandustegevuse raamatupidamisest eraldi ⁽¹³⁸⁾. Kuna taristu ja majandustegevuse vahel, mille jaoks seda kasutatakse, on lahutamatu seos, on Nürburgringi spordi- ja turismitaristu ehitamine, arendamine ja käitamine nii investorite kui ka käitajate jaoks majandustegevus isegi juhul, kui taristu kasutamisest saadav tulu ei kata selle ehitamise kulusid ja üle 90 % Nürburgringi spordiga seotud tegevusest liigitub harrastusspordiks. Viimane asjaolu on tähtis ainult kasutaja seisukohast: harrastajad ei ole ettevõtjad. Nürburgringi spordi- ja turismitaristu ei ole üldtaristu, nagu avalik tee, mis on rajatud üldiseks kasutamiseks. Kõnealuse taristu ehitamise rahastamise kohta (kontsernikonto laenu, osanikulaenu ja hiljem ISB laenu abil) kehtivad seetõttu riigiabi eeskirjad.
- (175) Vormel 1 või muude motospordiürituste korraldamisel on tegemist teenuste osutamisega profisporditurule, mis saab suurt kasu ülekandeõigustest. Asjaolu, et vormel 1 ja muude motospordiürituste korraldamine on

⁽¹²⁹⁾ Rheinland-Pfalzi liidumaa kontrollikoja 15. juuni 2010. aasta arvamus, I osa, lk 14.

⁽¹³⁰⁾ Vt joonealune märkus eelpool.

⁽¹³¹⁾ Rheinland-Pfalzi liidumaa kontrollikoja 15. juuni 2010. aasta arvamus, I osa, lk 15.

⁽¹³²⁾ Rheinland-Pfalzi liidumaa kontrollikoja 15. juuni 2010. aasta arvamus, I ja II osa.

⁽¹³³⁾ Vt RIMi kirjeldust

<http://test.isb.rlp.de/de/die-isb/beteiligungen/rheinland-pfaelzische-gesellschaft-fuer-immobilien-und-projektmanagement/>.

⁽¹³⁴⁾ Üldkohtu 24. märtsi 2011. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-443/08 ja T-455/08: Freistaat Sachsen, Flughafen Leipzig/Halle jt vs. Euroopa Komisjon (EKL 2011, lk II-1311), mida apellatsiooniasemes kinnitati Euroopa Kohtu 19. detsembri 2012. aasta otsusega kohtuasjas C-288/11: Mitteldeutsche Flughafen AG ja Flughafen Leipzig-Halle GmbH vs. Euroopa Komisjon (kohtulahendite kogumikus veel avaldamata).

⁽¹³⁵⁾ C 53/2002: Space Park Development.

⁽¹³⁶⁾ SA.35440: Arena Jena. Seoses elukutselistele sportlastele ettenähtud taristuga vt riigiabi juhtum SA.31722 Ungari maksusoodustuskava kohta. Seoses niisuguste üldsusele ette nähtud spordikeskuste käitamisega, mis nõuavad sissepääsutasu, vt riigiabi juhtum SA.33952: Kletteranlagen des Deutschen Alpenvereins.

⁽¹³⁷⁾ SA.33618: Uppsala spordikompleks; SA.35135: Multifunktionsarena der Stadt Erfurt; SA.35440: Multifunktionsarena der Stadt Jena.

⁽¹³⁸⁾ N 118/2000: toetuse andmine profispordiklubidele.

struktuurset kahjumlik või teenib regionaalpoliitilisi eesmäärke, ei ole piisav põhjus nende rahastamise väljajätmiseks riigiabi eeskirjade kohaldamisalast. Komisjon on seetõttu seisukohal, et vormel 1 ja muude motosportidurite korraldamine on majandustegevus.

- (176) Turismi edendamine, projekti arendamine, kinnisvara ehitamine, ärijuhtimine ning autode ja mootorratastega kauplemine on samuti majandustegevus.

c) Valikulisus

- (177) Komisjon on seisukohal, et äriühingute tasandil võetud meetmed (NG puhul 1., 3., 8., 9., 13., 14., 16., 18. ja 19. meede; äriühingute EWN, FSZ, MAN, TTI, BWN, BWNB ja Camp4Fun puhul 2. meede; MSRI puhul 4., 5., 8., 9., 11., 12., 18. ja 19. meede; CST puhul 5. meede; MIB puhul 7. meede; CMHNI puhul 8., 9., 18. ja 19. meede; NAG puhul 10. ja 17. meede; Mediinvesti, Geisler & Trimmeli ning Weberi puhul 15. meede), on valikulist laadi, sest nendega tagati eelnimetatud käitajatele soodne kohtlemine. Peale selle ei olnud taristu ehitamise ja käitamise õiguse andmine läbipaistev, mittediskrimineeriv ega kooskõlas riigihanke-eeskirjadega. Kasutaja tasandi meetmed ei ole valikulised, sest harrastusspordiklubidele ja üldsusele oli tagatud juurdepääs läbipaistvatel ja mittediskrimineerivatel tingimustel.

d) Konkurentsi ja kaubanduse kahjustamine

- (178) 1.–19. meetmega kahjustati konkurentsi turgudel, kus tegeletakse ringradade, maastikusõiduparkide, vabaajaparkide, majutus- ja toitlustusasutuste, sõiduohutuskeskuste, sõidukoolide, mitmeotstarbelistele hallide ja sularahata maksesüsteemide käitamisega, aga ka turismiedenduse, projektide arendamise, kinnisvara ehitamise, ärijuhtimisega ning autode ja mootorratastega kauplemisega, sest Nürburgringi taristu jaoks antud abiga toetati vormel 1 võidusõidu korraldamist ja kõnealuse taristu kasutamist. Vormel 1 ja muude motosportidurite korraldamisega soodustati nende ürituste külastajate arvu kasvu.
- (179) Kõnealuste meetmetega anti NGle, MSRIle ja CMHNIle võimalus oma majandustegevust jätkata, sest vastupidiselt konkurentidele, kellel olid rahalised raskused, ei pidanud nemad seisma silmitsi tagajärgedega, mis tavaliselt oleks nende nõrku majandusnäitajaid arvestades tekkinud. Tegemist on konkurentsi kahjustamisega, sest teised samal turul tegutsevad ettevõtjad pidid tulema toime ilma riigiabita.
- (180) Kui vaadelda mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele, siis konkureerib Nürburgring vormel 1 võidusõitude ja Saksamaa turismiautode meistrivõistluste korraldamisel teiste liidu ringradadega, kus peetakse kõrgel tasemel motosportidurite võistlusi; samuti ei saa välistada, et Nürburgringi vabaajapark tõmbab ligi ka külastajaid Belgiast (mille piir Saksamaaga on Nürburgringist umbes 50 km kaugusel). Sellega seoses tuleb meelde tuletada asjaolu, et ühe kaebuse esitas konkureeriv Eifelparki vabaajaparki käitaja (vt põhjendus 2). Samuti ei saa jätta kõrvale asjaolu, et maastikusõiduparkide, majutus- ja toitlustusasutuste, sõiduohutuskeskuste, sõidukoolide, mitmeotstarbelistele hallide ja sularahata maksesüsteemide käitamisega ning turismiedenduse, projektide arendamise, kinnisvara ehitamise, ärijuhtimisega ning autode ja mootorratastega kauplemisega avaldati mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele.

e) Eelis

- (181) Et kontrollida, kas riigiasutuse ja ettevõtja vaheline tehing on riigiabi, tuleb komisjoni väljakujunenud praktika alusel, mida on kinnitanud kohtupraktika, aluseks võtta turumajanduslikult tegutseva investori põhimõte⁽¹³⁹⁾. Selle järgi peab turul äriühinguna toimiv riik käituma nagu eraettevõtja. Vastasel korral võib olla tegemist riigiabiga. Turumajanduslikult tegutseva investori põhimõtte kohaldamise korral tehakse riigiabi kindlaks selle

⁽¹³⁹⁾ Vt Euroopa Kohtu 21. märtsi 1991. aasta otsus kohtuasjas C-305/89: Itaalia vs. komisjon („ALFA Romeo”) (EKL 1991, lk I-1603, punktid 18 ja 19); Üldkohtu 30. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas T-16/96: Cityflyer Express vs. komisjon (EKL 1998, lk II-757, punkt 51); Üldkohtu 21. jaanuari 1999. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-129/95, T-2/96 ja T-97/96: Neue Maxhütte Stahlwerke ja Lech-Stahlwerke vs. komisjon (EKL 1999, lk II-17, punkt 104); Üldkohtu 28. veebruari 2012. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-268/08 ja T-281/08: Land Burgenland ja Austria vs. komisjon (EKL 2012, lk II-0000, punkt 48).

põhjal, kas eraettevõtja oleks sarnases olukorras samamoodi käitunud. Selle põhimõtte kasutamisel ei saa mittemajanduslikke kaalutlusi abi andmise põhjustena arvestada. Nagu on kindlaks määratud asjaomases kohtupraktikas, ei saa riigi meetmeid vaadelda muudest abimeetmetest lahus, vaid hinnata nendega koos ⁽¹⁴⁰⁾.

- (182) Hindamaks, kas omanikele või käitajatele (kuni 30. aprillini 2010 NGle, MSRile ja CMHNile ja 1. maist 2010 kuni 31. oktoobrini 2012 ka NAGle) anti eelis, kasutatakse turumajanduslikult tegutseva investori põhimõtet. Esiteks ei ole 1.–19. meede *pari passu* tehingud ⁽¹⁴¹⁾, sest Saksamaa ei leidnud erainvestorit, kes oleks olnud valmis samaväärsetel tingimustel (nt projekti „Nürburgring 2009” I osasse) investeerima. Kaks laenu andsid küll eraettevõtjad, aga nende eraldatud summad olid võrreldes avaliku sektori investeeringutega väikesed, need hõlmasid üksnes projekti „Nürburgring 2009” II osa (st peamiselt hotelle) ⁽¹⁴²⁾ ning neid ei antud NGle ega teistele abisaajatele, vaid ainult CMHNile ja MSRile.

Tabel 14

Erasektori finantseerimisasutuste antud laenud CMHNile/MSRile

Finantseerimisasutus	Aasta	Saaja	Summa (miljonites eurodes)	Intressimäär	Tagatis (miljonites eurodes)
Bank für Tirol und Vorarlberg	2008	CMHN	[...]	[...] % + [...] % maks	[...] (hüpoteek) MSRi osade pantimine
Kreissparkasse Ahrweiler	2010	MSR	[...]	[...] %	

- (183) Saksamaa tunnistab igatahes, et projekti II osa jaoks ei leitud pikaajalist investorit.
- (184) Peale selle sai komisjon projekti „Nürburgring 2009” ja NG kohta ajavahemikuks 2006–2010 järgmised äriplaanid.

Tabel 15

Projekti „Nürburgring 2009” äriplaanid (miljonites eurodes)

Asjaomane äriühing/tegevus	Aeg	Kulud	Käive (2009–2020)	Maksueelne kasum (2009–2020)
Projekt „Nürburgring 2009”	Dets 2005	113 (*)	281	22
Projekt „Nürburgring 2009”	Märts 2006	113 (*)	181	– 59
Projekt „Nürburgring 2009”	Märts 2006	113 (*)	281	22
Projekt „Nürburgring 2009”	August 2006	113 (*)	281	22

⁽¹⁴⁰⁾ Euroopa Kohtu 19. märtsi 2013. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-399/10 P ja C-401/10 P: Bouygues SA ja Bouygues Télécom SA vs. komisjon (kohtulahendite kogumikus veel avaldamata); Üldkohtu 15. septembri 1998. aasta otsus kohtuasjas T-11/95: BP Chemicals vs. komisjon (EKL 1998, lk II-3235, punkt 171).

⁽¹⁴¹⁾ *Pari passu* tehing on tehing, mille teevad võrdväärse olukorras olev avaliku sektori asutus ja eraettevõtja ühesugustel tingimustel (ja seetõttu on ka risk ja tulu võrdväärseid).

⁽¹⁴²⁾ MSRi kahe vähemusosaniku antud laenud (Geisler & Trimmet: [...] miljonit eurot; Weber: [...] miljonit eurot; mõlema intressimäär on [...] % mõlemad on tagatisteta) on ebaolulised, sest need ettevõtjad juhtisid taristu ehitust ja neid ei saa arvestada, kuna neil olid projektis oma huvid.

Asjaomane äriühing/tegevus	Aeg	Kulud	Käive (2009–2020)	Maksueelne kasum (2009–2020)
Projekt „Nürburgring 2009”	Nov 2007	135	279	45
Projekt „Nürburgring 2009”	Dets 2008	140	283	40
Projekt „Nürburgring 2009”	Märts 2009	159	287	28
Projekt „Nürburgring 2009”	August 2009	195	331 (**)	67 (**)
Projekt „Nürburgring 2009”	Okt 2009	200	260 (**)	– 17 (**)
Projekt „Nürburgring 2009”	Dets 2009	200	254 (**)	– 35 (**)
NG, MSR, CMHN konsolideeritult (***)	Juuli 2010	—	283	– 769 (****)
NG, MSR, CMHN konsolideeritult (***)	Sept 2010	—	283	– 269 (****)
NG, MSR, CMHN konsolideeritult (***)	Sept 2010	—	—	59 (****)

(*) Projekti pealkiri oli „Erlebnisregion Nürburgring” ja see hõlmas ka ühte hotelli.

(**) Baasstsenaarium (ei parim ega halvim stsenaarium).

(***) Ajavahemiku 2010–2030 tulemused.

(****) Halvim stsenaarium.

- (185) Tabelist 15 nähtub selgelt, et hinnangulised kulud suurenesid projekti „Nürburgring 2009” ettevalmistusetapis pidevalt, samal ajal kui tulu (maksueelne kasum) vähenes märkimisväärselt – 2005. aasta detsembrikuiselt 22 miljoni euro suuruselt oodatavalt kasumilt 2009. aasta detsembriks 35 miljoni euro suuruse oodatava kahjumini. Erainvestori jaoks ei oleks niisugune kulude järsk kasv ja tulu hüppeline vähenemine projekti ettevalmistusetapis 2005. aasta detsembrist kuni 2009. aasta detsembrini (kättesaadava teabe põhjal oli ehituse peamised rahalised vahendid 2008. aasta maist 2010. aasta juunini tagatud) vastuvõetav olnud.
- (186) Igal juhul tegi komisjon kõnealuste äriplaanide kontrollimisel, mille juures ta kohaldas turumajanduslikult tegutseva investori põhimõtet, kindlaks järgmist:
- osa 1., 2. ja 3. meetmest võeti juba enne esimese äriplaani koostamist 2005. aasta detsembris. Seetõttu ei saa lähtuda sellest, et meetmete võtmine otsustati asjaomaste äriplaanide alusel;
 - osa 2. ja 3. meetmest võeti ühel ajal esimese äriplaani koostamisega (2005. aasta detsembris). Komisjon märgib, et neid meetmeid võeti avaliku sektori püsiva toetusega, mida oli hakatud andma juba varem (2002. aastal või enne seda), ilma erasektori vahenditeta ja sellise ettevõtja toetuseks, mille finantsolukord halvenes. Seetõttu ei saa 2. ja 3. meetme asjaomaseid osi vaadelda varasematest meetmetest (1., 2. ja 3. meetme osadest) eraldi, vaid need on pigem viimaste jätkuks ja seetõttu tuleb neid käsitleda lisaeelise andmisena;
 - osa 2. ja 3. meetmest võeti siis, kui juba kolm esimest äriplaani olid 2005. aasta detsembris, 2006. aasta märtsis ja 2006. aasta augustis esitatud. Siiski nendib komisjon, et nendes plaanides prognoositav NG käive ja kasum jäid samaks, vaatamata NG tegelike majandustulemuste silmatorkavale halvenemisele sel ajavahemikul

(negatiivne omakapital, kohustuste märkimisväärne suurenemine, käibe vähenemine, iga-aastane kahjum). Seepärast ei saanud neid äriplaane käsitleda realistlike ja vastuvõetavana, sest nendes ei arvestatud ettevõtja halbu majandustulemusi, vaid jäeti prognoosid samaks;

- d) esimeses kuues äriplaanis (2005. aasta detsembris, 2006. aasta märtsis, 2006. aasta augustis, 2007. aasta novembris ja 2008. aasta detsembris) ei käsitletud NG tulevast tegevust tervikuna, vaid osaliselt, sest neis ei arvestatud vormel 1 tegevusala. Seega ei saanud asjaomaseid äriplaane käsitleda usaldusväärse alusena NG rahalise toetuse üle otsustamiseks.
- e) 2009. aasta märtsist detsembrini sisaldasid äriplaaneid ka vormel 1 tegevusala. Kuid prognooside kohaselt oli see tegevusala kogu ajavahemikus 2009–2020 kahjumlik ning selle käibe oli stabiilne ja samal tasemel kui 2009. aastal; seega näib, et vormel 1 tegevusala ümberkorraldamist ei olnud ette nähtud. Samuti märgib komisjon, et nendes plaanides prognoositud tulu oli palju väiksem kui varasemates plaanides (7–9 miljonit eurot võrrelduna 22–40 miljoni euroga). Need asjaolud vähendavad nende ärimudelite usaldusväärust, mis esitati äriplaanides 2009. aasta märtsist detsembrini.
- f) Nii 2010. aasta juulikuises kui ka septembrikuises äriplaanis nähti halvima stsenaariumi korral ette kahjumi saamine kuni 2030. aastani, st äritegevust ei peetud elujõuliseks.
- g) 2010. aasta septembris koostatud äriplaanis prognoositi lõpuks kasumi teenimist ajavahemikus 2016–2030, kuid see plaan ei hõlmanud tundlikkusanalüüsi (st halvima stsenaariumi näitajaid). Samuti ei arvestatud selles plaanis NG tegelike majandustulemuste järsu halvenemisega samal ajavahemikul (negatiivne omakapital, kohustuste märkimisväärne suurenemine, käibe vähenemine, iga-aastane kahjum). Seega ei saa seda äriplaani pidada realistlikuks ja vastuvõetavaks, sest selles ei arvestatud äriühingu seniseid halbu majandustulemusi.
- (187) Eelnimetatud põhjustel on komisjon seisukohal, et NGle kui raskustes olevale äriühingule toetuse andmist avaliku sektori vahenditest (vt punkt 5.1) – et rahastada äriühingu toonast äritegevust (ringraja käitamine) või tulevast äritegevust (nii ringraja kui ka uute hotellide käitamine) – ei saa asjaomaseid äriplaane arvestades lugeda turunduetega kooskõlas olevaks.
- (188) Arvestades turumajanduslikult tegutseva investori põhimõtet, võib meetmeid ükshaaval vaadeldes öelda järgmist.

21. märtsi 2012. aasta otsusega vastuolus olevad meetmed

- (189) **1. meetme** (kapitali andmine NGle liidumaa ja Ahrweileri maakonna poolt sissemaksete tegemise kaudu kapitalireservi ja kapitali suurendamise kaudu) kohta märgib komisjon, et esitatud äriplaanide analüüs on asjakohane. Ükski erainvestor ei oleks NGle 2004. ega järgnevatel aastatel kapitali andnud. Kapital, mille liidumaa andis NGle 1. mail 2002 (2 179 000 eurot) ja 21. detsembril 2004 (22 839 241 eurot) ning liidumaa ja Ahrweileri maakond 4. septembril 2007 (10 000 000 eurot), kujutab endast seega endast riigiabi kogu antud kapitali ulatuses.
- (190) **2. meetme** (NG osanikulaen enne projekti „Nürburgring 2009“ algust) puhul leiab komisjon Saksamaa esitatud majandusnäitajate põhjal, et EWN, Camp4Fun ja TTI olid igal aastal kahjumis ning nende omakapital oli negatiivne, kui nad said 2. meetme asjaomased osad (vt tabelid 1–4). Samal ajal olid BWN1, BWN2 ja BWN3, kes said laenu 2004.–2007. aastal, kogu kõnealusel ajal kahjumis ning nende omakapital oli 2005., 2006. ja 2007. aastal negatiivne. Lõpuks oli ka MAN nii kumulatiivselt kui ka iga-aastaselt kahjumis, kui ta sai 2. meetmest oma osa. Arvestades suuniste punkti 11, on komisjon seisukohal, et kõnealused ettevõtjad olid 2. meetme võtmise ajal raskustes. Teisest küljest märgib komisjon Saksamaa esitatud majandusnäitajate põhjal, et FSZ ei olnud raskustes, kui ta sai oma osa 2. meetmest, sest tema majandusnäitajate põhjal ei esinenud ühtegi suuniste punktis 11 esitatud tunnust. Laenu andmine ettevõtjatele, kes olid niisugustes raskustes, et ükski erainvestor ei oleks neile ükskõik millise intressiga laenu andnud, eriti kuna nad kuulusid ettevõtjale, mis oli ise suurtes raskustes (NG), kujutab endast eelise andmist nendele ettevõtjatele kogu laenu ulatuses. NG laenu oma tütar-ettevõtjatele EWNile (6 195 170,02 eurot), BWNle/BWN3le (3 760 000 eurot), Camp4Funile (450 000 eurot), MANile (100 000 eurot) ja TTIlle (25 000 eurot) ei ole seega kooskõlas turumajanduslikult tegutseva investori põhimõttega. Sellega seoses tuleb öelda, et äriühingutele MAN ja TTI antud laenud on väiksemad kui vähese

tähtsusega abi ülempiir, kuid Saksamaa ei ole ei väitnud ega tõestanud, et kõik komisjoni määruse (EÜ) nr 1998/2006 ⁽¹⁴³⁾ tingimused olid täidetud. Määrust saab siiski kasutada abi sissenõudmise etapis, kui Saksamaa tõestab, et kõik asjaomased tingimused olid täidetud. Edasi märgib komisjon, et FSZle antud laenuga (646 738,12 eurot) ei antud eelist, sest selle 6 % intressimäär oli turul tavapärane, kuna see oli vastavuses laenu andmise ajal Saksamaal kehtinud baasintressimääraga (2002. aasta aprillis 5,06, 2003. aasta märtsis 4,8 ja 2008. aasta märtsis 5,19) ⁽¹⁴⁴⁾ ning FSZ finantsolukorrale lisatavate baaspunktidega (100 baaspunkti), arvestades, et laenu saamise ajal ei esinenud FSZ suhtes suuniste punktis 11 sätestatud märke ⁽¹⁴⁵⁾. Seetõttu ei olnud FSZle antud laen riigiabi.

- (191) Seoses **3. meetmega** (liidumaa laenu NGle kontsernikonto kaudu) ei esitanud Saksamaa ühtegi tõendit selle kohta, et NG ei saanud kasu intressimäärast, mis oli konkurentidele kehtivate tingimustega võrreldes soodsam. Liiatigi on raske ette kujutada, et ettevõtja, kes on NGga võrreldavates rahalistes raskustes, turult üldse laenu saaks, rääkimata intressimääradest. Vahendite ja sellekohaste intresside lõplik tagasimaksmine toimub alles hiljem ega ole meetmete võtmise ajal teada ning seetõttu ei saa seda asjaolu turumajanduslikult tegutseva investori põhimõtte kohaldamisel arvesse võtta. Seega ei olnud kontsernikonto kaudu rahastatud meetmete võtmine kooskõlas turutingimustega. Laenu andmine ettevõtjale, kes on sellistes raskustes, et ükski erainvestor ei annaks talle mitte mingisuguse intressiga laenu, kujutab endast eelise andmist kogu laenu ulatuses. Laenu, mille NG sai liidumaalt alates 30. juunist 2003 kuni 11. maini 2010 (vt laenude loetelu tabelis 5), hõlmavad abi 399 805 370 euro suuruses kogusummas.
- (192) Pärast **4. meetme** (NG laen MSRile) kontrollimist eelnimetatud põhimõtte alusel jõudis komisjon samasugusele järeldusele. Raske on ette kujutada, et meetme võtmise ajal (2007. aasta detsembris) oleks ettevõtjale, kes oli niisugustes rahalistes raskustes nagu MSR (vt tabel 12 ja põhjendus 155), turul üldse laenu antud, kõnelemata intressimäärast. Laenu andmine ettevõtjale, kes on sellistes raskustes, et ükski erainvestor ei annaks talle mitte mingisuguse intressiga laenu, kujutab endast eelise andmist kogu laenu ulatuses. Eelis, mille NG andis MSRile 27. detsembril 2007 eraldatud 300 000 euro suurusega laenuga, on seetõttu võrdne 300 000 euroga.
- (193) NG antud toetus CSTle (**5. meede**) ei ole kooskõlas turumajanduslikult tegutseva investori põhimõttega. Komisjon märgib Saksamaa esitatud majandusnäitajate põhjal, et CST oli ajavahemikus 2008–2011 igal aastal kahjumis, tema omakapital oli negatiivne ja peale selle alustati 2009. aastal tema likvideerimist. Arvestades suuniste punkti 11, on komisjon seega seisukohal, et CST oli raskustes, kui ta sai (aastatel 2008–2011, vt tabel 6) 5. meetme hulka kuuluva laenu. Laenu andmine ettevõtjale, kes on sellistes raskustes, et ükski erainvestor ei annaks talle mitte mingisuguse intressiga laenu – eriti kuna CST kuulus ettevõtjale, kes oli ise tõsistes rahalistes raskustes (NG) –, kujutab endast eelise andmist kogu laenu ulatuses. Seetõttu on eelis, mille NG andis CSTle 27. augustil 2008 ja 18. aprillil 2011 kokku 11 032 060 euro suuruste laenudega, võrdne kogu laenu summaga.
- (194) Toetuskirjaga, mille NG andis 23. detsembril 2009 CST kasuks, nõustus NG rahastama CST rahalisi kohustusi, mida CST täita ei suuda. Selliste rahaliste kohustuste täitmine pidi toimuma laenu abil, mille NG annab CSTle intressimääraga 6 %. Kohustus hõlmas ka NG selliste nõuete allutamist, mis tulenesid laenudest, mida NG rahastas 23. detsembril 2009. aasta toetuskirjaga, kus nähti ette, et NG asjaomased nõuded CST vastu paigutuvad viimasele järjekohale, pärast kõigi teiste võlausaldajate nõudeid CST vastu. Seda arvestades on komisjon seisukohal, et turumajanduslikult tegutsev võlausaldaja ei oleks nõus rahastama tõsistes raskustes oleva äriühingu tagasimaksmata laene ega allutama tõsistes raskustes oleva äriühingu olemasolevaid nõudeid, sest selline meede tähendaks faktiliselt nõuete kaotamist. Seetõttu on komisjon seisukohal, et toetuskiri, mis hõlmas kohustust rahastada tagasimaksmata laene ja nendest tulenevate nõuete allutamist, kujutab endast eelise andmist. Seega on toetuskiri komisjoni arvates meede, mis võeti lisaks 2008.–2011. aastal antud laenudele (vt põhjendus 182), sest a) toetuskirja ei antud kõnealuste laenudega samal ajal, b) seda ei nähtud ette ega rakendatud laene käsitlevate

⁽¹⁴³⁾ Komisjoni 15. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1998/2006, milles käsitletakse asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 379, 28.12.2006, lk 5).

⁽¹⁴⁴⁾ Vt http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html.

⁽¹⁴⁵⁾ Vt komisjoni teatis viite- ja diskontomäärade kindlaksmääramise meetodi läbivaatamise kohta (ELT C 14, 19.1.2008, lk 6).

lepingutega ja c) selle üle otsustas NG omal äranägemisel, et vältida CST maksejõuetuks muutumist. Meetme summa on võrdne NG poolt 23. detsembril 2009. aasta toetuskirja alusel rahastatud laenude summaga, kuid komisjonil ei ole andmeid selle suuruse kohta.

- (195) Viimaks leiab komisjon seoses nõuete allutamisega, et NG ja CST leppisid selle kokku 13. detsembril 2010 ning lepingu kohaselt anti kuni 30. novembrini 2010 laene kokku 10,4 miljonit eurot (st tabelis 6 esimesed 13 laenu 15st). Peale selle paigutasid NG nõuded CST vastu nõuete allutamise tõttu viimasele järjekohale, pärast kõigi teiste võlausaldajate nõudeid CST vastu. Seda arvestades on komisjon seisukohal, et turumajanduslikult tegutsev võlausaldaja ei oleks olnud nõus rahastama allutama tõsistes raskustes oleva äriühingu olemasolevaid nõudeid, sest selline meede tähendaks faktiliselt nõuete kaotamist. Seetõttu on nõuete allutamine komisjoni seisukoha järgi eelise andmine. Samuti on komisjon arvamusel, et nõuete allutamine 2010. aastal on meede, mis võeti lisaks nende aluseks olevatele laenudele, sest a) nõuete allutamise üle ei otsustatud kõnealuste laenudega samal ajal, b) seda ei nähtud ette ega rakendatud nõuete aluseks olevaid laene käsitlevate lepingutega ja c) selle üle otsustas NG omal äranägemisel, et vältida CST maksejõuetuks muutumist. Meetme summa on võrdne allutatavate nõuete kogusummaga, st 10,4 miljoni euroga.
- (196) Seoses NG maksetega IPCle (**6. meede**) võtab komisjon teadmiseks Rheinland-Pfalzi liidumaa kontrollikoja seisukoha, et hoolas ettevõtja ei oleks asjaomaseid ettevõtjaid teenuste osutamiseks valinud ning et NG ei kontrollinud piisavalt põhjalikult nende ettevõtjate varasemat tegevust, et hinnata nende sobivust ja uurida, kas nende pakutud tingimused projekti „Nürburgring 2009” rahastamiseks on realistlikud ⁽¹⁴⁶⁾. Seepärast leiab komisjon, et IPC valimisega asjaomaste teenuste osutamiseks anti nendele ettevõtjatele eelis. Meede on seega riigiabi, mis on võrdne nendele ettevõtjatele makstud summadega, mis on kokku 640 000 eurot.
- (197) Peale selle on komisjon seisukohal, et NG 3 miljoni euro suurune laen PNGle ja PNG 2 941 000 euro suurune laen MSRile moodustavad tervikuna meetme, mille puhul PNG oli ainult vahendaja, kes sai selle eest tasu [...] eurot. Abisaaja oli MSR, kes sai lõpuks laenu ajal, mil ta oli juba nii suurtes rahalistes raskustes, et ta turult ei oleks laenu saanud. Laenu andmine ettevõtjale, kes on sellistes raskustes, et ükski erainvestor ei annaks talle mitte mingisuguse intressiga laenu, kujutab endast eelise andmist kogu laenu ulatuses. Eelis, mille NG andis MSRile 15. oktoobril 2008. aastal antud laenuga, on võrdne 2 941 000 euroga.
- (198) **7. meetme** raames loovutas MIB NGle oma nõuded CST vastu, kes oli asjaomase laenu saaja, ning NG maksis MIBle selle eest põhisumma ja ka intressid. Komisjon märgib, et kuna CST oli raskustes (vt põhjendus 184), ei olnud tõenäoline, et MIB oleks CSTle antud laenu tagasi saanud. Seetõttu oli see meede MIBle kasulik, sest ta sai oma nõuded realiseerida ja teda asendas NG, kellest sai raskustes oleva äriühingu võlausaldaja. Kuna CSTl puudus elujõulisuse taastamise kava, milles oleks kirjeldatud ettevõtja elujõulisuse taastamist ja mis oleks sel viisil muutnud usutavaks tema väljaavaated võlad tasuda, ei ole see meede kooskõlas turumajanduslikult tegutseva investori põhimõttega. MIB nõuete loovutamine NGle 1 476 830,88 euro suuruses summas kujutab endast seega riigiabi summas 1 476 830,88 eurot.
- (199) Seoses **8. meetmega** (ISB 325 265 000 euro suurune laen NGle, MSRile ja CMHNile) tuleb märkida, et laenu andmine ilma asjaomase garantiita (9. meede) ettevõtjatele, kes on sellistes raskustes, et ükski erainvestor ei annaks neile mitte mingisuguse intressiga laenu, kujutab endast eelise andmist nendele ettevõtjatele kogu laenu ulatuses. Kõnealusel juhul ei seisne abi mitte laenus (8. meede), vaid ainult garantiis (9. meede), sest komisjon ei saa välistada, et erasektori võlausaldaja ei oleks võinud NGle, MSRile ja CMHNile liidumaa garantii olemasolul (9. meede) võrreldavatel tingimustel laenu anda.
- (200) **9. meede** – garantii ISB 325 265 000 euro suurusele laenule (8. meede) – ei ole kooskõlas turumajanduslikult tegutseva investori põhimõttega. Tegemist on avaliku sektori meetmega piirkondliku arengu eesmärgil; turumajanduslikult tegutsev investor ei oleks võtnud raskustes olevate äriühingute kasuks niisuguseid meetmeid ega

⁽¹⁴⁶⁾ Vt Rheinland-Pfalzi liidumaa kontrollikoja 2009. aasta aruanne, lk 3 ja 4, aadressil <http://www.landtag.rlp.de/landtag/drucksachen/4741-15.pdf>.

kahjustanud sellega märkimisväärselt enda rahalisi huve. Lisaks nendib komisjon, et piirkondliku arengupoliitika eesmärk ei ole muuta raskustes olevaid äriühinguid elujõuliseks. Samuti on komisjon seisukohal, et täitmata on tingimused, mis on esitatud komisjoni teatistes EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta garantiidena antava riigiabi suhtes ⁽¹⁴⁷⁾ (edaspidi „garantiiteatis”) ja mis võimaldavad välistada riigiabi olemasolu. Nimelt olid abisaajad raskustes olevad äriühingud, garantii kattis laenu 100 % ning liidumaa ei olnud maksnud garantiipreemiat tagatud laenude krediidiriskide ülevõtmise eest. Arvestades abisaajate (NG, MSR, CMHN) tõsiseid rahalisi raskusi asjaomase garantii andmise ajal (vt tabelid 11–13), leiab komisjon, et turumajanduslikult tegutsev võlausaldaja ei oleks abisaajatele kõnealustel tingimustel garantiid andnud. Komisjonil puudub teave selle kohta, kas garantiid kasutati. Seetõttu on komisjon seisukohal, et 9. meede kujutab endast riigiabi. NGle, MSRile ja CMHNile liidumaa garantii kaudu antud abi on võrdne asjaomase laenu summaga (8. meede), st NG puhul 96 574 200 eurot ja 113 590 800 eurot, MSRi puhul 92 000 000 eurot ja CMHNi puhul 23 100 000 miljonit eurot.

- (201) Komisjon märgib seoses **10. meetmega** (Nürburgringi kompleksi rentimine NAGle), et eelise andmist rentnikule saab üldiselt välistada pakkumismenetlusega. Kõnealusel juhul aga ei korraldatud ajakohastatud Nürburgringi kompleksi käitaja valimiseks pakkumismenetlust. Sellele vaatamata oli rendilepingus kehtestatud minimaalne rendisumma – välja arvatud esimesel kolmel aastal (st 1. maist 2010 kuni 30. aprillini 2013) – turul tavapärase minimaalse ja maksimaalse aastase rendisumma vahemikus, mis oli kindlaks määratud 29. septembri 2011. aasta eksperdiarvamuses. EBITDA-põhine renditasu oli isegi suurem kui eksperdiarvamuses nimetatud turunõuetele vastav aastane renditasu, välja arvatud teisel rendiaastal. Komisjon märgib seetõttu, et 29. septembri 2011. aasta eksperdiarvamuses esitatud 15 miljoni euro suurune minimaalne renditasu, mis kehtis alates 1. maist 2013, võis olla kooskõlas turunõuetega, sest see jäi turul tavapärase renditasude vahemikku ega oleks andnud seetõttu NGle eelist. Rendileping kehtis aga tegelikult vaid 1. maist 2010 31. oktoobrini 2012. Eksperdiarvamuses ja rendilepingus kolmeks esimeseks rendiaastaks kindlaks määratud minimaalne renditasu on esitatud tabelis 16.

Tabel 16

Nürburgringi kompleksi minimaalne renditasu

	1.5.2010–30.4.2011	1.5.2011–30.4.2012	1.5.2012–30.4.2013
Eksperdiarvamus	1,6 miljonit eurot	12 miljonit eurot	12,3 miljonit eurot
Rendileping	0 eurot	5 miljonit eurot	11,5 miljonit eurot

Sel põhjusel on komisjon seisukohal, et renditasu, mis kehtis 1. maist 2010 kuni 31. oktoobrini 2012, kujutas endast valikulise eelise andmist NAGle ning võrdub a) eksperdiarvamuse kohaselt ette nähtud renditasu ja b) rendilepingus kehtestatud renditasu vahega. Komisjon jõuab järeldusele, et abi summa on 9 miljonit eurot, s.o renditasude a ja b vahe (kolmanda aasta eest arvestatakse ainult pool sellest vahest, sest rendileping lõppes 31. oktoobril 2012, st kolmanda aasta poole peal) ⁽¹⁴⁸⁾.

- (202) **11. meetme** (RIMi laen MSRile Mediinvesti kui vahendaja kaudu ja – ühe laenu puhul – ka PNG kaudu) puhul tunnistab Saksamaa ka ise, et projekti „Nürburgring 2009” II osa rahastamiseks erainvestorit ei leitud. Samuti nähtub Rheinland-Pfalzi liidumaa kontrollikoja arvamusel, et võimalikud investorid ei pidanud projekti turutingimuste kohaselt kasumlikuks. Mitu vabaajaparkidega tegelevat eraettevõtjat loobus projektis osalemisest. Ilma asjaomase garantiita (12. meede) võis laenu andmine ettevõtjale, kes on sellistes raskustes, et ükski

⁽¹⁴⁷⁾ ELT C 155, 20.6.2008, lk 10.

⁽¹⁴⁸⁾ Abi summa on järgmine (miljonites eurodes): $1,6 + 12 + (12,3/2) - [0 + 5 + (11,5/2)] = 9$.

erainvestor ei annaks talle mitte mingisuguse intressiga laenu, kujutada endast eelise andmist kogu laenu ulatuses. Kõnealusel juhul ei seisne abi mitte laenus (11. meede), vaid garantiis (12. meede), sest komisjon ei saa välistada, et erasektori võlausaldaja ei oleks võinud MSRile tänu liidumaa garantiile (12. meede) samaväärsetel tingimustel laenu anda. Komisjon märgib, et Mediinvest ja PNG ei olnud tegelikud abisaajad, vaid üksnes vahendajad selleks, et RIMi laen MSRini jõuaks. Ainult Mediinvest sai teenuse osutamisest kasu, mis seisnes intressimäärade vähemalt 4,3 % suuruses vahes (RIMilt saadud laenu ja MSRile antud laenu vahel), PNG aga erinevatest intressimääradest tulu ei teeninud (Mediinvestilt saadud laenu intressimäär oli sama mis MSRile antud laenu puhul). Peale selle ei ole komisjonil võimalik põhjendustes 32–34 ja tabelis 14 esitatud andmete põhjal järeldada, et Mediinvest ja PNG küsisid oma teenuste eest intresse, mille määr ei olnud turul tavapärane, või et intressimäärade vahe (Mediinvesti puhul vähemalt 4,3 % ja PNG puhul 0 %) oleks olnud turul kehtivast tasemest suurem. Seetõttu on komisjon seisukohal, et Mediinvesti ja PNGd ei saa pidada 11. meetme raames abisaajateks.

- (203) **12. meetme** (ISBle antud liidumaa garantii RIMi passiivse osaluse suhtes Mediinvestis (11. meede)) suhtes väljendab komisjon seisukohta, et selle lahendusega võimaldati MSRil saada 11. meetme all kirjeldatud laenu. MSRi rahaline olukord oli laenu saamise ajal väga nigel. Ükski erainvestor ei oleks nii halvas rahalises olukorras olevale ettevõtjale garantiid andnud. Komisjonil puudub teave selle kohta, kas garantiid kasutati. Seetõttu on komisjon seisukohal, et 12. meede kujutab endast riigiabi. MSRile liidumaa garantii kaudu antud abi suurus on võrdne asjaomase laenu (11. meede) summaga, mis on 85 484 000 eurot.
- (204) Seoses **13. meetmega** (hasartmängumaksu tulust tehtud liidumaa eraldised NGle turismi edendamiseks) on komisjon seisukohal, et tegemist on avaliku sektori asutuse meetmega turismivaldkonna edendamiseks; turumajanduslikult tegutsev investor ei oleks võtnud niisuguseid meetmeid raskustes oleva äriühingu kasuks ega kahjustanud sel viisil märkimisväärselt enda rahalisi huve. Lisaks leiab komisjon, et turismipoliitika eesmärk ei ole muuta raskustes olevaid äriühinguid elujõuliseks. Arvestades NG halba rahalist olukorda, on komisjon seisukohal, et NGle anti eelis kõnealuse meetmega seotud summa ulatuses. Liidumaa eraldas NGle hasartmängumaksu tulust 2009. aastal 1,6 miljonit eurot ning nii 2010. kui ka 2011. aastal 3,2 miljonit eurot, mis kokku moodustavad NGle eraldatud abi summa.
- (205) Märkused, mis esitati 13. meetme raames turismipoliitika kohta, kehtivad ka **14. meetme** suhtes (liidumaa laenud ja nõuete allutamine). Peale selle kujutab laenu väljastamine ettevõtjale, mis on sellistes raskustes, et ükski erainvestor ei annaks talle mitte mingisuguse intressiga laenu, endast eelise andmist kogu laenu ulatuses. Seega on laenud, mille liidumaa andis NGle – 21. augustil 2007. aastal 20 miljonit eurot, 22. detsembril 2009. aastal 10 miljonit eurot, 28. detsembril 2010. aastal 4,65 miljonit eurot ja 26. aprillil 2011. aastal 3,2 miljonit eurot ning lisaks 9. detsembril 2011. aastal 4,95 miljonit eurot –, riigiabi nende laenude kogusumma ulatuses.
- (206) Nõuete allutamise tõttu, millest liidumaa teavitas 29. augustil 2007 seoses nimetatud 20 miljoni euro suuruse laenuga ja mille eesmärk oli vältida NG maksejõuetuks muutumist, paigutusid liidumaa nõuded NG vastu viimasele järjekohale, pärast kõigi teiste võlausaldajate nõudeid NG vastu. Seda arvestades on nõuete allutamine (osa 14. meetmest) komisjoni arvates 14. meetme raames antud 20 miljoni euro suhtes eraldi eelis, sest sellega kahandati märkimisväärselt liidumaa võimalust oma nõudeid NG vastu sisse nõuda. Meetme summa on võrdne allutatud nõuete summaga, sest sellega võimaldati NGl hoiduda 20 miljoni euro suuruse allutatud laenu tagasimaksmisest.
- (207) **15. meetme** (MSRi osade üleminek NGle ja RIMile) kohta tuleb märkida, et meetme võtmise ajal oli MSR raskustes, st sai kahjumit. See tähendab omakorda, et väärtus, mis tulenes tema tegevusest ja mis osanikele esitati, oli negatiivne. Seega oli MSRi negatiivsete majandustulemuste tõttu ka osade väärtus negatiivne. Teisisõnu oleks võimalik investor MSRi investeerimise korral nõudnud, et talle makstaks summa, mis on võrdne MSRi tegevusest tuleneva kahjumiga, mis kajastub tema osades. MSRi ostmisega soovisid NG ja RIM ettevõtjat selgesõnaliselt toetada. Omanikuvahetus iseenesest ei tähendanud siiski abi andmist MSRile. Pigem võidi MSRile abi anda edasiste meetmetega (nt NG laenu andmine MSRile). MSRi äriõigusliku vormi tõttu ei vastuta osanikud ettevõtja kohustuste eest ning MSRi võõrandamisel NGle ja RIMile maksti tema varasematele omanikele vaid sümboolne müügihind 3 eurot. Komisjon on seetõttu seisukohal, et ühe osa eest makstav üheeurone hind ei loonud MSRi osade võõrandajatele Mediinvestile, Geisler & Trimmelile ja Weberile majanduslikku eelist.

- (208) **16. meede** hõlmab liidumaa osanikulaenu ja toetust NGle vormel 1 võidusõitude korraldamiseks. Liidumaa andis NGle 2003.–2007. aastal oma kontsernikonto kaudu 24 978 808 eurot ning 2009. aastal 15 426 562 eurot (3. meede). Nende summade refinantseerimiseks eraldas liidumaa NGle 2011. aastal intressita laenu 40 405 000 eurot. Lisaks sai NG 2011. aasta juulis liidumaa eelarvest toetust 13,5 miljonit eurot. On ilmselge, et nende avaliku sektori toetustega anti NGle eelis, sest ta vabastati kohustustest, mida ta oleks üldjuhul pidanud ise täitma. Laen ei ole kooskõlas turumajanduslikult tegutseva investori põhimõttega. Laenu andmine ettevõtjale, kes on sellistes raskustes, et ükski erainvestor ei annaks talle mitte mingisuguse intressiga laenu, kujutab endast eelise andmist kogu laenu ulatuses. Eelis, mille liidumaa andis NGle 11. jaanuaril 2011. aastal eraldatud 40 405 000 euro suuruse laenuga, võrdub seega 40 405 000 euroga. Eelis, mille liidumaa andis NGle 2011. aasta juulis eraldatud 13,5 miljoni euro suuruse toetusega, on võrdne 13,5 miljoni euroga.
- (209) Vormel 1 kontsessioonilepingu (**17. meede**) kohta märkis Saksamaa, et vormel 1 võidusõitude korraldamine on siseturuga kokkusobiv abimeede, mis on kooskõlas üldist majandushuvi pakkuvate teenuste eeskirjadega. Saksamaa ei väida aga, et meede oli hüvitis, mis ei hõlma riigiabi ja on kooskõlas kõigi Altmarki kohtuotsuse kriteeriumidega. Ta ei tõesta ka, et kontsessioonitasu oli eksperdiarvamuse või turu-uuringu kohaselt turul tavapärane või et kontsessiooni suhtes korraldati pakkumismenetlus. Kuna puuduvad tõendid, mis näitaksid, et meede oli kooskõlas turunõuetega, on komisjon seisukohal, et kontsessioonilepinguga anti NAGle eelis. Kõnealuse meetme puhul peaks abisumma suurus olema võrdne kontsessioonitasu ja kontsessiooni turuväärtuse vahega. Kuna aga Saksamaa esitatud andmete kohaselt lepingu alusel ühtegi makset ei tehtud, siis seeläbi saadud riigiabi tegelikkuses ei rakendatud ja selle summat ei ole võimalik kindlaks määrata.

7. augusti 2012. aasta otsusega vastuolus olevad meetmed

- (210) Vastupidiselt Saksamaale leiab komisjon, et intressimaksete ajatamine (**18. meede**) ei ole kooskõlas turumajanduslikult tegutseva investori põhimõttega ja kujutab endast majandusliku eelise andmist, arvestades eeskätt NG, MSRI ja CMHNI majanduslikku olukorda. Nagu eespool kirjeldatud, oli NG, MSRI ja CMHNI majanduslik olukord meetme võtmise ajal väga kehv. Intresside ajatamine laenu suhtes, mis anti niisugustes raskustes olevale ettevõtjale, kellele ükski erainvestor ei annaks mitte mingisuguse intressiga laenu, kujutab endast eelise andmist kogu muudetud tingimustega laenu tasumata summa ulatuses. Seetõttu on 15. mail 2012. aastal ISBga kokkulepitud maksegraafiku muutmine NG puhul 1 473 000 euro suuruses summas, MSRI puhul 1 205 000 euro suuruses summas ja CMHNI puhul 303 000 euro suuruses summas riigiabi, mis võrdub muudetud maksetingimustega laenude tasumata summaga.
- (211) Liidumaa vabastuskirja ja nõuete allutamise (**19. meede**) kohta märgib komisjon järgmist: a) 2012. aastal anti liidumaa kirjaga riigigarantii kuni 254 miljoni euro suurusele nõudele (325 265 000 euro suuruse laenu suhtes), et hoida ära selleks ajaks suurtes raskustes olevate NG, MSRI ja CMHNI maksejõuetuks muutumine. Seda arvestades on komisjon seisukohal, et meede ei olnud kooskõlas garantiiteatise tingimustega, abisaajatele anti sellega eelis ning seega on tegemist riigiabiga; b) liidumaa eelnimetatud vabastuskirjast tulenevate nõuete allutamise tõttu 2012. aastal paigutusid liidumaa nõuded viimasele kohale, pärast kõigi teiste võlausaldajate nõudeid NG, MSRI ja CMHNI vastu. Seda arvestades on komisjon seisukohal, et turumajanduslikult tegutsev võlausaldaja ei oleks olnud nõus allutama tõsistes raskustes oleva äriühingu olemasolevaid nõudeid, sest selline meede tähendaks faktiliselt nõuete kaotamist. Seetõttu on nõuete allutamine komisjoni seisukoha järgi eelise andmine. Peale selle on 2012. aastal antud vabastuskiri ja samal aastal toimunud nõuete allutamine tema arvates meetmed, mis võeti lisaks 2010. aastal antud garantiile. Nimelt ei nähtud 2012. aasta vabastuskirja ja nõuete allutamist 2010. aasta garantiis ette, vaid ametiasutused otsustasid nende üle oma äranägemisel, et hoida ära NG, MSRI ja CMHNI maksejõuetuks muutumine 2012. aastal. Meetme summa on võrdne 2012. aasta vabastuskirja ja nõuete allutamise aluseks olevate võlgadega, st 254 miljoni euroga.
- (212) Nimetatud meetmed hõlmavad komisjoni arvates üldtaristu hulka mittekuuluva kompleksi käitamist ja nende võtmisel ei eeldatud, et liidumaa panus võimaldaks teenida turul tavapärast kasumit. Seetõttu hõlmab nimetatud kompleksi ehitamine ja käitamine riigiabi, millest sai kasu käitaja, st eeskätt NG.

- (213) Samuti on komisjon seisukohal, et ka laenu või garantii asjakohase turuhinna ja meetme eest tegelikult makstud hinna vahe hõlmab riigiabi; kuna abisaajad olid nii suurtes raskustes, et nad ei oleks turult laenu saanud, on see eelis võrdne kõnealuste meetmete kogusummaga.

f) Järeldus riigiabi olemasolu kohta

- (214) Eeltoodut arvestades teeb komisjon järelduse, et osa 2. meetmest (NG laen FSZle) ning 8., 11. ja 15. meede ei kujutanud endast riigiabi, ent 1. meede, osa 2. meetmest (NG laen ettevõtjatele EWN, MAN, TTI, Camp4Fun, BWN1, BWNB ja BWN2) ning 3.–7., 9., 10., 12.–14. ja 16.–19. meede kujutasid endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

5.3. EBASEADUSLIK ABI

- (215) 1. meetme, 2. meetme osa (NG laen ettevõtjatele EWN, MAN, TTI, Camp4Fun, BWN1, BWNB ja BWN2) ning 3.–7., 9., 10., 12.–14. ja 16.–19. meetme võtmisel rikuti teatamiskohustust ja kavandatud meetmete rakendamise keeldu, mis on sätestatud ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikes 3. Seetõttu käsitab komisjon neid meetmeid ebaseadusliku riigiabina.

5.4. ABI KOKKUSOBIVUS SISETURUGA

- (216) Kuna teatavad meetmed kujutavad endast ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses riigiabi, tuleb kontrollida nende kokkusobivust siseturuga, arvestades erandeid, mis on sätestatud nimetatud artikli lõigetes 2 ja 3.
- (217) Euroopa Kohtu praktika kohaselt on liikmesriigi ülesanne esitada siseturuga kokkusobivuse võimalikud põhjused ja tõendada, et sellise kokkusobivuse tingimused on täidetud ⁽¹⁴⁹⁾.
- (218) Kuna meetmed kujutavad endast riigiabi ja NG, MSR ja CMHN olid alates 2002., 2007. ja 2008. aastast raskustes olevad äriühingud, märgib komisjon, et kõnealuste meetmete kokkusobivust siseturuga tuleb kontrollida üksnes ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c ja eeskätt suuniste seisukohast. Suuniste punkti 20 kohaselt ei saa raskustes olevat äriühingut „kasutada muude poliitiliste eesmärkide saavutamise vahendina, enne kui tema elujõulisus on tagatud. Järelikult võib komisjoni arvates abi raskustes olevatele äriühingutele edendada majandustegevuse arengut, kahjustamata kaubandust määral, mis on vastuolus ühenduse huvidega, kui täidetakse käesolevates suunistes kehtestatud tingimusi”. Vastupidiselt Saksamaa väidetele ei saa kõnealusel juhul kohaldada ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikes 2 sätestatud erandit, sest toetatavaid teenuseid ei saa lugeda üldist majandushuvi pakkuvateks teenusteks, vaid need kujutavad endast majandustegevust konkurentsipõhises majandussektoris. Kõnealusel juhul ei saa kasutada ka ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktis b sätestatud erandit, sest uuritavate meetmete raames toetatud projekti ja äriühinguid ei loeta sellisteks, mis edendavad üleeuroopalist huvi pakkuva tähtsa projekti elluviimist või kõrvaldavad Saksamaa majanduse tõsise häire. Samuti ei saa rakendada erandit, mis on sätestatud ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktis d, sest toetatavate tegevustega ei edendatud ilmselgelt kultuuri ega säilitatud kultuuripärandit.
- (219) Kõnealusel juhul ei ole suuniste punktides 3.1 ja 3.2 kindlaksmääratud tingimused täidetud. Põhjus seisneb selles, et meetmed ei lõppenud kuue kuu möödudes ja Saksamaa ei esitanud suunistega kooskõlas ümberkorralduskava. Samuti ei ole tõestatud, et abi piirdus hädavajalikkuga, eriti abisaajate märkimisväärse omaosaluse kaudu. Ametiasutused ei esitanud ka likvideerimiskava.
- (220) Komisjon ei ole tuvastanud muid võimalikke aluseid meetmete kokkusobivuseks siseturuga ⁽¹⁵⁰⁾. Kõnealusel juhul olid abisaajad meetmete rakendamise ajal raskustes ja seega ei saa siseturuga kokkusobivuse kontrollimiseks nende suhtes kohaldada ühtegi muud alust peale suuniste.

⁽¹⁴⁹⁾ Euroopa Kohtu 28. aprilli 1993. aasta otsus kohtuasjas C-364/90: Itaalia vs. komisjon (EKL 1993, lk I-2097, punkt 20).

⁽¹⁵⁰⁾ Sellega seoses tuleb märkida, et Ahrweileri maakond ei olnud 2007–2013. aasta regionaalabi kaardil abi saav piirkond.

- (221) Nendel põhjustel on komisjon seisukohal, et 1. meede, osa 2. meetmest (NG laen ettevõtjatele EWN, MAN, TTI, Camp4Fun, BWN1, BWNB ja BWN2) ning 3.–7., 9., 10., 12.–14. ja 16.–19. meede ei ole ELi toimimise lepinguga kooskõlas.

5.5. SISSENÕUDMINE

- (222) ELi toimimise lepingu ja Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võib komisjon juhul, kui ta leiab, et abi ei ole siseturuga kokkusobiv, otsustada, et asjaomane liikmesriik peab sellise abi andmise lõpetama või seda muutma ⁽¹⁵¹⁾. Samuti on Euroopa Kohus korduvalt sedastanud, et liikmesriigi kohustus lõpetada sellise abi andmine, mida komisjon peab siseturuga kokkusobimatuks, on kehtestatud selleks, et taastada varasem olukord ⁽¹⁵²⁾. Sellega seoses on Euroopa Kohus märkinud, et kõnealune eesmärk on saavutatud, kui abisaaja on ebaseadusliku abina saadud summad tagasi maksnud ja seega loobunud eelisest, mis tal turul konkurentide ees oli, ja kui on taastatud abi väljamaksmisele eelnenud olukord ⁽¹⁵³⁾.
- (223) Kooskõlas kohtupraktikaga on nõukogu määruse (EÜ) nr 659/1999 ⁽¹⁵⁴⁾ artikli 14 lõikes 1 sätestatud: „Kui ebaseadusliku abi korral tehakse negatiivne otsus, nõuab komisjon, et kõnealune liikmesriik peab võtma kõik vajalikud meetmed, et abisaajalt abi tagasi saada [...]”.
- (224) Kuna ELi toimimise lepingu artiklit 108 rikkudes ei teatatud käesolevast meetmest komisjonile ja seega kujutab see endast ebaseaduslikku ja siseturuga kokkusobimatut abi, tuleb see abi sisse nõuda, et taastada enne abi väljamaksmist turul valitsenud olukord. Abi tuleks sisse nõuda alates kuupäevast, mil abisaaja sai eelise, st mil abi anti tema käsutusse, kuni tegeliku tagasimaksmiseni; abisaajal tuleb tasuda abi pealt intressi kuni selle tegeliku tagasimaksmiseni.
- (225) Komisjon märgib, et teatavate abisaajate (NG, MSR, CMHN, CST ⁽¹⁵⁵⁾, IPC) suhtes oli algatatud maksejõuetusmenetlus ⁽¹⁵⁶⁾. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei mõjuta asjaolu, et abisaaja on maksejõuetu või et tema suhtes on algatatud maksejõuetusmenetlus, tema kohustust ebaseaduslik ja siseturuga kokkusobimatu abi tagasi maksta ⁽¹⁵⁷⁾. Samal ajal ei ole enamikul juhtudel, mis puudutavad maksejõuetut abisaajat, võimalik ebaseaduslikku ja siseturuga kokkusobimatut abi täies ulatuses (kaasa arvatud intresse) sisse nõuda, sest abisaaja varast ei piisa kõigi võlausaldajate nõuete täitmiseks. Seetõttu ei ole võimalik varasemat olukorda tavapärasel moel täielikult taastada. Kuna sissenõudmise lõppeesmärk on lõpetada konkurentsi kahjustamine, on Euroopa Kohus märkinud, et abisaaja likvideerimist võib sellistel juhtudel käsitleda vastuvõetava sissenõudmise võimalusena ⁽¹⁵⁸⁾. Seetõttu on komisjon seisukohal, et otsus, mille kohaselt peab liikmesriik ebaseadusliku ja siseturuga kokkusobimatu abi maksejõuetult abisaajalt sisse nõudma, loetakse nõuetekohaselt täidetuks, kui abi on täies ulatuses tagasi makstud, või osade kaupa tagasimaksmise korral siis, kui abi tagasimaksmise kohustus on kantud võlanimekirja, äriühing likvideeritakse ja tema varad võõrandatakse turutingimustel – see näitab tema tegevuse lõplikku lõpetamist. Üldiselt tuleks tagada, et pärast abisaaja lahkumist turult ei saaks ebaseaduslikust ja siseturuga kokkusobimatust abist kasu enam ükski ettevõtja.
- (226) Sissenõudmine puudutab ka abisaajaid, kelle suhtes ei ole algatatud maksejõuetusmenetlust, st NAGd ning BikeWorld GmbHd äriühingute BWN1, BWNB ja BWN2 tõttu (pärast seda, kui BWNB omandas BWN1, sai uue äriühingu nimeks BWNB2, mis nimetati lõpuks ümber BikeWorld GmbHks).
- (227) Komisjon märgib, et teatavaid abisaajaid – EWNi, MANi, TTId, Camp4Funi ja MIBd – käesoleva otsuse tegemise ajal enam ei eksisteeri.

⁽¹⁵¹⁾ Vt Euroopa Kohtu 12. juuli 1973. a. aasta otsus kohtuasjas C-70/72: komisjon vs. Saksamaa (EKL 1973, lk 813, punkt 13).

⁽¹⁵²⁾ Vt Euroopa Kohtu 14. septembri 1994. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-278/92, C-279/92 ja C-280/92: Hispaania vs. komisjon (EKL 1994, lk I-4103, punkt 75).

⁽¹⁵³⁾ Vt Euroopa Kohtu 17. juuni 1999. aasta otsus kohtuasjas C-75/97: Belgia vs. komisjon (EKL 1999, lk I-30671, punktid 64–65).

⁽¹⁵⁴⁾ Nõukogu määrus (EÜ) nr 659/1999, 22. märts 1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks (EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1).

⁽¹⁵⁵⁾ Saksamaa andmete kohaselt kustutati äriühing äriregistrist 22. mail 2014.

⁽¹⁵⁶⁾ NG, MSRi ja CMHNI suhtes korraldati alates 1. novembrist 2012 likvideerimis- või maksejõuetusmenetlust. Saksamaa õiguse kohaselt muutub likvideerimis- või maksejõuetusmenetluse alustamisega äriühingu tegevuse eesmärk: äriühing ei tegutsen enam täies ulatuses, vaid on puhtalt likvideerimisettevõtja, kes kustutatakse Saksamaa õiguse kohaselt registrist; kuni maksejõuetus- või likvideerimismenetluse lõpuni peab likvideerimisettevõtja kasutama oma vara siiski kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega.

⁽¹⁵⁷⁾ Euroopa Kohtu 14. septembri 1994. aasta otsus kohtuasjas C-42/93: Hispaania vs. komisjon („Merco”) (EKL 1994, lk I-4175).

⁽¹⁵⁸⁾ Euroopa Kohtu 15. jaanuari 1986. aasta otsus kohtuasjas C-52/84: komisjon vs. Belgia (EKL 1986, punkt 89).

- (228) Äriühingute EWN, MAN ja Camp4Fun tegevus lõpetati 6. septembril 2011, 29. augustil 2013 ja 1. märtsil 2010. Ametlikku likvideerimismenetlust ei toimunud. Nimetatud kolme abisaaja ja nende osaniku NG tegevuse vahel on majanduslik järjepidevus. Abisaajatest allesjäänud osanikuna vastutab NG ka nende võlgade eest, sealhulgas riigiabist tulenevate võlgade eest. Kuna NG likvideerimismenetlus on pooleli, tuleb tagada, et riigiabi tagasimaksmise nõue kantakse korrektselt võlanimekirja ja et NG tegevus lõpetatakse lõplikult. Samuti tuleb tagada, et pärast NG lõpetamist ei saaks ükski ettevõtja ebaseaduslikust ja siseturuga kokkusobimatust abist kasu. Seetõttu nõuab komisjon lõpetuseks, et abisaajatele antud abi NGlt kui nende majandustegevuse jätkajalt sisse nõutaks. Kuna NG on abi andja ja ühtlasi abisaajate majandustegevuse jätkaja, peab abi sisse nõudma riik.
- (229) MIBd ei likvideeritud, vaid ühendati 6. septembril 2013 NAGga, seega ei eksisteeri teda enam juriidilise isikuna. Seepärast on NAG Saksamaa äriregistri kohaselt kooskõlas äriühingute ümberkujundamist käsitleva seaduse paragrahvi 2 lõikega 1 MIB majandustegevuse jätkaja. MIB majandustegevuse jätkajana peab NAG abi tagasi maksma.
- (230) TTI likvideeriti kooskõlas Saksamaa piiratud vastutusega äriühingute seadusega 4. detsembril 2007. TTI oli piiratud vastutusega äriühing, kelle tegevus lõpetati osanike likvideerimisotsuse alusel. Seejärel oli TTI tegevuse eesmärk ainult likvideerimise lõpuleviimine. Piiratud vastutusega äriühingute seaduse § 70 kohaselt oli likvideerija ülesanne lõpetada pooleliolev tegevus, täita lõpetatud äriühingu kohustused, nõuda sisse võlgnevused ja müüa äriühingu varad. Allesjäänud sularaha jaotati osanike vahel. Selleks ajaks oli äriühing lõpetatud. Saksamaa andmetel tegevuse majandusliku järjepidevuse seisukohast õigusjärglust ei esinenud, sest suur osa rahast läks osanikele, äriühingul puudus majandustegevus ning osanikud äriühingut ega kohustusi üle ei võtnud. Veel selgitas Saksamaa, et TTI varasid ei võõrandatud pakkumismenetluse kaudu, sest 12. märtsil 2004, kui TTI likvideerimise menetlust alustati, oli äriühingu saldo 19 777,39 eurot, maksude tagastusnõuded 1 222,01 eurot ja pangakonto intressid 30,69 eurot. Nagu eespool märgitud, TTI likvideeriti ja seega ei olnud tal majandustegevuse jätkajat, eriti kuna pärast likvideerimist majandustegevus ei jätkunud, osanikud ei saanud TTilt vara ega tegevusüksusi, vaid ainult tagasihoidliku summa raha. Arvestades seda ja asjaolu, et TTI üleminekut ei toimunud, on komisjon seisukohal, et asjaomastest meetmetest tekkinud riigiabi ei kantud kellelegi üle. Äriühing likvideeriti täielikult ja sissenõudmise objekt puudus, sest abisaaja oli likvideeritud ja tema majandustegevusel puudus jätkaja.

6. HINNANG MAKSEJÕUETUTE ETTEVÕTJATE JA VARADE OSTJA VAHELISELE MAJANDUSLIKULE JÄRJEPIDEVUSELE

6.1. VARADE OSTJALE KASULIKU RIIGIABI OLEMASOLU

- (231) Kui komisjon teeb ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 alusel negatiivse otsuse, mille kohaselt nõutakse sisse siseturuga kokkusobimatu abi, peab asjaomane liikmesriik sobimatu abi sisse nõudma. Sissenõudmise kohustus võib laieneda uuele ettevõtjale, kellele asjaomane ettevõtja on üle kandnud või müünud osa oma varast, juhul kui ülekandmise või võõrandamise skeem võimaldab järeldada, et nende kahe ettevõtja vahel esineb majanduslik järjepidevus. Ostjale antud riigiabi võib tuleneda ka varade võõrandamisest nende turuväärtusest madalama hinnaga (isegi kui majanduslik järjepidevus puudub).
- (232) Et otsustada, kas varade ostja sai riigiabist kasu, peab komisjon kontrollima, kas varad võõrandati nende turuhinnaga, ja uurima muid allpool käsitletud kriteeriume.
- (233) Vastavalt Euroopa Kohtu otsusele kohtuasjas Itaalia ja SIM 2 vs. komisjon⁽¹⁵⁹⁾, kus komisjon kaitses oma Olympic Airlines'i, Alitalia ja SERNAMi juhtumites⁽¹⁶⁰⁾ tehtud otsuseid, hinnatakse endise ettevõtja ja uute üksuste vahelist

⁽¹⁵⁹⁾ Euroopa Kohtu 8. mai 2003. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-328/99 ja C-399/00: Itaalia Vabariik ja SIM 2 Multimedia SpA vs. Euroopa Ühenduste Komisjon (EKL 2003, lk I-4035).

⁽¹⁶⁰⁾ Komisjoni 17. septembri 2008. aasta otsus riigiabi N 321/2008, N 322/2008 ja N 323/2008 kohta – Kreeka – Vente de certains actifs d'Olympic Airlines/Olympic Airways Services; komisjoni 12. novembri 2008. aasta otsus riigiabi 510/2008 kohta – Itaalia – Sale of assets of Alitalia; komisjoni 4. aprilli 2012. aasta otsus riigiabi SA.34547 kohta – Prantsusmaa – Reprise des actifs du groupe SERNAM dans le cadre de son redressement judiciaire.

majanduslikku järjepidevust mitme näitaja põhjal. Sealjuures võib arvesse võtta järgmisi tegureid: võõrandatud varade maht (varad ja kohustused, tööjõu säilimine, varade kogumid), ostuhind, ostja(te) andmed, võõrandamisaeg (pärast esialgse kontrollimise algatamist, ametliku uurimismenetluse algatamist või lõpliku otsuse tegemist) ja tehingu majanduslik loogika. Need näitajad võttis kohus üle oma 28. märtsi 2012. aasta otsusesse kohtuasjas *Ryanair vs. komisjon* ⁽¹⁶¹⁾, millega kinnitatakse seega Alitalia kohta tehtud otsust.

6.1.1. Võõrandatud vara maht

- (234) Komisjon märgib, et Capricorni ülevõetud varad hõlmavad kõiki maksejõuetute NG, MSRI ja CMHNI varasid ning need on seotud nende ettevõtjate peamiste tegevusaladega. Pakkumismenetluse käigus jaotati NG, MSRI ja CMHNI varad siiski 11 võõrandamisüksuseks ning kõik pakkujad võisid pakkumusi teha üksikvarade, aga ka ühe, mitme või kõikide võõrandamisüksuste kohta (vt punkt 2.5). Võõrandamisüksusteks jaotamisel peeti silmas vara eeldatavat majanduslikku kasutatavust, investorite huvisid ja varade jaotamise kulusid. Pankrotihaldurid ei seadnud varade tulevasele kasutamisele mingeid tingimusi. Komisjon märgib, et otsuse võõrandada kogu vara ühele ettevõtjale ei teinud pankrotihaldurid, vaid turujõud (st majandustegevuses osalejad, kes loobusid varadele pakkumuse tegemisest). Kõigil pakkujatel oli võimalik teha pakkumus ühele 11 võõrandamisüksusest, kogu varale või konkreetsetele varadele. Turust olenevatel põhjustel olid üksikvarade või võõrandamisüksuste pakkumused kogu vara hõlmavast kõrgeima hinnaga pakkumusest väiksemad. See võis tuleneda võõrandamisüksuste vastastikusest majanduslikust sõltuvusest: ilma ringrajata ei oleks hotellid kasumlikud ja ilma hotellideta oleks ringraja kasumlik käitamine koos elukutseliste mootorratturite võidusõitude, rokokontsertide ja suurel ümbritseval alal toimuva muu tegevusega keerulisem.
- (235) Mis puudutab töötajaid, siis pakkumismenetluse dokumendid ega müügileping ei sisalda asjaomaseid Saksa õigusnorme ületavaid kohustusi (nt töökoha tagamise garantii), mis kanduksid töölepingute üleandmisel uuele omanikule. Saksa õiguse kohaselt lähevad töösuhted automaatselt üle varade ostjale. Föderalse töökohtu praktika ⁽¹⁶²⁾ kohaselt saab ostja taotleda pankrotihaldurilt töölepingute lõpetamist. Järelikult võis ostja põhimõtteliselt ise otsustada, millistele töötajatele ta soovib uusi lepinguid pakkuda. Käesoleval juhul hindas Capricorn ostetud varade kasumlikku käitamist arvesse võttes oma vajadusi ja otsustas, et ta ei võta 1. jaanuaril 2015 (ostetud varade käitamise ülevõtmise kuupäev) üle mitte kõik võõrandaja töötajad, vaid neist 85 % (st kõigest 297 töötajast 253). Kuna Capricorn võis töötajate ülevõtmise üle sõltumatult otsustada, ei tähenda olemasolevate töötajate tõendatud töölevõtmine äritegevuse jätkamist. Lisaks kavatakse juhatus ja töötajakond 2014. aastal täielikult ümber korraldada.
- (236) Lisaks märgib komisjon, et suurem osa praegust äri kujundavatest ürituste korraldamise lepingutest lõpetatakse pärast 2014. aasta hooaega. Alates 1. jaanuarist 2015 peab klientide ja tarnijatega läbirääkimisi ja sõlmib uued lepingud ostja loodud äriühing. Sealjuures pööratakse ka uute lepingupartnerite poole. Selle asemel et rentida ringrada väliste korraldajatele, kavatab Capricorn ise mitu üritust korraldada.
- (237) Komisjon leiab, et Capricorni tulevane tegevus erineb märkimisväärselt Nürburgringi kontserni tegevusest (vt allpool, eriti punkt 6.1.5).

6.1.2. Ostuhind

- (238) Majandusliku järjepidevuse vältimiseks peavad varad pakkumismenetluse raames olema müüdnud oma turuväärtusega.
- (239) Turuväärtus on hind, mille oleks võinud määrata turutingimustes tegutsev erainvestor ⁽¹⁶³⁾.

⁽¹⁶¹⁾ Üldkohtu 28. märtsi 2012. aasta otsus kohtuasjas T-123/09: *Ryanair Ltd. vs. komisjon*, (ECLI:EU:T:2012:164).

⁽¹⁶²⁾ Föderalse töökohtu 19. detsembri 2013. aasta otsus (6 AZR 790/12); föderalse töökohtu 20. märtsi 2003. aasta otsus (8 AZR 97/02).

⁽¹⁶³⁾ Euroopa Kohtu 16. detsembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-239/09: *Seydaland* (EKL 2010, lk I-13083, punkt 34).

- (240) Saksamaa müüs varad avaliku, läbipaistva, mittediskrimineeriva ja tingimusteta pakkumismenetluse abil pakkujale, kes esitas tagatud rahaliste vahenditega kõrgeima hinnaga pakkumuse.
- (241) Esiteks ei esitatud Nürburgringi varasid käsitlevas osalemiskutses pakkuja suhtes mingeid piiranguid, nii et igaüks võis pakkumismenetluses pakkumuse esitada.
- (242) Teiseks tuleb läbipaistvuspõhimõtte kohta märkida, et võõrandajad andsid kõikidele pakkujatele piisavalt aega varade asjaomaseks hindamiseks ning tegid kättesaadavaks kõik nõutavad ja üksikasjalikud andmed. Protsessiga seotud 17. oktoobril 2013. aasta kirja „Project RING – procedures for the submission of a final offer” kohaselt, mille KPMG saatis huvitatud isikutele, said pakkujad, kes suutsid tõestada oma esialgse pakkumuse hinda tagavate rahaliste vahendite olemasolu, täieliku juurdepääsu elektroonilisele andmeruumile ja võisid võtta osa kohtumisest NBG juhatuses ja struktureeritud küsimuste ja vastuste protsessist. Seevastu pakkujad, kes ei esitanud nimetatud tagatist ega nõutavate rahaliste vahendite kättesaadavuse tõendit, said vaid piiratud juurdepääsu elektroonilisele andmeruumile ja võõrandajate finantsandmete kogumikule; nad võisid kohtuda finantsandmete kogumiku koostanud rühma liikmetega, käia asukohta vaatamas ja osaleda koosolekul müügilepingu projekti esialgses arutelus.
- (243) Lisaks suhtlesid võõrandajad (KPMG) ja kõik pakkumismenetluse vastava etapi jaoks kvalifitseerunud pakkujad 2013. aasta juulist kuni 2014. aasta aprillini pidevalt kirja ja e-posti teel, et pakkujad saaksid kogu asjaomase teabe ja selgitused. Selle käigus vastati pakkujate küsimustele või reageeriti nende väidetele ja neile edastati kogu teave pakkumismenetluse järgmiste etappide kohta. Näiteks saatis KPMG pakkujatele järgmised kirjad ja e-kirjad: a) 19. juuli 2013. aasta kiri, milles teavitatakse pakkujaid esialgse pakkumuse tegemise menetlusest; b) 12. septembri 2013. aasta kiri, milles teavitatakse pakkujaid esialgse pakkumuse tegemise tähtaja pikendamisest; c) 19. septembri 2013. aasta e-kiri, milles antakse ühele pakkujale ([viies pakkujal]) uut teavet Nürburgringi finantsuutlikkuse kohta; d) 17. oktoobri 2013. aasta kiri, milles teavitatakse ühte pakkujat ([kolmas pakkujal]) lõpliku pakkumuse tegemise menetlusest; e) 28. oktoobri 2013. aasta e-kiri, milles teavitatakse ühte pakkujat ([teine pakkujal]) sidusrühmadega kohtumiste esialgsetest tähtaegadest; f) 3. detsembri 2013. aasta kiri, milles antakse ühele pakkujale ([kuues pakkujal]) teavet selle kohta, et tema esialgset pakkumust enam ei arvestata, sest tema finantspartnerid on loobunud ja ühtegi uut ei ole nimetatud, mistõttu ei peeta pakkumuse rahastust tagatuks ja lepingu sõlmimise tõenäosust hinnatakse ebapiisavaks; g) 11. detsembri 2013. aasta kiri, milles antakse põhjalikke ja arusaadavaid selgitusi probleemidele ja väidetele, mille oli 9. detsembri 2013. aasta kirjas (kaks päeva varem) esitanud üks pakkujat ([kolmas pakkujal]); h) 18. detsembri 2013. aasta kiri, milles antakse põhjalikke ja arusaadavaid selgitusi probleemidele ja väidetele, mille oli 11. detsembri 2013. aasta kirjas (seitse päeva varem) esitanud üks pakkujat ([kolmas pakkujal]); i) 18. veebruari 2014. aasta e-kiri, milles palutakse ühelt pakkujalt ([kolmas pakkujal]) teatavaid täpsustusi ja kinnitusi oma 17. veebruari 2014. aasta e-kirjas (üks päev varem) tehtud lõpliku pakkumuse kohta ning nõutakse, et ta tõendaks muu hulgas oma siduvat kinnitust rahaliste kohustuste võtmise kohta näiteks siduva kinnituskirja vormis ning täpsustaks, millal ta võtab arvesse tasumata rahalised kohustused ja millal ta määrab lõplikult kindlaks pakkumuse kaubandustingimused; j) 9. aprilli 2014. aasta e-kiri, milles teavitatakse ühte pakkujat ([kolmas pakkujal]) vastusena tema 2. aprillil 2014. aastal (seitse päeva varem) saadetud e-kirjale, et KPMG ei ole veel saanud täpsemaid andmeid selle pakkuja kavandatava rahastamiskeemi kohta ega kolmanda isiku kirjalikku kinnitust tema pakkumuse tagamise kohta.
- (244) Kolmandaks nähtub Saksamaa edastatud tõenditest, et üheski pakkumismenetluse etapis pakkujaid ei diskrimineeritud. Nagu on selgitatud põhjenduses 235, said kõik pakkujad teavet ja täpsustusi pakkumismenetluses aluseks võetavate valikukriteeriumide, reeglite ja menetluste, esialgsete ja lõplike pakkumuste esitamistähtaegade, nende tähtaegade pikendamise, Nürburgringi rahalise olukorra, pakkujate esialgsetest või lõplikest pakkumustest puuduvate andmete ning pakkujate võimalike küsimuste kohta. Samal ajal ei eemaldatud menetlustest pakkujaid, kes vastasid pakkumismenetluse valikukriteeriumidele (eeskätt finantspartnerite kinnituse esitamine pakkumuse rahastamise kohta). Komisjon märgib lisaks, et ühegi pakkujaga ei viidud läbi ainumenetlust ning et ka pakkujad, kelle lõplikud pakkumused ei sisaldanud nimetatud rahastamiskinnitust, osalesid sobiva aja jooksul menetluses, sest nad võisid kõnealuse kinnituse veel esitada.
- (245) Nagu on kirjeldatud põhjenduses 54, sisaldab müügileping klauslit, mille kohaselt on lepingupooled kohustatud lepingut täitma ainult juhul, kui 1) komisjon võtab vastu lõpliku otsuse, et ostja ega tema äriühing ei ole

hinnatava abi saajad ja et sellest tulenevat võimalikku abi tagasimaksmise kohustust ostjale ega äriühingule ei määrata, ning 2a) komisjoni otsuse kohtuliku läbivaatamise tähtaeg on ilma edasikaebust esitamata möödunud või 2b) edasikaebuse esitamise korral on kohus teinud lõpliku otsuse, mis kinnitab komisjoni otsust. Saksamaa selgitas, et selle klausli põhjuseks oli pakkujate soovimatus riskida vastutuse võtmisega riigiabi sissenõudmise korral, et võõrandajad nõustusid selle klausliga, et saada varasid müüa, ning et võõrandajad, nagu on selgitatud ka müügilepingu esimeses projektis, juhtisid pakkumismenetluse algusest peale pakkujate tähelepanu sellele, et nad on valmis kõnelema pakkujatega riigiabimenetluse tagajärgedest ⁽¹⁶⁴⁾. Saksamaa selgitas lisaks, et komisjoni otsus Nürburgringi riigiabi juhtumi kohta tingis Capricorni, [teise pakkuja] ja [kolmanda pakkuja] müügilepingus sisalduva juurdehindluse.

- (246) Neljandaks ei seatud pakkujatele peale õigusraamistikust tulenevate kitsenduste mingeid piiranguid, nagu on võimalik selgelt lugeda osalemiskutsest ja KPMG kirjadest pakkujatele.
- (247) Sellest järeldub, et valiku tegemisel tagati piisavalt, et ostjale võõrandatud varad oleksid turuväärtusega. Seega jõuab komisjon järeldusele, et varad võõrandati turuhinnaga, kuna need võõrandati avalikus, läbipaistvas, mittediskrimineerivas ja tingimusteta pakkumismenetluses pakkujale, kes esitas tagatud rahaliste vahenditega kõrgeima hinnaga pakkumuse.

6.1.3. Ostjate andmed

- (248) Komisjon peab kindlaks määrama, et varade uue omaniku ning NG, MSRI ja CMHNI vahel ei ole mingeid sidemeid, et välistada uue omaniku kohustus maksta siseturuga kokkusobimatu riigiabi tagasi.
- (249) Capricorni ja NG, MSRI, CMHNI või nende osanike või Nürburgringi seniste rentnike vahel ei olnud äriühinguõiguslikke ega isiklikke otseseid ega kaudseid suhteid. Järelikult puudusid sidemed ühelt poolt Nürburgringi kontserni ja tema osanike ning teiselt poolt uue omaniku ja tema osanike vahel.
- (250) Seetõttu jõuab komisjon järeldusele, et ostja on NGst, MSRist ja CMHNist sõltumatu ettevõtja.

6.1.4. Võõrandamisaeg

- (251) Komisjon peab kontrollima, kas pakkumismenetluse aeg võib põhjustada kõrvalehoidumise siseturuga kokkusobimatu abi sissenõudmist käsitlevast komisjoni otsusest.
- (252) Käesoleval juhul väidab komisjon, et seoses peamise uurimismenetluse laienemisega meetmete, millest teatati komisjonile kui päästmisabist, algatas Saksamaa kohus 2012. aastal pankrotimenetluse ja nimetas pankrotihaldurid. Pankrotihaldurid alustasid varade võõrandamist 2013. aasta mais, enne kui komisjon oli ametliku uurimismenetluse lõpetamise otsuse välja kuulutanud. Kuna ostja nõuab, et ülekandmine toimub ainult siis, kui komisjoni lõplikku otsust ei saa enam kohtus vaidlustada, jõustub müügileping alles pärast käesoleva abi sissenõudmist käsitleva otsuse vastu võtmist ja ka pankrotimenetlus lõpetatakse alles seejärel. Ostuhinna esimene osamakse tasuti enne käesoleva otsuse vastuvõtmist. Müügilepingu kohaselt kantakse varad üle käesoleva otsuse lõpliku jõustumise päeval.
- (253) Asjaolu, et võõrandamist alustasid pädeva kohtu määratud pankrotihaldurid ja et otsus varade ülekandmise kohta tehti enne komisjoni käesoleva otsuse vastuvõtmist, ei näita siinse juhtumi puhul komisjoni arvates

⁽¹⁶⁴⁾ Müügilepingu esimese projekti sellekohane lõik on järgmine: „Pakkujale on teada, et Euroopa Komisjonis toimub praegu uurimismenetlus, milles käsitletakse Nürburgringile antud abi lubatust ja selle võimalikku sissenõudmist. Müüjad suhtlevad korrapäraselt Euroopa Komisjoni pädevate talitustega ja taotlevad sealjuures ametlikku otsust, mille kohaselt ei nõua Euroopa Komisjon ostjalt abi tagastamist. Nad on valmis sisukaks aruteluks pakkujaga selle üle, kuidas arvestada seda asjaolu Nürburgringi üksikvarade või kogu vara müümisel ja vajaduse korral üleminekuaga kuni komisjoni otsuse tegemiseni”.

majanduslikku järjepidevust nii ühemõtteliselt, kui see oleks olnud juhul, kui võõrandamisotsuse oleks teinud abisaaja ise või kui võõrandamisprotsessi oleks alustatud alles käesoleva otsuse vastuvõtmise järel.

6.1.5. Tehingu majanduslik loogika

- (254) Majandusliku loogika kriteeriumi eesmärk on hinnata, kas varade ostja kasutab varasid samal viisil kui varasem omanik või muuks tegevuseks või strateegiaks.
- (255) Komisjoni arvates on uuel omanikul võimalus viia oma tegevust ellu muudel tingimustel kui NG, MSR ja CMHN ning rakendada omaenda ärimudelit.
- (256) Ostja ei võta võõrandajate ärimudelit üle. Mõlemat olemasolevat ringrada (*Grand-Prix'* rada ja Nordschleife) kasutatakse tulevikus [...], mis võimaldavad [...]. Sel eesmärgil kavandab Capricorn lisarajatiste ehitamist ja [...] sisustamist. Osa projekti „Nürburgring 2009” II osa raames ehitatud rajatise suletakse (nt [...]). *Ringracer* võõrandatakse ja *ring*^ocard kui maksesüsteem tühistatakse. *Ring*^o*boulevard*'is [...].
- (257) Lisaks muudetakse Nürburgring ostja plaanide kohaselt turismiatraktsioonist tehnoloogia- ja tööstuspiirkonnaks. Ringradade kasutamine [...] ja [...] otstarbel peaks moodustama Nürburgringis toimuva tegevuse keskme. Lisaks tuleks edendada [...]. Peale selle kavatseb ostja Nürburgringis [...], mille jaoks ta [...].
- (258) Ostja ei kasuta seega varasid samal viisil kui maksujõuetud ettevõtjad. Vastupidi – Capricorn loimib ostetud varad oma ärikontseptsiooniga ja loob sünergia, mis õigustab tema huvi varade ostmise vastu. Praeguse ärimudeliga võrreldes on Capricorn varade kasutamiseks välja töötanud uue kontseptsiooni. Lisaks tekitas osa varade käitamine struktuurset puudujääki, mis võib nõuda uusi ümberkorraldus- ja optimeerimismeetmeid.
- (259) Eespool nimetatud asjaolude põhjal ei seisne Capricorni pakkumuse majanduslik loogika Nürburgringi kontserni majandusliku tegevuse jätkamises, vaid Nürburgringi kontserni teatud varade ja tööjõu ühe osa loimimises kontserni, kes järgib omaenda majanduslikku loogikat.
- (260) Seega jõuab komisjon järeldusele, et käitamise majanduslik loogika seisneb selles, et uus omanik saaks kasutada NG, MSRI ja CMHNI varasid teistsugustel tingimustel, mitte jätkata nende ettevõtjate strateegiat.

6.1.6. Lõppjäreldused varade võõrandamisest tekkiva NG, MSRI ja CMHNI majandusliku järjepidevuse kohta

- (261) Varad müüdi kindlaksmääratud turuväärtusega avaliku, läbipaistva, mittediskrimineeriva ja tingimusteta pakkumismenetluse kaudu pakkujale, kes esitas tagatud rahaliste vahenditega kõrgeima hinnaga pakkumuse. Saksamaa on komisjonile teatanud, et ostjal ei ole NG, MSRI ega CMHNiga majanduslikke ega ärilisi suhteid. Võõrandamisotsus tehti enne komisjoni võimalikku negatiivset otsust ametliku uurimismenetluse kohta. Uus omanik kasutab varasid teistsugustel tingimustel ning NG, MSRI ja CMHNI ärimudelid erinevalt. Tulevane tegevus erineb suurel määral Nürburgringi kontserni tegevusest.
- (262) Eelnevat arvesse võttes teeb komisjon järelduse, et NG, MSRI ja CMHNI ning varade ostja – Capricorni – või tema äriühingu vahel ei olnud majanduslikku järjepidevust, nii et viimasel ei ole kohustusi seoses riigiabiga, mis tuleb abisaajatelt sisse nõuda.

6.1.7. Lepingu täitmise sõltumine komisjoni otsusest

- (263) Võõrandajate ja Capricorni vahel sõlmitud müügilepingus oli klausel, mille kohaselt jõustub Nürburgringi varade võõrandamine kohe, kui komisjoni lõpliku otsusega määratakse kindlaks, et varade ostjalt abi sisse ei nõuta.

Põhjenduses 56 on juba selgitatud, et kui 2015. aasta alguseks komisjoni lõplikku otsust ei ole, võõrandatakse võõrandatud varad enne 1. jaanuari 2015 NewCo-le, kelle osadest hakkab ostjale kuuluma 95,1 % ja sõltumatule usaldusisikule 4,9 %. Usaldusisik ei hakka tegutsema mitte maksejõuetute abisaajate, vaid võlausaldajate huvides, kuid ta ei ole siiski kohustatud täitma nende korraldusi. Lisaks sõlmitakse NewCo ja OpCo vahel ettevõtte rendileping, mis lõpeb müügilepingu jõustumise päeval. OpCo äritegevus toimub tema nime all, tema äriplaani alusel ja tema valitud töötajatega. NewCo saab OpCo-lt igal aastal kokku [4,6–5,1] miljonit eurot renditasu, mis kantakse Nürburgringi ettevõtjate pankrotivarasse (kõik pankrotivarasse tehtavad maksed kantakse eranditult võlausaldajatele väljamaksmise eesmärgil pankrotihaldurite usalduskontodele). Niipea kui komisjoni otsus muutub lõplikuks, annab usaldusisik kogu oma osaluse NewCo-s üle ostjale. Kui ostja ei peaks siiski oma lepingulisi maksekohustusi täitma, võib usaldusisik varad võõrandada. Kui komisjoni otsus tunnistatakse tühi, lähevad varad taas üle pankrotihalduritele, kes peavad need seejärel viivitamata ära müüma, sest Saksa pankrotiõiguse järgi kehtib likvideerimiskohustus isegi sellisel juhul edasi. Puudub võimalus, et NewCo jätkab Nürburgringi ettevõtete äritegevust.

(264) Komisjon märgib, et selle toimimisviisi puhul

- a) toimub abisaajate varade tegelik müük nelja kuu jooksul pärast käesoleva otsuse vastuvõtmist;
- b) isegi kui tehing sõlmitakse hiljem, kontrollib ostja vahepeal juba äriühingut, mille varadest enamik kuulub talle ja ülejäänud osa kuulub usaldusisikule, kes on laenuvõtjatest sõltumatu ega allu nende võlausaldajate korraldustele;
- c) sissenõudmist ei lükata edasi ning
- d) abisaajad lahkuvad lõplikult turult ega tegele mingi äritegevusega ega juhi mingeid rahavooge. Nad likvideeritakse niipea, kui nende võlanõuded ja kohustused on arveldatud ja vajalikud formaalsused lõpetatud (vt põhjendus 55).

(265) Lisaks märgib komisjon, et teiste pakkumismenetluse lõppetappi jõudnud või peaaegu jõudnud pakkujate pakkumused sisaldasid sarnaseid tingimusi⁽¹⁶⁵⁾. Seega jõuab komisjon järeldusele, et käesoleval juhul ei ole tegemist abi sissenõudmise vältimise või selle ohuga ning et kõnealuse toimimisviisi eesmärk on vaid nõuetekohane likvideerimine.

6.2. KAEBUSED VARADE VÕÕRANDAMISE KOHTA

6.2.1. Esimese ja teise kaebaja kaebused

- (266) Võttes aluseks pankrotihalduri ning esimese, teise, kolmanda ja neljanda kaebaja andmed, ei pea komisjon esimese ja teise kaebaja esitatud kaebuseid põhjendatuks. Nürburgringi varad jaotati 11 võõrandamisüksuseks. Lähtudes pankrotihalduri ning esimese, teise, kolmanda ja neljanda kaebaja esitatud tõenditest, leiab komisjon, et pakkujad võis avalikul, läbipaistval, mittediskrimineerivas ja tingimusteta valikumenetluses teha pakkumusi ühe, mitme või kõigi varade kohta. Ka tõsiasi, et lõpuks müüdi kogu vara Capricornile kui tagatud rahastamisvahenditega kõige kõrgema hinnaga pakkumuse tegijale, ei tõesta iseenesest majanduslikku järjepidevust (vt ka punkt 6.2.7). Komisjon leiab sellega seoses, et esimese ja teise kaebaja eesmärk oli pigem takistada ringradade võõrandamist ühele erainvestorile.
- (267) Selliseid pakkujaid nagu teine kaebaja, kes esitasid pakkumuse ainult üksikute võõrandamisüksuste kohta, ei teavitatud siduvate pakkumuste esitamise tähtaja pikendamisest enne 17. veebruari 2014, sest nende esialgseid pakkumusi ei võetud nende madal hinna tõttu valikumenetluse teises etapis arvesse. Komisjoni arvates ei ole see

⁽¹⁶⁵⁾ [Teise pakkuja] pakkumus nägi ette eeskätt seda, et pakutud hind makstakse ainult komisjoni sellise lõpliku otsuse olemasolu korral, mille kohaselt välistatakse riigiabi sissenõudmine varade ostjalt. [Kolmanda pakkuja] pakkumuses oli klausel, et ostja võib ka komisjoni otsuse olemasolu korral ostmisest loobuda, kui ta peab seda vajalikuks.

siiski läbipaistvuspõhimõtte rikkumine, kuna neid pakkujaid teavitati, et nad võivad oma esialgset pakkumust suurendada igal ajal enne lepingu sõlmimist, ning võib eeldada, et pankrotihaldurid oleksid võrdse kohtlemise põhimõtte kohaselt neid pakkujaid sel juhul tähtpäeva pikendamisest teavitanud.

- (268) Komisjon peab mõistlikuks ja tõhusaks, et ainult piisavalt kõrge hinnaga pakkumuse esitanud pakkujatel oli juurdepääs varasid käsitlevale üksikasjalikule teabele (mille alusel võisid nad hinnata muu hulgas tulevast investeerimisvajadust). Erinevates menetlusetappides antud teavet arvestades on komisjon lisaks arvamusele, et pakkujatele anti oma pakkumuse esitamiseks piisavalt teavet. Peale selle ei nimetanud esimene ega teine kaebaja konkreetset teavet, mis oleks neid takistanud pakkumust esitamast.
- (269) Pakkumismenetluse dokumentidest väidetavalt tulenevate pikaajaliste lepinguliste sidemete kohta märgib komisjon, et käesoleval varade võõrandamisel kantakse töö- ja üürilepingud üle ainult seadusega ettenähtud juhtudel, et ürituste korraldamise lepingud kanduvad üle põhimõtteliselt ainult mõlema lepingupoole nõusolekul ning et ürituste korraldamise lepingutel ei ole varade võõrandamises paratamatult suurt majanduslikku tähtsust. Küsimuse kohta, kas NGB tegevuse kaudu anti uut abi, märgib komisjon, et pankrotihaldurid asutasid NGB üksnes vahendajana kuni 2014. aasta lõpuni varade ajutiseks käitamiseks pankroti- ja pakkumismenetluse ajal. Pankrotimenetluse aegne tegevuse juhtimine maksuõuetu ettevõtja ajutiselt loodud tütarettevõtja kaudu on Saksa õiguse kohaselt lubatud ja seda ei saa pankrotihalduritele keelata. Käesoleval juhul andsid pankrotihaldurid NG, MSRI ja CMHNI jaoks NGB asutamisele ka majandusliku põhjenduse, sest nende arvates suurendas NGB loomine NG, MSRI ja CMHNI varade ning seega ka likvideeritava objekti väärtust. Komisjon võtab siiski arvesse NGB asutamise asjaolusid, nimelt et NGB on abisaajate NG, MSRI ja CMHNI tütarettevõtja ning kuna ta on saanud kõik nende varad ja kohustused, on ta nende õigusjärglane, et NGB sai need varad ja kohustused tasuta, mitte pakkumismenetluse ega hindamisakti alusel, et ta annab tööd täpselt samadele töötajatele ja jätkab nende ettevõtte juhtimist. Komisjon järeldeb sellest, et NGB ning abisaajate NG, MSRI ja CMHNI vahel on majanduslik järjepidevus, mistõttu NGle, MSRIle ja CMHNIle antud siseturuga kokkusobimatu riigiabi tuleb sisse nõuda ka NBGIlt.
- (270) Lisaks leiab komisjon, et NGB ja ametiühingu Ver.di vahel sõlmitud lepingu eesmärk oli NGB tegevuse jätkamine kuni varade müüginii, mitte aga Nürburgringi majandusliku järjepidevuse säilitamine pärast müüki. Töölepingud ei kandu NBGIlt Capricornile üle mitte kollektiivlepingu, vaid Saksa tööõiguse alusel. Kuna müüjate ja Capricorni vahel ei ole majanduslikku järjepidevust, leiab komisjon, et oluline on ainult see, et Capricorn saab omal äranägemisel otsustada, milliseid töölepinguid NBGIlt üle võtta, ning et Capricorn ei kavatse nendest lepingutest umbes 20 % üle võtta.
- (271) Komisjon lükkab seega esimese ja teise kaebaja kaebused põhjendamatuks tagasi, sest kõnealused varad võõrandati pakkujale, kes esitas avaliku, läbipaistva, mittediskrimineeriva ja tingimusteta pakkumismenetluse raames kõrgeima hinnaga pakkumuse ning tõendi rahaliste vahendite olemasolu kohta.

6.2.2. Kolmanda kaebaja kaebus

- (272) Komisjoni sõnul ei sisaldanud kolmanda kaebaja esialgne ega lõplik pakkumus tõendit tema rahastamissuutlikkuse kohta. Sellest teavitasiid võõrandajad kolmandat kaebajat 17. oktoobri, 11., 17. ja 18. detsembri 2013. aasta kirjaga ning 18. veebruari ja 9. aprilli 2014. aasta e-kirjaga. Kolmas kaebaja ei esitanud kuni võlausaldajate komisjoni lõpliku valiku tegemiseni 11. märtsil 2014 ega ka pärast seda ühtegi tõendit oma pakkumuse rahastamise kohta, mis oleksid andnud õigustuse sellele, et võõrandaja ei oleks valinud kumbagi tõendatud rahastusega pakkumust, vaid oleks oodanud kolmanda kaebaja tõendit pakkumuse jaoks vajalike rahaliste vahendite olemasolu kohta. Sellega seoses tuleb märkida, et a) oma 21. veebruari 2014. aasta e-kirjaga selgitas kolmas kaebaja, et ta on veendunud, et saab kõik siduvad kinnitused rahaliste kohustuste võtmise kohta järgneva kahe kuni viie nädala jooksul; b) oma 11. märtsi 2014. aasta kirjaga teatas kolmas kaebaja, et ta saaks kõik siduvad kinnitused rahaliste kohustuste võtmise kohta esitada 31. märtsiks 2014; c) investeerimispanga ja nõustamisettevõtte [...] 31. märtsi 2014. aasta allkirjastamata kirjaga, mille kolmas kaebaja esitas 2. aprillil 2014 KPMGIle, kinnitatakse, et potentsiaalne investor annab Nürburgringi ostmiseks kolmanda kaebaja käsutusse [...] miljonit eurot. See väidetav rahastamine oli muu hulgas seotud tingimustega, mis kätkesid hoolsuskohustuse

auditi kõiki osalisi rahuldavat tulemust ning lõplike dokumentide koostamist ja üleandmist; potentsiaalset ostjat ei nimetatud. Sellepärast on komisjon seisukohal, et isegi pärast Nürburgringi varade Capricornile määramist ei esitanud kolmas kaebaja võõrandajatele ühegi kindla rahastamispartneri otsest rahaliste kohustuste võtmise kinnitust Nürburgringi ostmiseks. Selle asemel edastas kolmas kaebaja võõrandajatele ainult: a) lõpliku pakkumuse, milles viidati kinnitusele 30 miljoni euro suuruse rahalise kohustuse võtmise kohta, mis aga ei sisaldanud ühtegi tõendit selle kinnituse kohta (nt asjaomase rahastamispartneri siduva kinnituskirja kujul) ega täpsemaid andmeid selle kohta, millal kolmas kaebaja tasumata rahalised kohustused arvesse võtab ja millal ta määrab lõplikult kindlaks pakkumuse kaubandustingimused; b) allkirjastamata kirja, milles viidati ühe nimetamata investori rahalistele vahenditele, ent mis sõltus hoolsuskohustuse auditi rahuldavast tulemusest ja lõplike dokumentide üleandmisest ([...] 31. märtsi 2014. aasta kiri). Komisjoni arvates ei ole kindlaks tehtud, et Jupiter Financial Groupi 26. märtsi 2014. aasta väidetav kinnitus rahaliste kohustuste võtmise kohta võõrandajatele millalgi edastati. Lisaks märgib komisjon, et võõrandaja ei pikendanud kolmanda kaebaja rahaliste vahendite tõendi esitamise tähtpäeva, kuna leidis palju märke sellest, et [teine pakkuja] oleks tähtpäeva pikendamisel oma pakkumusest loobunud. [Teine pakkuja] selgitas näiteks 13. jaanuaril 2014 [teise pakkuja] esindajate poolt KPMGle saadetud e-kirjas, et kõik võõrandamistingimused peavad olema esitatud enne 3. aprilli 2014, sest muidu loobub ta oma pakkumusest. Lisaks võtsid võõrandajad arvesse, et varade väärtus võib hiljem ka väheneda, kuna ostja mõju ärile 2014. aasta hooajal vähenes ja vaja oli alustada lepingute sõlmimist 2015. aastaks. Komisjon juhib tähelepanu asjaolule, et kolmandat kaebajat ei takistatud esitamast kinnitava pakkumuse kohta rahaliste vahendite tõendit võõrandamisprotsessi lõppetapis, kuni lõplik müügileping ei olnud veel allkirjastatud. Seega on võõrandajate toimimisviis komisjoni arvates kooskõlas turumajanduslikult tegutseva võõrandaja käitumisega. Kolmanda kaebaja pakkumuse hindamine vastab seega turundüetele.

(273) Samal ajal märgib komisjon, et võõrandajad pidasid läbirääkimisi [teise pakkujaga] ning müügilepingu sõlmimise lõppetapis [teise pakkujaga] ja Capricorniga, arvestades [teise pakkuja] 35 miljoni euro suurust pakkumust (vt tabel 10) ning asjaolu, et Capricorni ja [...] kinnitatud läbirääkimiste tulemusel esitas pank 10. märtsil 2014. aastal kinnituse rahaliste kohustuste võtmise kohta. Capricorni pakkumuse hindamisega seoses märgib komisjon, et Capricorn esitas oma rahastamispartneri [...] rahaliste kohustuste võtmise kinnituse 45 miljoni euro suuruse laenu kohta. See 10. märtsi 2014. aasta kinnitus esitati võõrandajatele 11. märtsil 2014, s.o päeval, mil toimus võlausaldajate komisjoni koosolek, kus sooviti otsustada Nürburgringi varade ostja. Capricorn esitas kinnituse suuremahulisema rahastamise kohta kui [teine pakkuja], kelle kinnitus kehtis [32–39] miljoni euro suuruse rahalise kohustuse võtmise kohta. Lisaks võtab komisjon arvesse, et Capricorni 77 miljoni euro suurune kogu vara hõlmav pakkumus oli kõrgema hinnaga kui [teise pakkuja] [47–52] miljoni euro suurune pakkumus. [Teise pakkuja] kogu vara hõlmavast pakkumusest makstakse [30–33] miljonit eurot 2014. aastal, millest [22–27] miljonit eurot jääb aga 2015. aasta märtsini blokeeritud kontole seisma. Ülejäänud [16,5–18] miljonit eurot makstakse välja aastatel 2016, 2017 ja 2018.

(274) Mis puudutab võõrandajate ja Capricorni vahel sõlmitud müügilepingu jõustumistingimusi, mille kohaselt hakkab Nürburgringi varade võõrandamine kehtima alles komisjoni lõpliku otsuse korral, kus määratakse kindlaks, et riigiabi ei nõuta varade ostjalt sisse, siis märgib komisjon, et pankrotihaldurite ja Saksamaa esitatud kolmanda kaebaja juurdehindlusega seotud asjaomaste osade tingimuste kohaselt võisid ostja ja võõrandajad lepingust taganeda, kui 15. juuliks 2014 (14. jaanuari 2014. aasta lepingu projekti kohaselt) või 31. detsembriks 2014 (14. veebruari 2014. aasta lepingu projekti kohaselt) ei ole komisjon positiivset otsust vastu võtnud. Lepingust taganemise õigusele ei olnud tähtaega ette nähtud.

(275) Muude kolmanda kaebaja väidete kohta märgib komisjon järgmist.

a) Komisjon ei leia, et kolmas kaebaja oleks pidanud NBG olemasolevad lepingud või kohustused üle võtma (välja arvatud sellised lepingud nagu töö- ja üürilepingud, mis kanduvad üle õigusnormide alusel). Sellest teavitasid võõrandajad kolmandat kaebajat ka selgelt KPMG 11. detsembri 2013. aasta kirjaga. Lisaks nõuab komisjon, et kolmas kaebaja võis omal äranägemisel otsustada, millises mahu ta lepinguid üle võtta soovis, ja see sõltus tema Nürburgringi käitamise- ja kasutamispõhimõtetest. Peale selle ei leidnud komisjon tõendeid

asjaolu kohta, et võõrandamispõhimõtteid oleks pakkumismenetluse käigus muudetud või et teised pakkujad peale kolmanda pakkuja oleks kurnud tehingustruktuuri väidetava muutumise üle. KPMG 11. detsembri 2013. aasta kirjaga teavitati kolmandat kaebajat, et ükski teine pakkuja ei ole kaebust esitanud.

- b) Pakkumismenetlus ei olnud ülemäära pikk.
- c) Võõrandajad teavitasid kolmandat kaebajat oma 17. detsembri 2013. aasta kirjaga, et kinnitava pakkumuse tegemise tähtpäev on 17. veebruar 2014. Lisaks teatati talle, et võõrandajad võivad kvalifitseerunud pakkujad valida võimaluse korral kiiresti pärast pikendatud tähtaja möödumist. Kvalifitseerunud pakkujad võisid pärast selle tähtaja möödumist muuta oma kinnitavat pakkumust või esitada tõendi rahaliste vahendite olemasolu kohta, kuni lõplik müügileping ei olnud veel allkirjastatud⁽¹⁶⁶⁾. Tegelikult pikendati 17. veebruari 2014. aasta tähtpäeva, et kõigil pakkujatel oleks võimalik oma pakkumusi muuta, rahaliste vahendite tõendeid esitada või uusi pakkumusi teha. Kuna tähtpäeva pikendamisest oli kõigile kvalifitseerunud pakkujatele teatatud, ei eksitud läbipaistvuse ega võrdse kohtlemise põhimõtete vastu.
- d) Võõrandajad andsid kõigile pakkujatele kättesaadavat teavet ühel ajal ja vähemalt kolm nädalat enne võlausaldajate komisjoni lõplikku otsust valida varade ostjaks Capricorn, seega oli pakkumuse ettevalmistamiseks ja lõplikuks koostamiseks piisavalt aega. Järelikult on läbipaistvuse põhimõttest kinni peetud. Komisjon lisab, et võõrandajad teavitasid kolmandat kaebajat pakkumismenetluse korra oma 19. juuli, 17. oktoobri ja 17. detsembri 2013. aasta kirjas piisavalt vara. Ka asjaomasele teabele juurdepääsu andmisel peeti kinni võrdse kohtlemise põhimõttest, kuna kõnealuses menetlusetapis osalemiseks kvalifitseerunud pakkujatele anti sama palju teavet.
- e) Puuduvad tõendid selle kohta, nagu oleks Capricorn pidanud enne müügilepingu sõlmimist läbirääkimisi õlletarnija või „Rock am Ringi” korraldajaga. Pankrotihaldurite sõnul pidas kõik asjaomased läbirääkimised NBG.
- f) Mõlema parima pakkuja (Capricorn ja [teise pakkuja]) müügilepingute notariaalne kinnitamine, mis toimus enne võlausaldajate komisjoni 11. märtsi 2014 aasta koosolekut, ei tõesta läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtete rikkumist. Puuduvad tõendid selle kohta, et Capricorni teavitati pakkumismenetluse tulemusest enne võlausaldajate komisjoni 11. märtsi 2014. aasta koosolekut.
- g) Ükski pakkujatest ei esitanud rahastamisgarantiid kogu ostuhinna kohta. Seega ei rikkunud võõrandajad võrdse kohtlemise põhimõtet, kui nad rakendasid rahastamise tagamise nõuet pakkumismenetluse käigus leebemalt.
- h) Müügilepingu juurdehindluse esitamine oli osa äriläbirääkimisest ja see ei ole riigiabi seisukohalt tähtis.
- i) Kolmanda kaebaja pakkumuse keskkonnaõigust käsitlevaid kaalutlusi võtsid võõrandajad arvesse ainult seetõttu, et tema pakkumuse rahastus ei olnud tagatud. Need kaalutlused ei kuulunud eduka pakkuja valikukriteeriumide hulka ja neil ei olnud seega mingit mõju pakkumismenetluse tulemusele.
- j) Kui heita pilk kolmanda kaebaja väitele, et Capricorni ja võõrandajaid nõustas kõnealuses pakkumismenetluses riigiabi õigusnormide küsimustes sama advokaadibüroo ([...]) ja eriti selle büroo üks teatud advokaat, siis selgitab komisjon, et Saksamaa andmetel see büroo ja selle advokaadid a) ei ole kõnealuse pakkumismenetluse asjus võõrandajaid (sh pankrotihaldureid ega võlausaldajate komisjoni) nõustanud, b) ei saanud juurdepääsu teiste huvitatud investorite pakkumisi käsitlevale teabele, c) said pakkumismenetluse kohta juurdepääsu ainult andmeruumis ja ajakirjanduses kättesaadavale teabele ning d) ei ole andnud võõrandajatele ega võlausaldajate komisjonile mingeid soovitusi. Büroo advokaadi kohta, kellele kolmas kaebaja oma kaebuses viitas, kinnitas Saksamaa, et see advokaat a) töötas Rheinland-Pfalzi liidumaa heaks 2012. aasta maist kuni 2013. aasta aprillini, st enne pakkumismenetluse algust 2013. aasta juunis; b) ei olnud pakkumismenetluse ajal ühenduses ei Rheinland-Pfalzi liidumaa ega Saksamaa Liitvabariigiga; c) ei ole kunagi Rheinland-Pfalzi liidumaad ega võõrandajaid pakkumismenetluse asjus nõustanud; d) osales 20. juunil 2013 vaid sõltumatu asjatundjana Rheinland-Pfalzi liidumaa maapäeva istungil, kus arutati õigusakti Nürburgringi ringrajale avaliku juurdepääsu kohta. Lisaks juhib Saksamaa tähelepanu sellele, et riigiabiga seotud pakkumismenetluse aspektidest, st

⁽¹⁶⁶⁾ 17. detsembri 2013. aasta kirja asjaomase osa sõnastus on järgmine: „For the sake of clarity, offers handed in after that timeline will, in principle, also be considered provided that the terms of the offer qualify for the further process. Any disadvantage caused by the delay will not be compensated for and will have to be fully borne by the investor. Please note that the Vendors may choose the parties which will qualify for the further process shortly after the updated timeline ends”.

asjaolust, et pakkumismenetlus peab olema avalik, läbipaistev, tingimusteta ja mittediskrimineeriv, et ostjale ei tekiks kohustusi seoses Nürburgringi müüjatele antud siseturuga kokkusobimatu riigiabi võimaliku sissenõudmisega – teatati kõigile pakkujatele: a) komisjoni 21. märtsi 2012. aasta (ametliku uurimismenetluse algatamine) ja 7. augusti 2012. aasta (menetluse laiendamine) otsustega, b) kõigis võõrandajate poolt asjaomastes pakkumismenetluse jaoks loodud andmeruumis koostatud dokumentides, sh ka selles küsimuses komisjoni ja Saksamaa vahel peetud kirjavahetuses, ning c) komisjoni varasemate asjaomaste otsustega.

- (276) Komisjon lükkab seega kolmanda kaebaja kaebuse põhjendamatuna tagasi, sest kõnealused varad võõrandati pakkujale, kes esitas avaliku, läbipaistva, mittediskrimineeriva ja tingimusteta pakkumismenetluses kõrgeima hinnaga pakkumuse ning tõendi rahaliste vahendite olemasolu kohta.

6.2.3. Neljanda kaebaja kaebus

- (277) Tabeli 10 võrdluse kohaselt saadakse Capricorni pakkumusest võõrandamise korral rohkem tulu kui [teise pakkuja] pakkumusest.

- (278) Neljanda kaebaja väidete kohta märgib komisjon järgmist.

- a) Komisjon võtab teadmiseks pankrotihalduri selgituse, et nii [teine pakkuja] kui ka Capricorni pakkumuste rahastamise tagatised olid võõrandajate jaoks piisavad, ehkki kummagi pakkumuse tagatis ei olnud täielik. 24. veebruari 2014. aasta kirjas teavitas [teine pakkuja] võõrandajaid [teise pakkuja] kontserni rahastamissuutlikkusest ja selgitas, et investeerimiseks on olemas umbes [930–1030] miljonit eurot. Komisjon märgib samuti, et [...] lõi oma 10. märtsi 2014. aasta rahastamiskinnitusega laenuvõimaluse, millega Capricorn pidi tagama ettevõttevälised rahalised vahendid kuni [41–49] miljoni euro eest.
- b) Mis puutub ettemaksetesse, siis saaksid võõrandajad komisjoni lõpliku otsuse olemasolu korral 2014. aastal [teise pakkuja] pakkumuse kohaselt juurdepääsu [30–33] miljonile eurole või Capricorni pakkumuse kohaselt [58–63] miljonile eurole (lisaks umbes 6 miljonile eurole NBG rahavoogudest).
- c) Neljanda kaebaja ja pankrotihaldurite selgituste põhjal tuleb kokkuvõttes tõdeda, et Capricorni pakkumuse puhul ei oleks tehingu toimumise risk suurem kui [teise pakkuja] pakkumuse puhul.
- d) Põhjenduses 48 nimetatud valikukriteeriumide kohaselt ei olnud pakkujate suutlikkus valikukriteeriumiks.
- e) Põhjenduses 48 nimetatud valikukriteeriumide kohaselt ei olnud valikukriteeriumiks investeeringute suurus pärast võõrandamist.
- f) Võõrandajate suhtlemine [teise pakkujaga] pakkumismenetluse ajal oli vastuvõetav. [Teist pakkujat] ei takistatud oma pakkumust kuni võlausaldajate komisjoni 11. märtsi 2014. aasta koosolekuni suurendada või muuta.

- (279) Komisjon ei ole seega leidnud mingeid tõendeid selle kohta, et [teist pakkujat] oleks pakkumismenetluse käigus diskrimineeritud. Etteheide, et [teist pakkujat] koheldi halvemini kui teisi pakkujaid, sh Capricorni, ei ole seega põhjendatud. Sellega seoses tuleb märkida, et [teine pakkuja] tegi kinnitava pakkumuse, pidas lepingu üle läbirääkimisi ja võis teise parima tagatud rahastusega pakkujana allkirjastada lepingu projekti lõpliku variandi. Komisjoni lõpliku otsusega seotud kriteeriumi kohta tuleb märkida, et kui välja arvata [7,1–7,6] miljoni euro suurune summa, jäävad [teise pakkuja] eraldatud vahendid blokeeritud kontole seisma ja kantakse võõrandajatele 31. märtsiks 2015 üle kas komisjoni lõpliku otsuse olemasolu korral või juhul, kui ostja ei soovi ka komisjoni negatiivse lõpliku otsuse korral lepingust loobuda (sealjuures ei ole loobumise tähtpäeva pikendamine välistatud).

- (280) Komisjon lükkab seega neljanda kaebaja kaebuse põhjendamatuna tagasi, sest kõnealused varad võõrandati pakkujale, kes esitas avaliku, läbipaistva, mittediskrimineeriva ja tingimusteta pakkumismenetluses kõrgeima hinnaga pakkumuse ning tõendi rahaliste vahendite olemasolu kohta.

6.2.4. Järeldus

- (281) Eespool kirjeldatud põhjustel ja kättesaadava teabe põhjal ei ole komisjon leidnud ühtegi tõendit, et avaliku, läbipaistva, mittediskrimineeriva ja tingimusteta pakkumismenetluse põhimõtteid oleks NG, MSRI ja CMHNI varade müümisel või Capricorni pakkumusest suurema tagatud rahastusega pakkumuse suhtes rikutud.

7. JÄRELDUS

- (282) Komisjon märgib, et osa 2. meetmest (FSZle antud laen) ning 8., 11. ja 15. meede ei kujuta endast riigiabi artikli 107 lõike 1 tähenduses.
- (283) Komisjon leiab, et Saksamaa on võtnud 1. meetme, osa 2. meetmest (NG laen äriühingutele EWN, MAN, TTI, Camp4Fun, BWN1, BWNB ja BWN2) ning 3.–7., 9., 10., 12.–14. ja 16.–19. meetme õigusvastaselt ja on rikkunud sellega ELi toimimise lepingu artikli 108 lõiget 3.
- (284) Komisjon on jõudnud järeldusele, et 1. meede, osa 2. meetmest (NG laen äriühingutele EWN, MAN, TTI, Camp4Fun, BWN1, BWNB ja BWN2) ning 3.–7., 9., 10., 12.–14. ja 16.–19. meede, millega on antud abi äriühingutele Nürburgring GmbH, Motorsport Resort Nürburgring GmbH, Congress- und Motorsport Hotel Nürburgring GmbH, Cash Settlement and Ticketing GmbH, Nürburgring Automotive GmbH, Erlebnispark Nürburgring GmbH & Co. KG, Motorsport Akademie Nürburgring GmbH & Co. KG, Test & Training International GmbH, Bike World Nürburgring GmbH, BikeWorld Nürburgring Besitz GmbH, BikeWorld Nürburgring GmbH, Camp 4 Fun GmbH & Co. KG, IPC Gesellschaft für internationale Projektcoordination mbH ja MI-Beteiligungs- und Verwaltungs GmbH, kujutavad endast riigiabi artikli 107 lõike 1 tähenduses ja on siseturuga kokkusobimatud, kuna päästmis- ja ümberkorraldusabi suuniste tingimusi ei ole täidetud ning muud põhjendust nende kokkusobimiseks siseturuga ei ole leitud.
- (285) Lisaks teeb komisjon järgmised järeldused:
- Nürburgring GmbH, Motorsport Resort Nürburgring GmbH ja Congress- und Motorsport Hotel Nürburgring GmbH varade võõrandamine ei kujuta endast riigiabi.
 - Nürburgring GmbH, Motorsport Resort Nürburgring GmbH ja Congress- und Motorsport Hotel Nürburgring GmbH varade võõrandamise tulemusena ei teki majanduslik järjepidevus Nürburgring GmbH, Motorsport Resort Nürburgring GmbH ja Congress- und Motorsport Hotel Nürburgring GmbH ning varade uue omaniku Capricorn NÜRBURGRING Besitzgesellschaft GmbH ega tema tütaretevõtjate vahel. Seega ei puuduta siseturuga kokkusobimatu riigiabi võimalik sissenõudmine Capricorn NÜRBURGRING Besitzgesellschaft GmbH, kes ostis pakkumismenetluse teel võõrandatavad varad, ega tema tütaretevõtjaid,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Järgmised Saksamaa võetud meetmed ei ole ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses riigiabi.

Osa 2. meetmest:

- laenud kogusummas 646 738,12 eurot, mille Nürburgring GmbH andis Fahrsicherheitszentrum am Nürburgring GmbH & Co. KGle ajavahemikul 12. aprillist 2002 kuni 2008. aasta märtsini;

8. meede:

- Investitions- und Strukturbank Rheinland-Pfalz GmbH antud laenu Nürburgring GmbHle 28. juulil 2010 summas 96 574 200 eurot ja 113 590 800 eurot, Motorsport Resort Nürburgring GmbHle summas 92 000 000 eurot ning Congress- und Motorsport Hotel Nürburgring GmbHle summas 23 100 000 eurot;

11. meede:

- laenu kogusummas 85 484 000 eurot, mille Rheinland-Pfälzische Gesellschaft für Immobilien und Projektmanagement GmbH andis Motorsport Resort Nürburgring GmbHle ajavahemikul 27. maist 2008 kuni 7. juulini 2009;

15. meede:

- Motorsport Resort Nürburgring GmbH 49,5 % osaluse võõrandamine Mediinvest GmbH poolt Nürburgring GmbHle 25. märtsil 2010. aastal hinnaga 1 euro;
- Motorsport Resort Nürburgring GmbH 33,8 % osaluse võõrandamine Geisler & Trimmel General Contractor GmbH poolt Nürburgring GmbHle 25. märtsil 2010. aastal hinnaga 1 euro;
- Motorsport Resort Nürburgring GmbH 6,7 % osaluse võõrandamine Weber Projektierungs- und Realisierungs GmbH poolt Rheinland-Pfälzische Gesellschaft für Immobilien und Projektmanagement GmbHle 25. märtsil 2010. aastal hinnaga 1 euro;
- Nürburgring GmbH, Motorsport Resort Nürburgring GmbH ja Congress- und Motorsport Hotel Nürburgring GmbH varade võõrandamine.

Artikkel 2

Järgmine riigiabi, mida Saksamaa on allpool nimetatud meetmete abil ebaseaduslikult andnud, rikkudes Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõiget 3, on siseturuga kokkusobimatu.

1. meede:

- kapitali andmine Nürburgring GmbHle Rheinland-Pfalzi liidumaa poolt sissemaksete tegemise kaudu kapitalireservi 1. mail 2002. aastal 2 179 000 euro ja 21. detsembril 2004. aastal 22 839 241 euro ulatuses;
- kapitali andmine Nürburgring GmbHle omakapitali suurendamise kaudu Rheinland-Pfalzi liidumaa poolt 31. augustil 2004 summas 4 398 300 eurot ja 4. septembril 2007 summas 9 000 000 eurot ning Ahrweileri maakonna poolt 31. augustil 2004 summas 488 700 eurot ja 4. septembril 2007 summas 1 000 000 eurot;

osa 2. meetmest:

- laenu kogusummas 6 195 170,02 eurot, mille Nürburgring GmbH andis Erlebnispark Nürburgring GmbH & Co. KGle ajavahemikul 1. jaanuarist 2006 kuni 29. aprillini 2009;
- laenu 100 000 eurot, mille Nürburgring GmbH andis Motorsport Akademie Nürburgring GmbH & Co. KGle 10. detsembril 2002;
- laenu 25 000 eurot, mille Nürburgring GmbH andis Test & Training International GmbHle 15. augustil 2002;
- laenu kogusummas 450 000 eurot, mille Nürburgring GmbH andis Camp 4 Fun GmbH & Co. KGle ajavahemikul 26. maist 2009 kuni 18. detsembrini 2009;
- laenu kogusummas 500 000 eurot, mille Nürburgring GmbH andis BikeWorld Nürburgring Besitz GmbHle ajavahemikul 17. oktoobrist 2003 kuni 27. oktoobrini 2004;

— laenud kogusummas 1 660 000 eurot, mille Nürburgring GmbH andis BikeWorld Nürburgring Besitz GmbHle ajavahemikul 4. veebruarist 2004 kuni 22. juulini 2005;

— laenud kogusummas 1 600 000 eurot, mille Nürburgring GmbH andis BikeWorld Nürburgring Besitz GmbHle ajavahemikul 20. septembrist 2005 kuni 4. aprillini 2007;

3. meede:

— laen kogusummas 399 805 370 eurot, mille Rheinland-Pfalzi liidumaa andis Nürburgring GmbHle ajavahemikus 30. juunist 2003 kuni 11. maini 2010;

4. meede:

— laen 300 000 eurot, mille Nürburgring GmbH andis Motorsport Resort Nürburgring GmbHle 27. detsembril 2007;

osa 5. meetmest:

— laenud kogusummas 11 032 060 eurot, mille Nürburgring GmbH andis Cash Settlement and Ticketing GmbHle ajavahemikul 27. augustist 2008 kuni 18. aprillini 2011;

— NG 23. detsembri 2009. aasta toetuskiri CSTle, milles NG võttis 31. detsembrini 2011 kohustuse võtta meetmeid, mis on vajalikud CST maksejõuetuse ärahoidmiseks;

— CST vastu olevate nõuete allutamine summas 10,4 miljonit eurot, millest NG teatas 13. detsembril 2010;

6. meede:

— hüvitis kogusummas 640 000 eurot, mille Nürburgring GmbH maksis IPC Gesellschaft für internationale Projektcoordination mbHle erainvestorite otsimise teenuse eest;

— laen 2 941 000 eurot, mille Nürburgring GmbH andis Motorsport Resort Nürburgring GmbHle 15. oktoobril 2008;

7. meede:

— tasu 1 476 830,88 eurot, mille Nürburgring GmbH maksis MI-Beteiligungs- und Verwaltungs GmbHle 17. aprillil 2009. aastal toimunud MI-Beteiligungs- und Verwaltungs GmbH nõuete loovutamise eest Cash Settlement and Ticketing GmbH poolt võetud laenu eest;

9. meede:

— garantii, mille andis 28. juulil 2010 Rheinland-Pfalzi liidumaa Nürburgring GmbHle (96 574 200 eurot ja 113 590 800 eurot), Motorsport Resort Nürburgring GmbHle (92 000 000 eurot) ja Congress- und Motorsport Hotel Nürburgring GmbHle (23 100 000 eurot) 8. meetme kaudu antud laenudest tekkinud kohustuste katteks;

10. meede:

— turul tavapärasest intressimäärast madalama renditasu kehtestamine Nürburgring GmbH poolt, mille tulemusena sai Nürburgring Automotive GmbH ajavahemikus 1. maist 2010 kuni 31. oktoobrini 2012 kasu 9 miljonit eurot;

12. meede:

— garantii, mille Rheinland-Pfalzi liidumaa andis Investitions- und Strukturbank Rheinland-Pfalz GmbHle ja mille abil võis Motorsport Resort Nürburgring GmbH võtta laenu 85 484 000 eurot;

13. meede:

— toetused, mille Rheinland-Pfalzi liidumaa maksis Nürburgring GmbHle hasartmängumaksu tulust 29. detsembril 2009 (1,6 miljonit eurot), 29. oktoobril 2010 (3,2 miljonit eurot) ja 29. märtsil 2011 (3,2 miljonit eurot);

14. meede:

- laenud, mille Rheinland-Pfalzi liidumaa andis Nürburgring GmbHle 21. augustil 2007 (20 miljonit eurot), 22. detsembril 2009 (10 miljonit eurot), 28. detsembril 2010 (4,65 miljonit eurot), 26. aprillil 2011 (3,2 miljonit eurot) ja 9. detsembril 2011 (4,95 miljonit eurot);
- Nürburgring GmbH vastu olevate nõuete allutamine summas 20 miljonit eurot, millest Rheinland-Pfalzi liidumaa teatas 29. augustil 2007;

16. meede:

- laen 40 405 000 eurot, mille Rheinland-Pfalzi liidumaa andis Nürburgring GmbHle 11. jaanuaril 2011;
- toetus 13,5 miljonit eurot, mille Rheinland-Pfalzi liidumaa andis Nürburgring GmbHle 2011. aasta juulis;

17. meede:

- hüvitis, mille Nürburgring GmbH maksis Nürburgring Automotive GmbHle vormel 1 kontsessioonilepingu alusel 13. detsembrist 2010 kuni 27. novembrini 2012;

18. meede:

- intressimaksete ajatamine summas 1,473 miljonit eurot, mille Investitions- und Strukturbank Rheinland-Pfalz GmbH andis Nürburgring GmbHle 15. mail 2012;
- intressimaksete ajatamine summas 1,205 miljonit eurot, mille Investitions- und Strukturbank Rheinland-Pfalz GmbH andis Motorsport Resort Nürburgring GmbHle 15. mail 2012;
- intressimaksete ajatamine summas 303 000 eurot, mille Investitions- und Strukturbank Rheinland-Pfalz GmbH andis Congress- und Motorsport Hotel Nürburgring GmbHle 15. mail 2012;

19. meede:

- vabastuskiri, mille Rheinland-Pfalzi liidumaa andis 15. mail 2012 seoses 8. meetme raames antud laenudest tekkinud Nürburgring GmbH, Motorsport Resort Nürburgring GmbH ja Congress- und Motorsport Hotel Nürburgring GmbH kohustustega 254 miljoni euro ulatuses;
- Nürburgring GmbH, Motorsport Resort Nürburgring GmbH ja Congress- und Motorsport Hotel Nürburgring GmbH suhtes 8. meetme alusel tekkinud nõuete allutamine allutamisosuse hetkel tasumata summast 254 miljonit euro ulatuses, millest Rheinland-Pfalzi liidumaa teatas 15. mail 2012.

Artikkel 3

1. Saksamaa nõuab artiklis 2 nimetatud meetmete kaudu antud ja siseturuga kokkusobimatu abi abisaajatelt sisse, sealhulgas Nürburgring Betriebsgesellschaft mbH-lt, kes on Nürburgring GmbH, Motorsport Resort Nürburgring GmbH ja Congress- und Motorsport Hotel Nürburgring GmbH majandustegevuse jätkaja.

2. Pakkumismenetluse järel võõrandatud varade ostjat, Capricorn NÜRBURGRING Besitzgesellschaft GmbH, ja tema tütarettevõtjaid kokkusobimatu riigiabi võimalik sissenõudmine ei puuduta.

3. Sissenõutavatelt summadelt arvestatakse intressi alates kuupäevast, mil need anti abisaaja käsutusse, kuni nende tegeliku tagasimaksmiseni. Saksamaa teatab käesolevas otsuses nimetamata jäänud täpsed kuupäevad, mil liidumaa abi maksis.

4. Intressid arvutatakse liitintressina vastavalt komisjoni määruse (EÜ) nr 794/2004 ⁽¹⁶⁷⁾ V peatükile ja komisjoni määrusele (EÜ) nr 271/2008, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 794/2004 ⁽¹⁶⁸⁾.
5. Saksamaa tühistab kõik artiklis 2 nimetatud abi tasumata maksed alates käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäevast.

Artikkel 4

1. Artiklis 2 nimetatud abi tuleb sisse nõuda viivitamata ja tõhusalt.
2. Saksamaa tagab käesoleva otsuse rakendamise nelja kuu jooksul alates selle teatavakstegemise kuupäevast.

Artikkel 5

1. Kahe kuu jooksul alates käesoleva otsuse teatavakstegemisest esitab Saksamaa järgmise teabe:
 - a) igalt abisaajalt sisse nõutav kogusumma (põhisumma ja intress);
 - b) käesoleva otsuse täitmiseks juba võetud ja kavandatavate meetmete põhjalik kirjeldus;
 - c) dokumendid, milles kinnitatakse, et abisaajatele on antud korraldus abi tagasi maksta.
2. Saksamaa teavitab komisjoni käesoleva otsuse täitmiseks võetud riiklike meetmetega seotud edusammudest, kuni kogu artiklis 2 nimetatud abi on sisse nõutud. Komisjoni taotlusel esitab Saksamaa viivitamata teabe käesoleva otsuse täitmiseks juba võetud ja kavandatavate meetmete kohta. Samuti annab Saksamaa üksikasjalikku teavet abisaajalt juba sisse nõutud abisummade ja intressi kohta.

Artikkel 6

Käesolev otsus on adresseeritud Saksamaa Liitvabariigile.

Brüssel, 1. oktoober 2014

Komisjoni nimel
asepresident
Joaquín ALMUNIA

⁽¹⁶⁷⁾ Komisjoni määrus (EÜ) nr 794/2004, 21. aprill 2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks (ELT L 140, 30.4.2004, lk 1).

⁽¹⁶⁸⁾ Komisjoni määrus (EÜ) nr 271/2008, 30. jaanuar 2008, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 794/2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks (ELT L 82, 25.3.2008, lk 1).